

T.C
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI

CUMHURİYETTEN BU YANA TÜRK RESİM SANATINDAKİ KADIN
TEMALİ RESİMLERİN TEKSTİL, MODA VE PLASTİK DEĞERLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

ARZU KEÇECİ

20152019032

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi GÜLCAN BAŞAR

GİRESUN-2018

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 11.07.2018 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Arzu KEÇECİ, " Cumhuriyetten bu yana Türk Resim Sanatındaki Kadın Temalı Eserleri Tekstil, Moda ve Plastik Değerler Açısından İncelenmesi" başlıklı tezini incelemiş olup aday 11.07.2018 tarihinde, saat 10:00 da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Doç. Dr. Tolga Akalın	
Üye	Dr. Öğr. Üy. Gülcan Başar	
Üye	Dr. Öğr. Üy. Nurullah Atalay	

ONAY

11/07/2018

Doç. Dr. Güven ÖZDEM

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Cumhuriyetten Bu Yana Türk Resim Sanatındaki Kadın Temalı Resimlerin Tekstil, Moda Ve Plastik Değerler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

11/07/2018

Arzu KEÇECİ

ÖNSÖZ

Tarihin çok eski zamanlarından günümüze kadar yaşamın her alanında etkin olan moda ve resmin, birbirleri içinde sürekli etkileşim halinde olması bu çalışmanın ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır. Bu çalışmada, 1900-2000 yılları arasında yapılan Türk Resim Sanatındaki kadın temalı eserler tekstil, moda ve plastik değerleri açısından incelenip değerlendirilmiştir.

Tez çalışmamın konusunun belirlenmesinde ve hazırlanma sürecinin her aşamasında değerli bilgilerini ve zamanını benden esirgemeyerek her fırsatta yardımcı olan danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Gülcan BAŞAR'a teşekkürlerimi sunarım. Çalışma süresince tüm zorlukları rağmen ve hayatım boyunca bana destek olan babam Talip KEÇECİ'ye, annem Emine KEÇECİ'ye ve kardeşlerim Semih, Nagihan ve Oğuzhan KEÇECİ'ye teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Arzu KEÇECİ

ÖZET

Çalışmanın ana temasını “Cumhuriyetten Bu Yana Türk Resim Sanatındaki Kadın Temalı Resimlerin Tekstil, Moda ve Plastik Değerler Açısından İncelenmesi” oluşturmuştur. Cumhuriyetten günümüze Türk Kadın Modasının, Türk Resim Sanatı tarihine büyük etkisi olmuştur. Resimlerinde kadını konu alan sanatçıların tabloları incelenerek elde edilen veriler doğrultusunda sonuçlar çalışmaya aktarılmıştır.

Resim Sanatı ve Moda Endüstrisinin tarih boyunca birbirleri içindeki yansımaları ve oluşturulan kaynaklar ele alındığı bu çalışmada; dönemsel Türk Kadın Modası, kumaş baskı ve desenleri, dokuma sanatı, renk tercihleri, Türk Kadın Modasındaki gelişmelerin karşılaştırılması, Türk Resim Sanatındaki kadın modeller, yöresel ve bölgesel etkiler, sosyo-ekonomik düzey, sanatçı üslup ve özellikleri, resimler oluşturulurken kullanılan, tasarım öğeleri, kompozisyon, ilişkili oldukları sanat akımları, resim konuları karşılaştırılmalı olarak ele alınmıştır.

Sonuç olarak; incelenen ilk dönem resimlerinde Osmanlı hanedanından ve üst düzey kişiler konu olarak ele alınmıştır. Bu kişilerin modayı takip eden kesimden olduğu görülmektedir. Daha sonra ki dönemlerde, Cumhuriyetin ilan edilmesiyle kadının sosyal hayata dâhil olması, hak ve özgürlüklerin genişlemesi ile birlikte dünya modasını her kesimden kişiler takip etmeye başlamıştır. Yakın geçmişte ise kadınlar dünya modasını yakından takip etmiş ve dönemlerin birbirine uygun şekilde ilerlediği ve hemen hemen aynı izleri taşıdığı tespit edilmiştir. Resimleri plastik değerler açısından incelediğimizde, sanatçıların içinde bulunduğu zaman, duygu ve düşünce, farklı kültür ve coğrafya ile birlikte sanatçının bulunduğu konumdaki geleneksel değerler eserler üzerinde etkili olmuştur. Bunlarla beraber sanatçıların, esinlendikleri sanat akımları ile birlikte kendi üslup anlayışları da eserler üzerinde etkisini göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Sanat, Moda, Kadın, Resim, Plastik Değerler, Tekstil

ABSTRACT

The main theme of the research is “Examination Of Turkish Paintings Of Woman Themed Painting Since The Republic Of Turkey In Terms Of Textile, Fashion And Plastic Values”. From the republic to today Turkish Women's Fashion of has been a big influence on Turkish Painting Art History. The tables of the artists who took the subject of women in their paintings were analyzed and the results were transferred to the study in the direction of the data obtained.

In this study, which the painting art and fashion industry's historical reflections and created resources are discussed; periodical Turkish women's fashion, fabric prints and patterns, weaving arts, color preferences, comparison of developments in Turkish women's fashion, women's models in Turkish art, endemic and regional effects, socio-economic level, artist style and characteristics, composition, related art movements, picture subjects are discussed.

As a result; the Ottoman dynasty and the people who are from the high class were discussed as the subject in the first period painting which were examined. It is seen that these people belong to society which follow the fashion. In the following periods, with the declaration of the Republic, women from all walks of life started to follow the world fashion with the inclusion of social life and the expansion of rights and freedoms. In the recent past, women have followed the world fashion closely, and it has been found that the periods progressed in accordance with each other and carried almost the same traces. When we examine paintings in terms of plastic values, traditional values in the position of the artist with, emotion and thoughts, different cultures and geography together with the artists were influential on the works when they were included in the artists. Along with these, the art movements inspired by the artists and their own style perceptions have also influenced the works.

Key Words: Art, Fashion, Women, Painting, Plastic Values, Textile

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
RESİMLER DİZİNİ	XVI

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
1.5. Kısaltmalar	2
1.6. Tanım	2

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. 1900-1909 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	8
2.1.1. Dünya Kadın Modası	8
2.1.2. Türk Kadın Modası	10
2.2. 1910-1919 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	11
2.2.1. Dünya Kadın Modası	11
2.2.2. Türk Kadın Modası	13
2.3. 1920-1929 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	13
2.3.1. Dünya Kadın Modası	13
2.3.2. Türk Kadın Modası	14
2.4. 1930-1939 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	15
2.4.1. Dünya Kadın Modası	15
2.4.2. Türk Kadın Modası	17
2.5. 1940-1949 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	18
2.5.1. Dünya Kadın Modası	18
2.5.2. Türk Kadın Modası	18

2.6. 1950-1959 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri.....	20
2.6.1. Dünya Kadın Modası.....	20
2.6.2. Türk Kadın Modası	20
2.7. 1960-1969 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri.....	21
2.7.1. Dünya Kadın Modası.....	21
2.7.2. Türk Kadın Modası	23
2.8. 1970-1979 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri.....	24
2.8.1. Dünya Kadın Modası.....	24
2.8.2. Türk Kadın Modası	24
2.9. 1980-1989 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri.....	26
2.9.1. Dünya Kadın Modası.....	26
2.9.2. Türk Kadın Modası	26
2.10. 1990-1999 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri	27
2.10.1. Dünya Kadın Modası.....	27
2.10.2. Türk Kadın Modası	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. RESİMLERİ KULLANILAN RESSAMLARIN KISA BİYOGRAFİLERİ	29
.....	29
3.1. Abidin ELDEROĞLU.....	29
3.2. Alan MAHMUZLU	29
3.3. Bedri Rahmi EYÜBOĞLU.....	30
3.4. Cemal TOLLU	30
3.6. Eren EYÜBOĞLU.....	31
3.7. Eşref ÜREN.....	31
3.8. Fahri SÜMER	31
3.9. Feyhaman DURAN.....	32
3.10. Fahrelnisa ZEİD	32
3.11. Gülsün KARAMUSTAFA	32
3.12. Hakkı ANLI.....	33
3.13. Hale ASAF	33
3.14. Hasan Vecih BEREKETOĞLU.....	34

3.15.	Hikmet ONAT	34
3.16.	Hüseyin Avni LİFİJ.....	35
3.17.	İbrahim ÇALLI	35
3.18.	İzzet ZİYA	35
3.19.	Kezban Arca BATİBEKİ	36
3.20.	Leyla Gamsız SARPTÜRK.....	36
3.21.	Mahmut CUDA.....	36
3.22.	Malik AKSEL.....	37
3.24.	Mehmet Ruhi AREL.....	37
3.25.	Mihri MÜŞFİK	38
3.26.	Mustafa SEKBAN.....	38
3.27.	Naci KALMUKOĞLU	39
3.28.	Namık İSMAİL	39
3.29.	Nazlı ECEVİT	39
3.30.	Nazmi Ziya GÜRAN.....	40
3.31.	Nedret SEKBAN	40
3.32.	Neş'e ERDOK	40
3.33.	Neşet GÜNAL.....	41
3.34.	Nevhiz TANYELİ	41
3.35.	Nuri İYEM	41
3.36.	Nurullah BERK	42
3.37.	Nüzhet İSLİMYELİ.....	42
3.38.	Osman Hamdi BEY	42
3.39.	Ramiz AYDIN	43
3.40.	Şeref AKDİK.....	43
3.41.	Turgut ATALAY	44
3.42.	Turgut ZAİM	44
3.43.	Zeki KOCAMEMİ	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.	YÖNTEM	46
4.1.	Araştırmanın Yöntemi.....	46

4.2. Evren ve Örneklem.....	46
4.3. Veri Toplama ve Veri Analizi Teknikleri.....	46

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. 1900-1999 YILLARI ARASINDAKİ RESİMLERİN MODA, TEKSTİL ÖZELLİKLERİ VE PLASTİK DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ	48
5.1.2. Huzur (Osman Hamdi Bey, 1904)	50
5.1.2.1. Plastik değerler.....	50
5.1.3. Mimosalı Kadın-Eşi Fransız Marie, daha sonraki ismiyle Naile Hanım (Osman Hamdi Bey, 1906)	51
5.1.3.1. Plastik Değerler	51
5.1.4. Saffet Ziya'nın Karısı Lütfiye Hanım (İbrahim Çallı, 1907)	52
5.1.4.1. Plastik Değerler	53
5.2. 1910-1919 Aralığındaki Resimler.....	53
5.2.1. Abbas Hilmi Paşa'nın Kızının Portresi (Feyhaman Duran, 1910)	54
5.2.1.1. Plastik Değerler	54
5.2.2. Ayakta Duran Kadın (Namık İsmail, 1911).....	55
5.2.2.1. Plastik Değerler	55
5.2.3. Hamakta Uzanmış Kadın (İbrahim Çallı, 1912)	56
5.2.3.1. Plastik Değerler	56
5.2.4. Deniz Kıyısında Kız (İzzet Ziya, 1917).....	57
5.2.4.1. Plastik değerler	58
5.2.5. Sedirde Uzanan Kadın (Namık İsmail, 1917)	59
5.2.5.1. Plastik Değerler	59
5.3. 1920-1929 Aralığındaki Resimler.....	60
5.3.1. Eşi Güzin Hanımın Portresi (Feyhaman Duran, 1921)	60
5.3.1.1. Plastik Değerler	61
5.3.2. İsimsiz (İzzet Ziya, 1923)	61
5.3.2.1. Plastik Değerler	62
5.3.3. İsimsiz (Namık İsmail, 1924).....	63
5.3.3.1. Plastik Değerler	63
5.3.4. Ağacın Altında Dikiş Diken Kadın (Hikmet Onat, 1928).....	64
5.3.4.1. Plastik Değerler	64

5.3.5.	Oto portre (Hale Asaf, 1928)	65
5.3.5.1.	Plastik Değerler	66
5.3.6.	Büyük Anne (Abidin Elderoğlu, 1929)	66
5.3.6.1.	Plastik Değerler	67
5.3.7.	Sara (Mahmut Cuda, 1929)	67
5.3.7.1.	Plastik Değerler	68
5.4.	1930-1939 Yılları Arasındaki Resimler	68
5.4.1.	Portre Sarı Bilezikli (Eren Eyüboğlu, 1930)	69
5.4.1.1.	Plastik Değerler	69
5.4.2.	Ayna Önündeki Köpekli Kadın (Şeref Akdik, 1930)	70
5.4.2.1.	Plastik Değerler	71
5.4.3.	Kırmızı Elbiseli Kadın (Cemal Tollu, 1930)	71
5.4.3.1.	Plastik Değerler	72
5.4.4.	Siyah Elbiseli Kadın (Cemal Tollu, 1930)	73
5.4.4.1.	Plastik Değerler	73
5.4.5.	Millet Mektebi (Şeref Akdik, 1931)	74
5.4.5.1.	Plastik Değerler	74
5.4.6.	Prenses Vicdan Moralı-Yeşil Elbiseli Kadın (İbrahim Çallı, 1932)	75
5.4.6.1.	Plastik Değerler	76
5.4.7.	Koltukta Oturan Kadın (Hakkı Anlı, 1932-1935)	77
5.4.7.1.	Plastik Değerler	77
5.4.8.	Düşünen Kadın (Hakkı Anlı, 1932)	78
5.4.8.1.	Plastik Değerler	78
5.4.9.	Kızı Mihriban Yüce (Nazmi Ziya Güran, 1933)	79
5.4.9.1.	Plastik Değerler	79
5.4.10.	Fatma Cimcoz Barşal (İbrahim Çallı, 1933)	80
5.4.10.1.	Plastik Değerler	81
5.4.11.	Melek Keçeci (İbrahim Çallı, 1934)	81
5.4.11.1.	Plastik Değerler	82
5.4.12.	Hasene Cimcoz (İbrahim Çallı, 1934)	82
5.4.12.1.	Plastik Değerler	83

5.4.13.	Balkonda Oturan Kadınlar (İbrahim Çallı, 1934)	84
5.4.13.1.	Plastik Değerler	84
5.4.14.	Cahide (İbrahim Çallı, 1935)	85
5.4.14.1.	Plastik Değerler	86
5.4.15.	Hatay'ın Anavatan'a Hasreti (İbrahim Çallı, 1936).....	87
5.4.15.1.	Plastik Değerler	87
5.4.16.	Halı Dokuyanlar (Malik Aksel, 1936)	88
5.4.16.1.	Plastik Değerler	88
5.5.	1940-1949 Yılları Arasındaki Resimler	89
5.5.1.	Kadın Figürü (Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1941)	89
5.5.1.1.	Plastik Değerler	90
5.5.2.	İğdeli Gelin (Eren Eyüboğlu, 1945)	90
5.5.2.1.	Plastik Değerler	91
5.5.3.	Portre (Şeref Akdik, 1945)	92
5.5.3.1.	Plastik Değerler	92
5.5.4.	Genç Kadın (Zeki Kocamemi, 1946)	93
5.5.4.1.	Plastik Değerler	93
5.5.5.	Kanepede Kadın (Eren Eyüboğlu, 1947)	94
5.5.5.1.	Plastik Değerler	94
5.5.6.	Pembe Giysili Kadın (Zeki Kocamemi, 1946).....	95
5.5.6.1.	Plastik Değerler	96
5.5.7.	Jale Yasan (Naci Kalmukoğlu, 1948)	96
5.5.7.1.	Plastik Değerler	97
5.6.	1950-1959 Yılları Arasındaki Resimler	97
5.6.1.	Ütü Yapan Kadın (Nurullah Berk, 1950).....	98
5.6.1.1.	Plastik Değerler	98
5.6.2.	Madam Coran (Fahrelnissa Zeid, 1950)	99
5.6.2.1.	Plastik Değerler	99
5.6.3.	Efimia Abacıoğlu'nun Portresi (Nuri İyem, 1950).....	100
5.6.3.1.	Plastik Değerler	100
5.6.4.	Adalet Cimcoz Portresi (Nuri İyem, 1952)	101

5.6.4.1. Plastik Değerler	102
5.6.5. Çini Yapanlar (Şeref Akdik, 1956)	102
5.6.5.1. Plastik Değerler	103
5.6.6. Safiye Ayla Portresi (Feyhaman Duran, 1957).....	104
5.6.6.1. Plastik Değerler	104
5.6.7. Fatma Derin (Hasan Vecih Bereketoğlu, 1958).....	105
5.6.7.1. Plastik Değerler	105
5.6.8. Ana (Neşet Günal, 1959).....	106
5.6.8.1. Plastik Değerler	106
5.7. 1960-1969 Yılları Arasındaki Resimler	107
5.7.1. Köylü Kız (Neşet Günal, 1960).....	107
5.7.1.1. Plastik Değerler	108
5.7.2. Kadın Mavi Fon Önünde (Mehmet Güteryüz, 1960).....	108
5.7.2.1. Plastik Değerler	109
5.7.3. Kadın Portresi (Şeref Akdik, 1963)	109
5.7.3.1. Plastik değerler	110
5.7.4. Tambur Çalan Kadın (Feyhaman Duran, 1963).....	110
5.7.4.1. Plastik Değerler	111
5.7.5. Nasip İyem Portresi (Nuri İyem, 1961)	112
5.7.5.1. Plastik Değerler	112
5.7.6. Toprağı İşleyen Kadınlar (Nuri İyem, 1969).....	113
5.7.6.1. Plastik Değerler	113
5.8. 1970-1979 Yılları Arasındaki Resimler	114
5.8.1. Portre (Leyla Gamsız, 1974)	114
5.8.1.1. Plastik Değerler	115
5.8.2. Örtülü Medeniyet (Gülsün Karamustafa, 1976)	115
5.8.2.1. Plastik Değerler	116
5.8.3. Gergef İşleyen Kadın (Nurullah Berk, 1977).....	117
5.8.3.1. Plastik Değerler	117
5.8.4. Başakçı Kadın I (Neşet Günal, 1978)	118
5.8.4.1. Plastik Değerler	118

5.8.5.	Başakçı Kadın II (Neşet Günal, 1979)	119
5.8.5.1.	Plastik Değerler	119
5.8.6.	Başakçı Kadın III (Neşet Günal, 1979)	120
5.8.6.1.	Plastik Değerler	121
5.8.7.	Endless Thoughts (Fahrelnisa Zeid, 1979)	121
5.8.7.1.	Plastik Değerler	122
5.9.	1980-1989 Yılları Arasındaki Resimler	122
5.9.1.	Yoğurtçu Kızlar (Turgut Atalay, 1980)	123
5.9.1.1.	Plastik Değerler	123
5.9.2.	Nofa (Fahrelnisa Zeid, 1980)	124
5.9.2.1.	Plastik Değerler	124
5.9.3.	Beni Ağlatmaya Kimin Hakkı Var (Gülsün Karamustafa, 1981)	125
5.9.3.1.	Plastik Değerler	125
5.9.4.	Göç (Ramiz Aydın, 1982)	126
5.9.4.1.	Plastik Değerler	126
5.9.5.	Star Wars (Gülsün Karamustafa, 1982)	127
5.9.5.1.	Plastik Değerler	127
5.9.6.	Serigrafi (Gülsün Karamustafa, 1983)	128
5.9.6.1.	Plastik Değerler	128
5.9.7.	Kırmızılı Kadın Portresi (Fahrelnisa Zeid, 1984)	129
5.9.7.1.	Plastik Değerler	129
5.9.8.	İsimsiz (Fahri Sümer, 1985)	130
5.9.8.1.	Plastik Değerler	130
5.10.	1990-1999 Yılları Arasındaki Resimler	131
5.10.1.	İsimsiz II (Kezban Arca Batıbeki)	131
5.10.1.1.	Plastik Değerler	132
5.10.2.	Sans Titre (Kezban Arca Batıbeki, 1990)	132
5.10.2.1.	Plastik Değerler	133
5.10.3.	Taksimde Çiçekçiler (Nedret Sekban, 1996)	133
5.10.3.1.	Plastik Değerler	134
5.10.4.	Oturan Çiçekçi (Nedret Sekban, 1997)	135

5.10.4.1. Plastik Değerler	135
5.10.5. Roman Kızları (Nedret Sekban, 1999)	136
5.10.5.1. Plastik Değerler	136
5.10.6. Üç Güzeller (Nedret Sekban, 1999)	137
5.10.6.1. Plastik Değerler	137
5.11. Tarihsiz Resimler	138
5.11.1. Hünkâr Suyunda Gezinti (İbrahim Çallı)	138
5.11.1.1. Plastik Değerler	139
5.11.2. Adada Çamlar Arasında (İbrahim Çallı)	140
5.11.2.1. Plastik Değerler	140
5.11.3. Gül Koklayan Kadın (İbrahim Çallı).....	141
5.11.3.1. Plastik Değerler	141
5.11.4. Defli Kadın (İbrahim Çallı).....	142
5.11.4.1. Plastik Değerler	142
5.11.5. Mavi Şalvarlı Kız (Feyhaman Duran).....	143
5.11.5.1. Plastik Değerler	144
5.11.6. Karadenizli Analar (Eşref Üren)	144
5.11.6.1.1. Plastik Değerler.....	145
5.11.7. Keriman'ın Portresi (Nazlı Ecevit).....	146
5.11.7.1. Plastik Değerler	146
5.11.8. İsimsiz II (Mehmet Ruhi Arel).....	147
5.11.8.1. Plastik Değerler	147
5.11.9. Denizli'de Bir Gelin (Malik Aksel).....	148
5.11.9.1. Plastik Değerler	148
5.11.10. Eşinin Figürü (Malik Aksel).....	149
5.11.10.1. Plastik Değerler	150
5.11.11. Bir Kadın Portresi (Mihri Müşfik).....	150
5.11.11.1. Plastik Değerler.....	151
5.11.12. Siyahlı Kadın (Mihri Müşfik)	151
5.11.12.1. Plastik Değerler.....	152
5.11.13. Oto portre (Mihri Müşfik).....	152

5.11.13.1. Plastik Değerler.....	153
5.11.14. İsimli II (Mehmet Ruhi Arel).....	153
5.11.14.1. Plastik Değerler.....	154
5.11.15. Eşi Harika Lifij'in Portresi (Hüseyin Avni Lifij).....	154
5.11.15.1. Plastik Değerler.....	155
5.11.16. Kürklü Kadın (Eşref Üren).....	155
5.11.16.1. Plastik Değerler.....	156
5.11.17. Plajda Kadınlar (İbrahim Çallı).....	156
5.11.17.1. Plastik Değerler.....	157
5.11.18. Yel pazeli Kadın (Nazlı Ecevit).....	157
5.11.18.1. Plastik Değerler.....	158
5.11.19. Portre (Eren Eyüboğlu).....	158
5.11.19.1. Plastik Değerler.....	159
5.11.20. İsimli (İbrahim Çallı).....	159
5.11.20.1. Plastik Değerler.....	160
5.11.21. Kadın Portresi (İbrahim Çallı).....	160
5.11.21.1. Plastik Değerler.....	161
5.11.22. Atölyede Kadın (Hale Asaf).....	161
5.11.22.1. Plastik Değerler.....	162
5.11.23. Eşi Leyla Bereketoğlu (Hasan Vecih Bereketoğlu).....	162
5.11.23.1. Plastik Değerler.....	163
5.11.24. İsimli II (Naci Kalmukoğlu).....	163
5.11.24.1. Plastik Değerler.....	164
5.11.25. Kadın Portresi (Naci Kalmukoğlu).....	164
5.11.25.1. Plastik Değerler.....	165
5.11.26. Oturan Kadın (Hikmet Onat).....	165
5.11.26.1. Plastik Değerler.....	166
5.11.27. Aliye Morah Portresi (İbrahim Çallı).....	166
5.11.27.1. Plastik Değerler.....	167
5.11.28. İsimli I (Nüzhet İslimyeli).....	167
5.11.28.1. Plastik Değerler.....	168

5.11.29. İsimsiz I (Nevhiz Tanyeli).....	168
5.11.29.1. Plastik Değerler.....	169
5.11.30. İsimsiz IV (Emel Şahinkaya).....	169
5.11.30.1. Plastik Değerler.....	170
5.11.31. Oturan Bayan (Leyla Gamsız).....	171
5.11.31.1. Plastik Değerler.....	171
5.11.32. Halı Dokuyanlar II (Turgut Zaim).....	172
5.11.32.1. Plastik Değerler.....	172
5.11.33. İsimsiz I (Alan Mahmuzlu).....	173
5.11.33.1. Plastik Değerler.....	173
5.11.34. İsimsiz II (Alan Mahmuzlu).....	174
5.11.34.1. Plastik Değerler.....	175
5.11.35. İsimsiz III (Nevhiz Tanyeli).....	175
5.11.35.1. Plastik Değerler.....	176
5.11.36. İsimsiz I (Leyla Gamsız).....	177
5.11.36.1. Plastik Değerler.....	177
5.11.37. Rozi (Mustafa Sekban).....	178
5.11.37.1. Plastik Değerler.....	178
5.11.38. İsimsiz II (Emel Şahinkaya).....	179
5.11.38.1. Plastik Değerler.....	179
5.11.39. İsimsiz I (Neş'e Erdok).....	180
5.11.39.1. Plastik Değerler.....	180
5.11.40. İsimsiz II (Neş'e Erdok).....	181
5.11.40.1. Plastik Değerler.....	181
5.11.41. İsimsiz III (Neş'e Erdok).....	182
5.11.41.1. Plastik Değerler.....	182
5.11.42. İsimsiz IV (Neş'e Erdok).....	183
5.11.42.1. Plastik Değerler.....	184
5.11.43. İsimsiz I (Emel Şahinkaya).....	184
5.11.43.1. Plastik Değerler.....	185
5.11.44. Çiçekçi Kız (Mustafa Sekban).....	185

5.11.44.1. Plastik Değerler	186
5.11.45. Portre (Hakkı Anlı)	186
5.11.45.1. Plastik Değerler	187
5.11.46. İsimsiz II (Naci Kalmukoğlu)	187
5.11.46.1. Plastik Değerler	188
5.11.47. İsimsiz III (Emel Şahinkaya)	189
5.11.47.1. Plastik Değerler	189
5.11.48. İsimsiz II (Nevhiz Tanyeli)	190
5.11.48.1. Plastik Değerler	190
5.11.49. Portre (Feyhaman Duran)	191
5.11.49.1. Plastik Değerler	191
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	192
7. KAYNAKÇA	195
8. EKLER	204
9. ÖZGEÇMİŞ	205

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1:Edward Dönemi "S" Korsesi (http://zeynepcansoylu.com).....	8
Resim 2: "Güvercin Kadın" Şekli, Boyun Bandı ve Abartılı Şapkalar (https://commons.wikimedia.org).....	9
Resim 3:"Türk Türbanı" (https://c1.staticflickr.com)	10
Resim 4: "Ayak Bileklerine Yapışan Sivrilmiş Etekler" (Gökdemir, 2012, 15)	12
Resim 5:Osman Hamdi Bey "Mihrap" 1901, Tuval Üzerine Yağlıboya, 210x108 cm (http://www.leblebitozu.com)	48
Resim 6:Osman Hamdi Bey "Huzur" 1904 (http://www.leblebitozu.com)	50
Resim 7:Osman Hamdi Bey "Mimozalı Kadın" 1906 (http://www.leblebitozu.com).....	51
Resim 8:İbrahim Çallı "Saffet Ziya'nın Karısı Lütfiye Hanım" 1907, Tuval Üzerine Yağlıboya, 85x70 cm (https://tr.pinterest.com)	52
Resim 9:Feyhaman Duran "Abbas Hilmi Paşa'nın Kızının Portresi" 1910 (http://www.leblebitozu.com)	54
Resim 10:Namık İsmail "Ayakta Duran Kadın" 1911 (http://www.leblebitozu.com)	55
Resim 11:İbrahim Çallı "Hamakta Uzanmış Kadın" 1912 (http://wowturkey.com).....	56
Resim 12:İzzet Ziya "Deniz Kıyısında Kız" 1917, 45.5x63 cm (http://www.halilhandostal.com)	57
Resim 13:Namık İsmail "Sedirde Uzanan Kadın" 1917 (http://www.leblebitozu.com)	59
Resim 14:Feyhaman Duran "Eşi Güzin Hanımın Portresi" 1921, Tuval Üzerine Pastel, 107x87 cm, Antik A.Ş Arşivi (Başaran, 2014, 59)	60
Resim 15:İzzet Ziya "İsimsiz" 1923, 33x41cm (http://www.halilhandostal.com)	61
Resim 16:Namık İsmail "İsimsiz" 1924 (http://www.leblebitozu.com).....	63
Resim 17:Hikmet Onat "Ağacın Altında Dikiş Diken Kadın" 1928, Tuval Üzerine Yağlıboya, 76x89cm, Özel Koleksiyon (http://www.turkishculture.org).....	64
Resim 18:Hale Asaf "Oto portre" 1928, Tuval Üzerine Yağlıboya (https://www.artamonline.com)	65
Resim 19:Abidin Elderoğlu "Büyük Anne" 1929 (http://www.pilliblog.com)	66
Resim 20:Mahmut Cuda "Sara" 1929, Kontrplak Üzerine Yağlıboya, 93x72cm (http://www.radikal.com.tr)	67
Resim 21:Eren Eyüboğlu "Portre-Sarı Bilezikli" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73x58 cm, Eyüboğlu Aile Koleksiyonu (Güvener, 2015, 134-156)	69
Resim 22:Şeref Akdik "Ayna Önündeki Köpekli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 130x74.5 cm (Baytar, 2010, 102-112)	70
Resim 23:Cemal Tollu "Kırmızı Elbiseli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65x55 cm, Özel Koleksiyon (http://www.kadimdostlar.com)	71
Resim 24:Cemal Tollu "Siyah Elbiseli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, Ahmet Tollu Koleksiyonu (http://www.kadimdostlar.com).....	73
Resim 25:Şeref Akdik "Millet Mektebi" 1931, Tuval Üzerine Yağlıboya, 180x150cm (Baytar, 2010, 102-112).....	74
Resim 26:İbrahim Çallı "Prenses Vicdan Moralı-Yeşil Elbiseli Kadın" 1932, Tuval Üzerine Yağlıboya, 145x116cm (Güler, 2014, 374-479).....	75

Resim 27:Hakkı Anlı “Koltukta Oturan Kadın” 1932-1935, Kontrplak Üzerine Yağlıboya, 61x50 cm, Öner Kocabeyoğlu Koleksiyonu (http://www. antikalar.com)	77
Resim 28:Hakkı Anlı “Düşünen Kadın” 1932, Duralit Üzerine Yağlıboya, 48x44 cm, Tem Sanat Galerisi (https://tr.pinterest.com)	78
Resim 29:Nazmi Ziya Güran “Kızı Mihriban Yüce” 1933 (http://www.leblebitozu.com) ...	79
Resim 30:İbrahim Çallı “Fatma Cimcoz Barşal” 1933 (Güler, 2014, 374-479).....	80
Resim 31:İbrahim Çallı “Melek Keçeci” 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 120x100 cm, Aile Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479)	81
Resim 32:İbrahim Çallı “Hasene Cimcoz” 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 113x90 cm, Ankara Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479).....	82
Resim 33: İbrahim Çallı “Balkonda Oturan Kadınlar” 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 148x117 cm, Aile Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479)	84
Resim 34:İbrahim Çallı “Cahide” 1935, Cahide Tamer Arşivi (https://tr.pinterest.com).....	85
Resim 35:İbrahim Çallı “Hatay’ın Anavatan’a Hasreti” 1936, Tuval Üzerine Yağlıboya, 121x95,5 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479).....	87
Resim 36:Malik Aksel “Halı Dokuyanlar” 1936, Tuval Üzerine Yağlıboya, 95x86 cm (Sülün, 2002).....	88
Resim 37:Bedri Rahmi Eyüboğlu, “Kadın Figürü” 1941 (http://www.leblebitozu.com).....	89
Resim 38:Eren Eyüboğlu “İğdeli Gelin” 1945, Tuval Üzerine Yağlıboya, 53x33 cm, Eyüboğlu Aile Koleksiyonu (Güvener, 2015, 134-156).....	90
Resim 39:Şeref Akdik “Portre” 1945, Tuval Üzerine Yağlıboya (Baytar, 2010, 102-112)...	92
Resim 40:Zeki Kocamemi “Genç Kadın” 1946, Tuval Üzerine Yağlıboya, 58x44 cm (Aykuş, 2010, 7-194).....	93
Resim 41:Eren Eyüboğlu “Kanepede Kadın” 1947, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x80 cm (http://www.beyazart.com)	94
Resim 42:Zeki Kocamemi “Pembe Giysili Kadın” 1946, Tuval Üzerine Yağlıboya, 45.5x38cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Aykuş, 2010, 7-194)	95
Resim 43:Naci Kalmukoğlu “Jale Yasan” 1948 (http://www.artnet.com)	96
Resim 44:Nurullah Berk “Ütü Yapan Kadın” 1950, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x92 cm, Özel Koleksiyon (http://www.leblebitozu.com)	98
Resim 45:Fahrelnisa Zeid “Madam Coran” 1950 (http://www.leblebitozu.com)	99
Resim 46:Nuri İyem “Efimia Abacıoğlu’nun Portresi” 1950, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x65 cm (http://www.nuriyem.com).....	100
Resim 47:Nuri İyem “Adalet Cimcoz Portresi” 1952, Duralit Üzerine Yağlıboya, 75x60 cm (http://www.leblebitozu.com)	101
Resim 48:Şeref Akdik “Çini Yapanlar” 1956, Duralit Üzerine Yağlıboya, 115x88.5 cm (Baytar, 2010, 102-112).....	102
Resim 49: Feyhaman Duran “Safiye Ayla Portresi” 1957 (https://tr.pinterest.com).....	104
Resim 50:Hasan Vecih Bereketoğlu “Fatma Derin” 1958, 100x81 cm (http://www.leblebitozu.com)	105
Resim 51:Neşet Günal “Ana” 1959, Tuval Üzerine Yağlıboya, 172x100 cm (http://turkishpaintings.com).....	106

Resim 52:Neşet Günal “Köylü Kız” 1960, Tuval Üzerine Yağlıboya, 130x55 cm, İzmir Resim ve Heykel Müzesi (http://turkishpaintings.com).....	107
Resim 53:Mehmet Gülerülz “Kadın Mavi Fon Önünde” 1960, Tuval Üzerine Yağlıboya (http://www.mehmetguleryuz.com)	108
Resim 54:Şeref Akdik “Kadın Portresi” 1963, Tuval Üzerine Yağlıboya, 52x48 cm (http://www.leblebitozu.com)	109
Resim 55:Feyhaman Duran “Tambur Çalan Kadın” 1963, Duralit Üzerine Yağlıboya, 76x64 cm, A. Cümbüş Aile Koleksiyonu (https://www.artamonline.com)	110
Resim 56:Nuri İyem “ Nasip İyem Portresi” 1961, Tuval Üzerine Yağlıboya, 52x60 cm (http://www.nuriiyem.com)	112
Resim 57:Nuri İyem “Toprağı İşleyen Kadınlar” 1969, Tuval Üzerine Yağlıboya, 53x61 cm (http://www.nuriiyem.com)	113
Resim 58:Leyla Gamsız “Portre” 1974, Duralite Marufle Kâğıt Üzerine Yağlıboya, 50x45 cm (https://www.artamonline.com)	114
Resim 59:Gülsün Karamustafa “Örtülü Medeniyet” 1976, Kâğıt Üzerine Karışık Teknik (http://sanatonline.net)	115
Resim 60:Nurullah Berk “Gergef İşleyen Kadın” 1977, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x73 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (http://www.leblebitozu.com).....	117
Resim 61:Neşet Günal “Başakçı Kadın I” 1978, Tuval Üzerine Yağlıboya, 165x97 cm (http://turkishpaintings.com).....	118
Resim 62: Neşet Günal “Başakçı Kadın II” 1979, Tuval Üzerine Yağlıboya, 141x102 cm, Özel Koleksiyon (http://turkishpaintings.com).....	119
Resim 64:Fahrelnisa Zeid “Endless Thoughts” 1979, Tuval Üzerine Yağlıboya, 152x102 cm (http://www.beyazart.com)	121
Resim 65:Turgut Atalay “Yoğurtçu Kızlar” 1980, Tuval Üzerine Yağlıboya, 80x100 cm (http://www.artnet.com).....	123
Resim 66:Fahrelnisa Zeid “Nofa” 1980, Tuval Üzerine Yağlıboya, 114x93.5 cm (http://www.beyazart.com)	124
Resim 67:Gülsün Karamustafa “Beni Ağlatmaya Kimin Hakkı Var” 1981 (http://blog.saltonline.org)	125
Resim 68:Ramiz Aydın “Göç” 1982, Tuval Üzerine Yağlıboya, 50x70 cm (http://www.artpointgallery.com)	126
Resim 69:Gülsün Karamustafa “Star Wars” 1982, Nezaket Gülsen Tuncer-Engin Ayça Koleksiyonu (http://brooklynrail.org).....	127
Resim 70:Gülsün Karamustafa “Serigrafi” 1983, 50x70 cm (http://gezikolubaskani.com)	128
Resim 71:Fahrelnisa Zeid “Kırmızılı Kadın Portresi” 1984, Tuval Üzerine Yağlıboya, 105x95 cm (http://www.beyazart.com).....	129
Resim 72:Fahri Sümer “İsimsiz” 1985, Suluboya, 40x22 cm (http://artshopgaleri.com)....	130
Resim 73:Kezban Arca Batıbeki, “İsimsiz II” (http://turkishpaintings.com)	131
Resim 74:Kezban Arca Batıbeki “Sans Titre” 1990 (http://turkishpaintings.com)	132
Resim 75:Nedret Sekban “Taksimde Çiçekçiler” 1996, Tuval Üzerine Yağlıboya, 150x180 cm (Şal, 2009, 126-138).....	133

Resim 76:Nedret Sekban “Oturan Çiçekçi” 1997, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65x50 cm (Şal, 2009, 126-138).....	135
Resim 77:Nedret Sekban “Roman Kızları” 1999, Tuval Üzerine Yağlıboya, 46x38 cm (Şal, 2009, 126-138).....	136
Resim 78:Nedret Sekban “Üç Güzeller” 1999, Tuval Üzerine Yağlıboya, 195x130 cm (Şal, 2009, 126-138).....	137
Resim 79:İbrahim Çallı “Hünkâr Suyunda Gezinti” Tuval Üzerine Yağlıboya, 152x85cm, Ferda-İbrahim İper Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479).....	138
Resim 80:İbrahim Çallı “Adada Çamlar Arasında” Tuval Üzerine Yağlıboya, 125x89 cm, Özel Koleksiyon (Güler, 2014, 374-479).....	140
Resim 81:İbrahim Çallı “Gül Koklayan Kadın” Tuval Üzerine Yağlıboya, 50x72 cm, İş Bankası Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479).....	141
Resim 82:İbrahim Çallı “Defli Kadın” Tuval üzerine Yağlıboya, 73x100 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479)	142
Resim 83:Feyhaman Duran “Mavi Şalvarlı Kız” 120x80 cm (https://tr.pinterest.com).....	143
Resim 84:Eşref Üren “Karadenizli Analar” Duralit Üzerine Yağlıboya, 124x100cm, Ankara Resim ve Heykel Koleksiyonu (http://www.forumgercek.com).....	144
Resim 85:Nazlı Ecevit “Keriman’ın Portresi” Tuval üzerine Yağlıboya, 138x100.5 cm (http://turkishpaintings.com).....	146
Resim 86:Mehmet Ruhi Arel “İsimsiz II” (https://tr.pinterest.com).....	147
Resim 87:Malik Aksel “Denizli’de Bir Gelin” (Sülün, 2002)	148
Resim 88:Malik Aksel “Eşinin Figürü” Tuval Üzerine Yağlıboya, 51x67 cm (Sülün, 2002)	149
Resim 89:Mihri Müşfik “Bir Kadın Portresi” Tuval Üzerine Yağlıboya, 98.5x61 cm (http://www.leblebitozu.com)	150
Resim 90:Mihri Müşfik “Siyahlı Kadın” Kâğıt Üzerine Pastel Boya (http://www.leblebitozu.com)	151
Resim 91 :Mihri Müşfik “Oto portre” (http://www.leblebitozu.com)	152
Resim 92:Mehmet Ruhi Arel “İsimsiz I” (https://tr.pinterest.com)	153
Resim 93:Hüseyin Avni Lifij “Eşi Harika Lifij’in Portresi” Tuval Üzerine Yağlıboya (http://www.leblebitozu.com).....	154
Resim 94:Eşref Üren “Kürklü Kadın” Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x50 cm (http://maksivizyon.blogspot.com.tr).....	155
Resim 95:İbrahim Çallı “Plajda Kadınlar” (https://tr.pinterest.com).....	156
Resim 96:Nazlı Ecevit “Yelpazeli Kadın” (http://turkishpaintings.com).....	157
Resim 97:Eren Eyüboğlu “Portre” 65x49 cm (http://turkishpaintings.com)	158
Resim 98:İbrahim Çallı “İsimsiz” (https://tr.pinterest.com).....	159
Resim 99:İbrahim Çallı “Kadın Portresi” (https://tr.pinterest.com)	160
Resim 100:Hale Asaf “Atölyede Kadın” Tuval Üzerine Yağlıboya, 90x72 cm, Özel Koleksiyon (Sevindik, 2003, 82)	161
Resim 101:Hasan Vecihi Bereketoğlu “Eşi Leyla Bereketoğlu” Tuval Üzerine Yağlıboya (http://www.leblebitozu.com)	162
Resim 102:Naci Kalmukoğlu “İsimsiz II” (http://www.artnet.com)	163

Resim 103:Naci Kalmukoğlu “Kadın Portresi” (http://www.leblebitozu.com).....	164
Resim 104:Hikmet Onat "Oturan Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya, 113.5x69.5cm (http://www.edebiyatvesanatakademisi.com)	165
Resim 105:İbrahim Çallı “Aliye Moralı Portresi” (https://tr.pinterest.com)	166
Resim 106:Nüzhet İslimyeli “İsimsiz I” (http://www.leblebitozu.com).....	167
Resim 107:Nevhiz Tanyeli “İsimsiz I” (http://www.millireasuranssanatgalerisi.com).....	168
Resim 108:Emel Şahinkaya “İsimsiz IV” (http://www.aktivistdergi.com)	169
Resim 109:Leyla Gamsız “Oturan Bayan” Kâğıt Üzerine Karşık Teknik, 35x25 cm (https://www.artamonline.com)	171
Resim 110:Turgut Zaim “Halı Dokuyanlar II” Guaj, 38x50 cm (http://www.bilgimanya.com)	172
Resim 111:Alan Mahmuzlu “İsimsiz I” (Mahmuzlu, 2006).....	173
Resim 112:Alan Mahmuzlu “İsimsiz II” (Mahmuzlu, 2006).....	174
Resim 113:Nevhiz Tanyeli “İsimsiz III” (http://www.turkishculture.org)	175
Resim 114:Leyla Gamsız “İsimsiz I” Kontrplak Üzerine Yağlıboya (http://turkishpaintings.com).....	177
Resim 115:Mustafa Sekban “Rozi” Tuval Üzerine Yağlıboya, 97x116 cm (Şal, 2009, 126- 138).....	178
Resim 116:Emel Şahinkaya “İsimsiz II” (http://www.radikal.com.tr)	179
Resim 117:Neş’e Erdok “İsimsiz I” (https://tr.pinterest.com)	180
Resim 118:Neş’e Erdok “İsimsiz II” (https://tr.pinterest.com).....	181
Resim 119:Neş’e Erdok “İsimsiz III” (https://tr.pinterest.com)	182
Resim 120:Neş’e Erdok “İsimsiz IV” (https://tr.pinterest.com)	183
Resim 121:Emel Şahinkaya “İsimsiz I” (http://www.aktivistdergi.com)	184
Resim 122:Mustafa Sekban “Çiçekçi Kız” Tuval Üzerine Yağlıboya, 89x116 cm (Şal, 2009, 126-138).....	185
Resim 123:Hakkı Anlı “Portre” Tuval Üzerine Yağlıboya, 47x32 cm (http://www.antikalar.com).....	186
Resim 124:Naci Kalmukoğlu “İsimsiz II” (https://tr.pinterest.com)	187
Resim 125:Emel Şahinkaya “İsimsiz III” (http://www.radikal.com.tr)	189
Resim 126:Nevhiz Tanyeli “İsimsiz II” (http://www.cornucopia.net)	190
Resim 127:Feyhaman Duran “Portre” (http://turkishpaintings.com).....	191

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada kadın kıyafetlerinin moda, tekstil ve plastik değerler açısından resim sanatı üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır. Bu nedenle araştırmanın problemini Cumhuriyetten bu yana Türk Resim Sanatındaki kadın temalı eserlerin tekstil, moda ve plastik değerler açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın ana amacı, cumhuriyetten bu yana Türk resim sanatındaki kadın temalı eserlerin moda, tekstil ve plastik değerler açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

Alt amaçlar;

- 1- Cumhuriyetten bu yana Türk Resim Sanatındaki kadın temalı eserlerin moda açısından incelenmesi.
- 2- Cumhuriyetten bu yana Türk Resim Sanatındaki kadın temalı eserlerin tekstil açısından incelenmesi.
- 3- Cumhuriyetten bu yana Türk Resim Sanatındaki kadın temalı eserlerin plastik değerler açısından incelenmesi.
- 4- Cumhuriyetten günümüze Türk moda tarihinin sınıflanarak incelenmesi.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çalışma, Türk resim sanatında moda ve tekstil donelerini ele alarak tarihsel süreci aktarması ve her üç disiplinin birbirine plastik değerler açısından katkılarının da incelendiği ilk çalışmalardan biri olması açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma 1900-2000 yılları arasındaki yüzyıllık dönemle sınırlıdır.
- Bu araştırma 1900-2000 yılları arasında 140 kadın konulu eser random (tesadüfi) yöntemi ile seçilmiş ve sınırlandırılmıştır.
- Bu araştırma eserlerin moda, tekstil ve plastik değerlerle ilgili özelliklerinin incelenmesi açısından üç konuyla sınırlıdır.

1.5. Kısaltmalar

Bkz.: Bakınız

Yy.: Yüzyıl

Vd.: Ve Diğerleri

Vb.: Ve Benzeri

TDK: Türk Dil Kurumu

1.6. Tanım

Apolet: Giysilerin omuzlarına süs olarak takılan parçadır (TDK).

Atlas Kumaş: Yüzü parlak, sık dokunmuş ipekli bir kumaş türüdür (TDK).

Bandana: Baş değişik biçimlerde bağlamak amacıyla kullanılan büyük mendildir (TDK).

Basma Kumaş: Üzerine baskı ile yapılmış renkli biçimler bulunan pamuklu kumaş türüdür (TDK).

Bolero: Kısa kadın ceketidir (TDK).

Canfes: Üzerinde desen bulunmayan, ince dokunmuş, parlak, tok, ipekli kumaş türüdür (TDK).

Çarşaf: Kadınların kullandığı ve baştan örtülen, pelerinli, etekli sokak giysisidir (TDK).

Damasko: Çoğunlukla döşemelik olarak kullanılan, keten ve ipek karışımı bir kumaş türüdür (TDK).

Ekose: Çeşitli renk ve büyüklükteki karelerden oluşan desen veya kumaş türüdür (TDK).

Elyaf: Genellikle iplik durumuna getirilebilir lifli maddedir (TDK).

Emprime: Değişik renkte boya kullanılarak kumaş üzerine desen ve zemin basma işlemidir (TDK).

Entari: Genellikle tek parçalı kadın giyeceğidir (TDK).

Evaze: Etek ucuna doğru genişleyen giysiye denir (TDK).

Ferace: Kadınların sokakta giydikleri, mantoya benzer. arkası bol, yakasız, çoğu kez eteklere kadar uzayan üst giysisidir (TDK).

Fes: Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindir biçiminde başlıktır (TDK).

Fisto: Elde veya makinede işlenmiş süslü şerittir (TDK).

Gabardin: Sık dokunmuş bir tür ince yünlü veya pamuklu kumaş türüdür (TDK).

İpek Kumaş: İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tele denir (TDK).

Jakarlı Kumaş: İpliklerin, çeşitli yöntemlerle bir araya getirilerek oluşturduğu kaplayıcı yüzeylerdir. Pamuk, yün, ipek, keten vb. maddelerden elde edilir.

Birbirlerine dik ve paralel konumda bulunan farklı renklerdeki ipliklerin birbirlerinin altından üstünden geçirilmesi ile oluşturulan kumaş türüdür ([www. tekstilbilgi.net](http://www.tekstilbilgi.net)).

Japone Kol: Hem kolsuz elbiseye, hem de omuz kesimi olmayan, bol ve geniş kollu elbiseye denir (<https://eksisozluk.com>).

Jarse Kumaş: Esnek dokunmuş ipekli veya yünlü bir kumaş türüdür (TDK).

Jartiyer: Çorapları dizin altında veya üstünde tutmaya yarayan lastikli bağcıklara denir (TDK).

Jüpon: Kadınların giysi altına giydikleri etek çeşididir (TDK).

Kadife: Yüzeyi belirli uzunlukta bırakılmış ham madde lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak kumaş türüdür (TDK).

Kaftan: Çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun, süslü üst giysisidir (TDK).

Kalpak: Kesik koni biçiminde deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık türüdür (TDK).

Kanvas Kumaş: Ön ve arka yüzü aynı, kalın bir yapıya sahip olan, çok dayanıklı bir kumaş türüdür (<http://www.artekavastablo.com>).

Keten Kumaş: Keten adlı bitkinin gövdesinden elde edilen elyafı bir kumaş çeşididir (TDK).

Kombin: Farklı nesnelere ve parçaların birbirlerini tamamlayacak şekilde bir araya getirilmesine denir (<https://nedemek.com.tr>).

Kompoze: Öğeleri birleştirmek, bütünleştirmek, yeniden oluşturmak anlamına gelir (TDK).

Kopça: Bir giysinin iki yanını bitişirmeye yarayan ve metal bir halka ile bir çengelden oluşan araç, agraf (TDK).

Kreasyon: Bir terzinin veya moda evinin ürettiği her türlü yeni model denir (TDK).

Krepdöşin: Çok bükümlü iplikle dokunmuş bir çeşit ince kumaş türüdür (<http://www.nedirnedemek.com>).

Kruvaze: Ön parçaları birbiri üzerine gelecek biçimde yapılmış, etek, ceket gibi giysiler için kullanılan sözcüktür (TDK).

Lambada Etek: Belden kalçalara kadar yapışan daha sonra tam kalçalarda bir anda kloş etek haline gelen bu etek çeşididir (<https://eksisozluk.com>).

Lycra: Vücudu saran tayt, mayo, spor kıyafetleri gibi giysilerin yapımında kullanılan esnek bir kumaş türüdür (<https://www.seslisozluk.net>).

Maskülen: Erkek kıyafetinin bayan için tasarlanmış hali olan kadın giysisinin giyildiği moda akımıdır (<https://www.nedir.com>).

Moda: Değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiyle toplum yaşamına giren geçici yeniliktir (TDK).

Muare: Dalgalı parıltılar verilmiş olan bir kumaş türüdür (TDK).

Muslin: Sık dokunmuş, parlak, ince, yumuşak bir kumaş türüdür (TDK).

Organze: İpek veya keten iplikle dokunmuş, tülbent inceliğinde bir tür kolalı kumaş türüdür (TDK).

Otriş: Kişilerin boyunlarına, omuzlarına attıkları, devekuşu tüyünden yapılan atkıdır (<https://eksisozluk.com>).

Peçe: Kadınların sokakta yüzlerine örttükleri ince siyah örtüye denir (TDK).

Pens: Giysilerde bazı yerlerden içeriye doğru daraltılarak dikilmiş bölüme denir (TDK).

Peplos: Eski yunanlılarda kadınların omuzlarına bir kopça ile tutturdıkları kumaş elbiseye denir (<http://www.nedirnedemek.com>).

Pötikare: Küçük kareli kumaş türüdür (TDK).

Rozet: Yakaya takılmak için çeşitli biçimlerde yapılan, bir kuruluşun sembolü sayılacak genellikle küçük metal nesneye denir (TDK).

Saten Kumaş: Parlak, pamuklu, kaygan kumaş türüdür (TDK)

Sırmalı Kumaş: İnce gümüş tel ile işlenmiş veya süslenmiş kumaş türüdür (<http://www.nedirnedemek.com>).

Şantuk Kumaş: İpekli şantuk taklidi, bez ayağı örgüde, nopeli ya da inceli kalınlı bölümleri olan düzgünsüz pamuk atkı ipliği kullanarak dokunan bir kumaş türüdür (<http://www.tekstildershanesi.com.tr>).

Şifon: Daha çok gece elbisesi ve şal üretiminde kullanılan ipek iplikle dokunmuş, ince, yarı saydam transparan kumaş türüdür (<http://www.aytuglumoda.com>).

Tafta: Bezayağı örgüde, sık dokunmuş bir ipekli kumaş türüdür (<http://www.tekstildershanesi.com.tr>).

Tayyör: Ceket ve etekten oluşan kadın giysisidir (TDK).

Tekstil: Kullanılacak materyalin elde edilmesinden, kullanıma hazır hale gelene kadar geçirdiği sürecin tamamına verilen addır (<https://www.turkcebilgi.com>).

Terikoton: Pamuk ve polyester karışımı bir kumaş türüdür (<http://www.kadinbakisi.com>).

Trapez Formu: Geometrik şekil, yamuk.

Twiggy: 1960'ların ince fiziğiyle en çok dikkat çeken mankeni (<http://www.busetirim.com.tr>).

Vatka: Giysilerde, omuzların dik durmasını sağlamak amacıyla içine konulan parçaya denir (TDK).

Viskon: Tekstil hammaddesi olup kayın ağacından üretilir. Viskonun üretimi selülozmun yapısında hiçbir değişiklik veya kimyasal madde kullanılmadan yapılır (<http://yoncatoptan.net>).

Yaşmak: Kadınların feraceyle birlikte kullandıkları, yalnızca gözleri açıkta bırakan yüz örtüsüne denir (TDK).

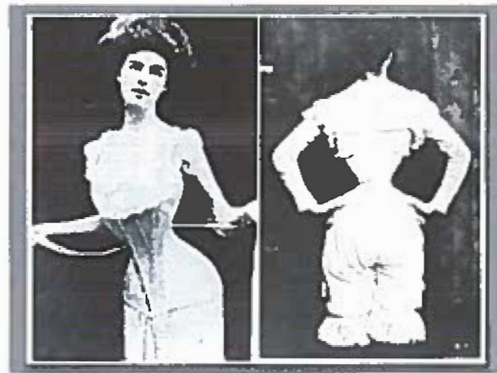
İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. 1900-1909 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.1.1. Dünya Kadın Modası

20. yüzyılın ilk on yılında, kadınların genellikle 19. yüzyılın sonlarında moda olan tayyör benzerleri takımları ve prenses adı verilen tek parça elbiseleri giydikleri görülmektedir (Komsuoğlu, İmer, Seçkinöz, Alpaslan, ve Etike, 1986, 13). Bu dönemde kadınlar Edward Döneminde görülen “Sağlık Korsesi” de denilen bir kuşak kullanmaktadırlar. Bu S kuşağı korse bel kemiğini sıkıca sararak beli inceltir, böylelikle kalça ve göğüslere dikkat çekilmektedir (Bkz.: Resim 1). Aksesuar olarak kullanılan şapkaların boyutlarının büyüdüğü ve genişlediği, buna orantılı olarak saçlar da hacimli ve kabarık olarak kullanıldığı görülmektedir. Koltuk altından uyluklarına kadar korse kullanan, çenelerine kadar sarılmış fularla kombinlerini tamamlayan kadınların güçlüklerle oturabildikleri, hareket etmekte zorlandıkları bilinmektedir (Watson, 2007, 18-22).

Resim 1:Edward Dönemi "S" Korsesi (<http://zcynepcansoylu.com>)

20 yy başlarındaki kadın “güvercin kadın” diye tanımlanmaktadır. Yoğun kullanılan danteller, şantuk kumaşlarla sarılan bedenler, iyice sıkılan beller vurgulanarak yukarı doğru taşan göğüsleri sebebiyle kadınlar, güvercine benzetilmektedir (Bkz.: Resim 2). Bu dönemin kadınları, uzun volanlı etekler, kat kat üstler, açık-geniş ve kare yakalar, inci kolyeler, kürkler ve özellikle tül detayları olan malzemeleri yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Bu dönem kadın giysilerinde çoğunlukla boynun kısa bir bant ile kapatıldığı ve kıyafetin tüylü bir şapka ile tamamlandığı tespit edilmiştir (Onur, 2004, 53).

Resim 2: "Güvercin Kadın" Şekli, Boyun Bandı ve Abartılı Şapkalar (<https://commons.wikimedia.org>)

1900-1909 yılları arasında şapka zorunluluk haline gelmiş, abartılı genişlikler, otrişler, kuş tüyleri, yapma çiçeklerle süslenmiş şapka tasarımları saygınlık sembolü olarak görülmüştür. Bununla beraber spor aktiviteleri için minik şapkaların da kullanıldığı bilinmektedir. Bisiklete ve ata binmek, yüzmek, golf, yat ve tenis gibi sporların sosyal hayatın bir parçası olduğu görülmektedir. Bu spor etkinlerine rahatça katılabilmeleri için kadınlara spor kıyafet tasarlanmaya başlanmıştır. 1903'te tasarlanan ilk binici pantolonu bu koleksiyonun ilk örneğini oluşturmaktadır (Dereboy, 2008, 16). Günlük kıyafetler, el yapımı ya da bol aksesuarla süslenmiş kaftanlardan ve güneş şapkalarından oluşmaktadır. Yaz kaftanları, bluzlar, etekler; pamuktan, ketenden, dantelden veya nakışlı kumaştan

yapılmıştır. Dönemde saten, kadife ve ipek kumaşlar sıkça kullanılmıştır (Blackman, 2013, 10).

20. yüzyılın ilk dönemlerinde deri ayakkabılarda, 3 cm yüksekliğindeki topuk boyu moda haline gelmiştir. Gece ve dans ayakkabıları için daha yüksek topuk boyu tercih edilmiştir. Bu dönemdeki ayakkabıların yapımında saten ve ipek kumaş kullanılmıştır. Ayrıca ayakkabılar tül fiyonklarla süslenerek daha zarif ve gösterişli hale getirilmiştir. I. Dünya Savaşı'yla birlikte fabrikalarda çalışmaya başlayan kadınların moda olan ilgisi azalmıştır. Savaşın sona ermesiyle tekrar modayı takip etmeye başlayan kadınlar etek boylarındaki kısaltarak, giydikleri ayakkabıların görünmesini sağlamıştır. Böylece ayakkabılarda daha fazla süs ve farklı malzemelerden yapılmış aksesuarların kullanılmasına yol açmıştır. Ayakkabılarda kadife kumaş, dantel, nakış, fiyonk, kürk ve rozetler kullanılmıştır (İmre, 2011, 66).

2.1.2. Türk Kadın Modası

Bu dönemde dünya kadın modasına örnek olan, Türk kadınlarının başına sardıkları "Türk Türbanı" adlı örtü görülmektedir (Bkz.: Resim 3). Dünya modasının, Türk kadın giyiminden etkilenmesinin sebebi, İstanbul'dan ithal edilen ipekli kumaşlar ve Osmanlıya ait işlemeli kumaşların kullanılmış olmasıdır. Bu dönemin Türk modasında, dünya modasının aksine geometrik esasa dayalı biçilen giysiler bulunmaktadır. 19. yüzyıl sonlarında kullanılan ferace, yaşmak gibi kadın kıyafetleri 20. yüzyılın başlarında yerini peçe ve çarşafa bırakmıştır (www. tekstilbilgi.net).

Resim 3:"Türk Türbanı" (<https://c1.staticflickr.com>)

Osmanlı İmparatorluğunda sultanların ve saray hanedanına mensup kişilerin giysilerinin halkın kıyafetlerinden daha gösterişli olduğu görülmektedir. Bu kıyafetler süslü kumaşlardan özel olarak dokunmuş ve diktirilmiştir. Türk kadın giysilerindeki dirsekten aşağı doğru sarkan geniş kol ağızları, derin U biçiminde oyulmuş yakalar, etrafı kürklü üst kaftanlar olarak bazı ayrıntılar dikkati çekmektedir. Bu dönemde leylak, uçuk pembe, açık yeşil, açık mavi, saman sarısı, kanarya sarısı renklerle oluşturulan ipek, kadife, canfes ve atlas kumaşlar kullanılmıştır (<http://earsiv.sehir.edu.tr>).

Ele alınan Türk resim örneklerine bakıldığında saray ve üst sosyal statüye sahip kadınların giyim kuşamlarına dair resim örneklerine rastlanmakta iken, halka ait örneklerde sokakta kullanılan çarşaf ve ferace türü tüm bedeni saran geniş örtüler nedeni ile diğer ayrıntılara ait detaylara yer verilememiştir.

2.2. 1910-1919 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.2.1. Dünya Kadın Modası

1910 yılından itibaren moda alanında önemli değişiklikler yapılmıştır. Ayak bilekleri artık görünmeye yani etek boyları kısaltmaya başlamış, korseler aşağıya kaydırılmıştır. Vogue dergisi 1911'de pantolondan söz etmeye başlamıştır. 1900-1909 yıllarında moda olan kabarık etekler, sımsıkı korseler, büyük ve abartılı şapkalar bu dönemde yerlerini daha sade, kullanımı kolay rahat giysilere bırakmıştır. Ayrıca bu dönemde savaş nedeniyle kadınların üzerinde erkeksi giyimin etkileri görülmeye başlanmıştır. Bu yıllarda tilki kürkü, samur kürkü gibi gerçek kürkler moda haline gelmiştir (Watson, 2007, 28).

1916 yılında günlük giysilerde, bel hizası alçalmış, kollar kısaltmış, etekler genişlemiş ve vücut hatları daha rahat form da bırakılmıştır. Büyük cepli kemerli paltolar, şişkin eteklerin üstüne giyilmesi dönemde şık olarak benimsenmiştir. Bu dönemde farklı deniz kıyafetleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu kıyafetler bol tuniklerin altına uzun paçalı içlik veya uzun çoraplar giyilerek oluşturulmuştur. Ayrıca bağcıklı plaj ayakkabıları giyilmiştir (Blackman, 2012, 78, 100).

Nisan 1917'de Vogue bir sonraki 10 yıl için önemli öngörülerde bulunmuştur:“Kadınlar bir kez stilden vazgeçip pantolon giymeye başarlarsa, acaba tırmandıkları merdivenden aşağı inip o tek düze etekleri giymeye devam edebilirler mi?” Bu öngörü üzerine sonraki yıllarda, merkezde toplanan ve ayak bileklerine sıkıca yapışan sivrilmiş eteklere pantolon etkisi verilmiştir (Bkz.: Resim 4). 1919'da Paris eski konumuna dönmüş ve etek boylarını olduğundan daha fazla kısaltılarak, yeni moda buluşu olarak ipek süveterler gündeme gelmiştir (Watson, 2007, 36).

Resim 4: “Ayak Bileklerine Yapışan Sivrilmiş Etekler” (Gökdemir, 2012, 15)

I. Dünya Savaşı, tasarımcıları ve moda basınına olumsuz etkilemiştir. Bu nedenle kadın modası kısa zamanda çok daha fonksiyonelleşmiş ve ciddileşmiştir. 1916'da askeri üniformaların etkisinde kalan kadın ceket, manto tasarımları moda tarihinde yerini almıştır. 1917'de Fransa'da lüks eğlence yerlerinde tuvalet giymek, takı takmak savaş sonuna kadar yasaklanmıştır. 1918 savaş sonunda tango dans giysileri moda olmuştur (Dereboy, 2004,106).

1910-1919 yılları arası yaşanan döneme damgasını vuran Paul Poiret isimli bir modacı dar eteği tasarlamıştır. Daha sonra Paul Poiret, 1931 yılında My First Fifty Years adlı biyografisinde şöyle demiştir: “Bütün büyük devrimler gibi, bu da özgürlük adına yapılmıştı. Amaç karnı rahatlatmaktı. Korsenin düşüşünü ve sütyenin benimsenmesini sağlayacak bir özgürlük ilan etmiştim ki sütyen tartışılmaz bir şekilde zafer kazandı. Böylece göğüsleri özgürleştirdim” (Watson, 2007, 28-31).

2.2.2. Türk Kadın Modası

Türk kadını moda tarihinin 1909 ile 1918 yılı arasında sokak kıyafeti konusunda bocalamıştır. İstanbullu kadınlar, 1914 yılından sonra ortaya çıkan kabarık kollu elbiseleri benimsemişlerdir. Yeni giyim stili olarak ortaya çıkan kabarık ve büzgülü kollar o dönemde giyilen feraceye uyum sağlamadığı düşünülerek İstanbul'da yaşayan Arap kadınlarının giydikleri çarşafı ilgi büyümüştür. Ancak bu durum modayı takip eden yüksek statüdeki kişilerin 1918'de çarşafı tamamen terk etmesiyle son bulmuştur (Sevin, 1973, 140).

Osmanlı Dönemi giyim tarzından yavaş yavaş vazgeçildiği bu dönemde geleneksel ve dünya modasından etkiler bir arada görülmektedir. Kabarık kollu elbiseler, çarşaf, entari, peçe, pelerin, eldivenler, ağır işlemeli giysiler, yakalarda enli ipekli dantelle süslemeler, dantelli çoraplar, feraceler, hotoz (başlık), şemsiyeler, parlak deriden yapılmış boyalı ayakkabılar, kadifeden işlemeli kürklü hırkalar kullanılmıştır (www.tekstilbilgi.net).

2.3. 1920-1929 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.3.1. Dünya Kadın Modası

1920'li yıllarda kadınlar özgürlük ilkesi üzerine yoğunlaşmış ve modern hayatın getirdiği düşüncelerle çoğu zamanlarını sokakta geçirmeye başlamışlardır. Bu değişiklikler kadın kıyafetlerine de yansımış ve olabildiğince rahat giysiler giymeyi tercih etmişlerdir. Kıyafetlerde sert renklerle oluşturulan geometrik desenli kumaşlar kullanılmaya başlanmıştır. 20'li yıllardaki en önemli değişiklik pantolonun günlük hayatın içerisinde yer almaya başlamış olmasıdır (Onur, 2004,53).

İpek çoraplar boy göstermeye başlamıştır. İpek çorapların moda girişini ile etek boyları kısaltmıştır. Bu doğrultuda kadınlar saçlarını erkek çocuklarına benzetirken, yanağa doğru uzayan perçemler tercih edilmiştir. Başlarına iyice oturan

şapkalarını çiçek, rozet ya da fiyonklar ile süslemişlerdir. Bu dönemde giysilere uygulanan derin sırt dekoltesi fazlasıyla ilgi görmüştür (Onur, 2004,53).

1920'li yıllar kısalma çağı olarak adlandırılmıştır. Vogue 1924'te kısalma çağı ile ilgili şu yorumu paylaşmaktadır: "Kısa etekler, kısa bluzlar ve hatta kısa isimler çağındayız. Birisine ismini sorduğunuzda, size onun kısaltılmış şekliyle cevap verirse bunun ne etkisi olur ki?" Düz hatlar, kısa saçlar, düz göğüsler ve erkeksi vücutlar dönemin en dikkat çeken özellikleri olmuştur (Watson, 2007, 40).

Dönemdeki, kolayca insanın üzerine geçirebilen, omuzdan askılı, herkesin bedenine uygun düz hatlara sahip modeller görülmektedir. Bu tarz giysiler basit moda olarak isimlendirilmiştir. Omuzdan askılı kadın kıyafetleri, geçmiş yıllardaki kare ve dikdörtgenlerden oluşan tarzda değil, omuzlardan tutturulup, ön ve arka parçaların birbirinin aynısı görünümü verecek şekilde oluşturulmuştur (Watson, 2007, 41).

1920'lerde sivri uçlu, üzeri bantlı zarif ayakkabı modelleri moda haline gelmiş, topuk yüksekliği 5 cm ile sınırlandırılmıştır. Daha sonra bu topuklar inceltirilerek İspanyol yüksekliği adıyla anılmıştır. Yine 20'li yıllarda bilekten bantlı, yan taraftan düğme veya toka ile bağlanan, bar modeli ayakkabılar görülmektedir (İmre, 2011: 66).

20. yüzyılda insanların spora olan ilgileri artmaya başlamıştır. Bu durum modayı da etkilemiş ve 1925'te golf giysileri moda haline gelmiştir. 1925'lerden sonra soyut sanat modayı etkiler konuma gelmiştir. Geometrik desen, asimetrik kesimler bu yıllarda yaka ve eteklerde çokça kullanılmıştır (Komsuoğlu vd. 1986, 19).

2.3.2. Türk Kadın Modası

1920'li yıllarda saray hanedanından ve üst sınıftan kadınlar dünya modasını yakından takip etmeye başlamışlardır. Ancak, kadınlar yeni elbiseler edinmelerine rağmen dışarı çıkarken çarşaf ve peçe kullanmaya devam etmişlerdir. Savaşın getirdiği sorumluluklarla beraber kadın giyimi de etkilenmiştir. Çalışma hayatına

giren kadınların giyimi daha sade bir hal almıştır. Elbiseler kadın vücudunun kıvrımlarını gizleyen düz ve karesel hatlara sahip, etekler kalçadan aşağı pilili, göğüs kısmı gipür ve dantellerle süslenmiş, kollarda yırtmaç, takma japone kollar, “V” yakalar, sivri etek uçları kullanılmıştır. Kadınlar başlarına ipek türbanla sarmışlardır. Mantolar sokakta vücudu saklamak amaçlı giyilmiştir. Giyimi tamamlamak için püsküller, kloş şapkalar, küçük el çantaları, bantlı ayakkabılar, inci boncuklar, şemsiye gibi aksesuarlar tercih edilmiştir (Yılmaz, 2011, 76).

1924’te geometrik kesimli ve desenli elbiseler giyilmiştir. 1925’ten sonra kadınlar, giysilerinde örtüden kurtulmaya çalışmış dünya modasını yakından takip etmeye başlamışlardır. Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar Türk kadın giyimi Dünya modasına uygun şekilde ilerlemiştir. Ayrıca inci boncuklar, kocaman şapkalar kullanılmış ve saçlarını da buna uygun olarak kısaltmışlardır. Jarse kumaş fazla ilgi görmüştür. Şapkanın benimsenmesiyle yüzler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu dönemin sonlarına doğru ülkedeki ekonomik kriz nedeniyle giyimde tekrar sadeleşme görülmüştür. Ayrıca bu yıllarda denize girmek için askılı, sırtları açık ve etek boyu diz üstünden 15 cm yukarıda, elbise şeklinde mayolar giyilmiştir (Ağaç, S. Çivitci, Ş. Boğday Saygılı, B., 2007, 5).

Bu yıllarda kahverengi, gri ve değişik renkli ayakkabılar moda olmuş ve düşünüldüğünden fazla ilgi görmüştür. Ayakkabılar süet ve deri olarak oluşturulmuştur. Gece ayakkabıları saten elbiselere uygun olarak tasarlanmıştır (Kadın Ansiklopedisi, 1961).

2.4. 1930-1939 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.4.1. Dünya Kadın Modası

1930’lu yıllara gelindiğinde toplumda sinema en etkin ve etkileyen durumuna gelmiş, Amerika ile Hollywood modayı etkilemeye başlamıştır (Onur, 2004, 54). Böylelikle Hollywood’un ilk sesli filmleriyle birlikte batılı kadın estetiğini sinemanın ulaştığı her yere taşımaya çalışmış, Parisli tasarımcılardan gelen Hollywood şıklığı

sinemanın izlendiği her yerde taklit edilmeye başlamıştır (Pektaş, 2008, 5). 1930'lı yıllarda değişimler olmaya devam ederken sürrealizm akımı ortaya çıkmıştır. Bu akımın kıyafetlere ve aksesuarlara yansıdığı görülmektedir. Dönemde, moda tasarımcısı Schiaparelli'nin tasarladığı X-ray kazak olarak da bilinen transparan ve sentetik kumaşlar kullanılarak yapılan, iç çamaşırlarını gösteren kazaklar dikkat çekmektedir (Özüdoğru, 2013, 226).

1930'lu yıllarda fermuar icat edilmiştir. Vogue ise bu durumu: "Bugünlerde yirmi dört saate o kadar çok aktivite sığdırmak zorundayız ki, elbiselerimizi üzerimizde tutan düğmeler ve kopçalar çok vaktimizi almaya başladı. İşte yükümüzü azaltan yeni tutacaklar tam da bu noktada devreye giriyor" diye yorumlamıştır (Watson, 2007, 56).

30'lu yılların başında eteklerin boyu tekrar uzamaya başlamıştır. Giysilerdeki vurgu bacaklardan sırta doğru kaymış, sırtlar bele kadar inen dekolteler görülmüştür. Bu nedenle üretilen giysilerin çoğunda arkadan görünüme önem verilmiştir (Laver, 2002, 232).

Dönemin ünlü modacılarından Elsa Schiaparelli ve Chanel ayak bileği ile diz altı arasında değişen çeşitli etek boyları tasarlamışlardır (Dereboy, 2008, 47).

Bu yıllarda krepdöşin ve ipek jarse kumaşlar moda olmuş, geometrik desenler yerini çiçek desenlerine bırakmıştır. II. Dünya Savaşı ile birlikte ekonomideki düşüş nedeniyle yapay elyaf türleri ve sentetik ipek kumaşlar kullanılmıştır. Savaş dolayısıyla askeri üniforma stilini andıran kıyafetler tüm Avrupa ve Amerika'da moda haline gelmiştir (Dereboy, 2004, 128).

Bu dönemde hazır giyim hızlanmış ve ucuz malzemeler kullanılmıştır. 1935 yılından sonra spor ve kırsal giyiminde ekoseli yünlü kumaşlar, bağcıklı ya da kaba ayakkabılar, gösterişli tek gözü kapatan şapkalar kullanılmıştır (Blackman, 2012, 146).

2.4.2. Türk Kadın Modası

1934 yılında kadınlara verilen seçme-seçilme hakkı ile Türk kadını erkeklerin içinde bulunduğu vatandaşlık haklarından eşit faydalanabilme ve siyasi haklarını kullanma yetisine sahip olmuşlardır. Bu değişim, kadınların giyiminde de farklı değişikliklere yol açmıştır (Ağaç vd., 2007, 6).

1930'larda modanın ana çizgisini genellikle ince ve düz elbiseler oluşturmuştur. Bel çizgisi belirgin, omuzlar vurgulu giysiler ile uzun bacaklı ve zayıf görünmek moda olarak kabul görmüştür. Etek boyları genellikle dizden aşağıda olacak şekilde tasarlanmıştır. Omuzlara atılarak kullanılan kürkler, 1930'ların sonuna kadar kullanılmıştır. Dönemde kadınların üzerinde Chanel tarzı klasik tayyörler görülmektedir. (Yılmaz, 2011, 82).

Bu yıllarda Türkiye'de de ekonomik kriz sebebiyle giyimde sadelik ön plana çıkmış ve hazır giyime yönelme olmuştur. Dönemde daha çok omuzları ve sırtı açıkta bırakan elbiseler kullanılmıştır. Böylece vurgu omuz, kalça ve göğüsler üzerinde yoğunlaşmıştır. Askısız (straplez) gece elbiseleri ve sırtta çaprazlar oluşturulan modeller dönemde en çok kullanılan giyim tarzları arasında yer almıştır (Avcı, 2015, 26).

1930'lu yıllardaki Türk modasını Ormanlar şu şekilde açıklamıştır:

Uzun saçlı olmayı engelleyen çan şapkaların modası geçmeye yüz tutmuş, saçlar uzamaya bırakılmıştı. Uzun boylu görünmek önemliydi ve tüm terzilik hileleri kadını da erkeği de uzun boylu göstermek üzere seferber edilmişti. Geometrik hatlarda tasarlanan giysilerin omuzları kare ve yüksek gözüksün diye vatkalarla, kruvaze ceketlerin göğüsleri telalarla desteklendi, pantolonlar pilili ve duble paçalı oldular. Çizgili kumaştan pantolon ve pantolon ceket takımlar giymek çok moda olmuştu (Ormanlar, 1999, 53).

Partiler için elbiselerin üstüne şifon atkılar, kürk kenarlı kepler ve dirseğe kadar uzun jarse eldivenler kullanmışlardır. Tasarımcılar elbiselerin daha dayanıklı olması için yapay kumaşları tercih etmişlerdir. Dönemde plaj kıyafetleri ve yanık ciltler moda haline gelmiştir. Bu dönemde kadınlar kısa olan eteklerinin uçlarına bant ve kürk geçirerek uzatmaya çalışmıştır. Aynı yöntem yaka ve kollarda uygulanmıştır. Önceki yıllarda yok olan göğüsler tekrar ön plana çıkmıştır. Elbiselerde vurgu omuz,

kalça ve göğüsler üzerine yoğunlaştırılmıştır. II. Dünya savaşı nedeniyle lacivertler, mavi ve haki renkler tercih edilmiştir (Ağaç vd., 2007, 7).

2.5. 1940-1949 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.5.1. Dünya Kadın Modası

II. Dünya savaşı batı ülkelerini moda alanında üretim yapılmasına engel olmuştur. Savaştan sonra ise başta Fransa olmak üzere moda alanında kaybettiği itibarı tekrar kazanmak adına farklı yolları aramıştır (Onur, 2004, 54).

Bu dönemde ülkelere kaçak yollarla sokulan sıra dışı moda dergileri sayesinde üstte ince bluzlar, altta tamamen dalgalı etekler giyilerek oluşturulan stiller moda dünyasına girmiştir. İki kenarı ya da ön ve arka kısmı farklı uzunluklarda olan etekler, peploslar ve daha birçok stil insanların tercihine sunulmuştur (Watson, 2007, 72-75). Bu yıllarda “The New Look” (Yeni Görünüm) olarak adlandırılan temaya kadınlar hemen uyum sağlamıştır. Eteklerin altına jüponlar giyilmiş, belin inceliği ortaya çıkarılmıştır (Uzun, 2012, 22). 1943 yılında evde yapılan örgünün ve terziliğin popülaritesi, ihtiyaca bağlı olarak artmıştır. Bunun nedeni örgünün hazır giyimden daha kısa sürede üretilmesidir (Blackman, 2012, 152). Bu dönemde ön planda olan detaylar; etek kenarlarında, yakalarda, bellerde olan dalgalanmalar, çan ve birleşik etekler, bluzlar, sütyen ve kemerler, korseler ve tekrar ortaya çıkan naylon çoraplar olmuştur (<http://www.tekstildershanesi.com.tr>).

2.5.2. Türk Kadın Modası

II. Dünya savaşı ülkemizin ekonomisini de etkilemiştir. Savaş sebebiyle kadınlar fabrikalarda çalışmıştır. Bu durum hazır giyim sektöründe kumaş kesiminden stiline kadar her şeyi etkilemiştir. Böylelikle kadın elbiseleri vücuda sıkı oturup, boyları diz kapağının altına inmiş, yani bu yıllarda giysiler pratik ve rahat tarzlarda üretilmiştir (Ağaç vd., 2007, 9). Bu dönemde kanvas kumaşın pratikliği,

yıkanılabılır ve dayanıklı olması sebebiyle etek, elbise ve ceket gibi giysilerde sıkça kullanılmıştır. 1930'lu yıllar kadınlar naylon çorapla tanışmıştır (Avcı, 2015, 34).

Ordu üniformalarından günlük giyimde etkilenmiştir. Votka ve apoletler ceket üzerinde kullanılmıştır. Ayrıca çift cepli ceketler ve bol duble paçalı pantolonlar giyilmiştir. Savaşın ekonomi üzerindeki etkileri sebebiyle fazla para harcanmadan daha sade giysiler üretme yoluna gidilerek gereksiz süsleyici malzemelerden kaçınılmıştır (Ağaç vd., 2007, 8).

Ormanlar dönemin modasını şu sözleriyle ifade etmiştir:

Halk arasında şaşkınlık ve tepki yaratan "Bobstil" modası gençler arasında yayılan sadece giyim kuşam değil aynı zamanda bir yürüme, dans etme ve konuşma modasıdır. Omuzları ve cepleri sarkık uzun ceketler, altından beyaz ya da parlak renkli çorapların gözüktüğü kısa paçalı boru pantolonlar, yüksek yakalı gömlekler, ince kravatlar, gece gündüz takılmaya hazır güneş gözlükleri ve kalın tabanlı ayakkabılarla gelen zülpe görünümlü akım özellikle okumuş, aydın gençler tarafından çok tutulmuştu (Ormanlar, 1999, 58).

Bu yıllarda en önemli moda özelliği, kadınların askeri üniformasına benzeyen tayyörleri olmuştur. Elbiseler genellikle belden kesik ve etek boyları diz altında olacak şekilde tasarlanmıştır. Gece giyilen giysilerin ise etek boylarının uzun oldukları görülmektedir. Giysiler çiçek ya da fiyonklarla süslenmiştir. Basma, ipek ve yünlü kumaşlardan giysiler üretilmiştir. Bu dönemde geniş kenarlı ve başın tepesinde duran çan şeklinde şapkalar moda olmuştur (Yılmaz, 2011, 87).

II. Dünya Savaşı'nın bitimiyle Türk kadın giyimi de Avrupa'daki moda anlayışından etkilenmiştir. Etek ve bluzlar gözde giysiler olurken, eteklerde kullanılan bol pililer ve firfırlar dikkat çekmektedir. Tüm üst giysilerde japone kollar kullanılmıştır. Omuzları açık elbiseler üzerinde bolero tercih edilmiştir (Öndoğan, 1996, 364-370). Savaş sonrası dönemde askeri giyimli kadınlar yerini yuvarlak omuzlu kadınlara bırakmıştır. Omuzlar dar, vücuda yarı oturan, göğüsler belirgin, kol uçları manşetle toplanmış bluz ve gömlekler, etek ucu geniş ve boyları uzun etekler görülmüştür (Yılmaz, 2011, 87).

2.6. 1950-1959 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.6.1. Dünya Kadın Modası

1950'li yıllar modanın en heyecanlı dönemi olmuştur. 1850'lerde Amerika'da doğan Levi-Strauss'un tasarladığı kot pantolonlar 1955 yılından itibaren gençlerin ilgi odağı olmaya başlamıştır. Eski şıklığı yakalama çabası içinde abartılı kabarık etekler kullanılmıştır (Onur, 2004, 55). 1950'lerin vücut hatlarını tanımlamaya girişen Vogue şöyle yazmıştır: "Yeni kadın vücudu işte bu! Abartılmamış göğüsler, içbükey yapılı bir bel, kapalı bir kalça çizgisi ve dikkat çeken uzun bacaklardır. Bu vücuda giyinik ve bir de çıplak olarak bakın, eğer vücudunuz böyle değil ise bile, elbise yardımı ile bu hale getirebilirsiniz" (Watson, 2007, 78). "1950'lerin ortalarına gelindiğinde şapkalara eklenen tüller yüzün üzerine kadar düşmüş, kullanılan eldivenler ise önemli bir aksesuar olarak dönemde yer almıştır" (Watson, 2007, 79).

1956-1957 yıllarında pantolonlar daralmış ve boyları kısalmıştır. Dar ve yanları yırtmaçlı pantolonlar moda olurken yine bu dönemde Jean pantolonlar yaygınlaşmıştır (Altunay, Yüceer, 1992, 135).

2.6.2. Türk Kadın Modası

1950'li yıllarda Türk kadınları, pantolonları batı da olduğu gibi paçaları daraltmış hatta paçalara yırtmaç bile yapmıştır. Dönemin orta yaştaki kadınları Chanel'in tasarladığı tayyörleri kullanmaya devam etmiştir. Bu tayyörlerin içine şık gömlekler, süslü ipek bluzlar giyilmiştir (Ağaç vd. 2007, 10). Kalem etek ilk kez bu yılda ortaya çıkmıştır. Giysilerde "U", "V" ve bahriye yakalar kullanılmıştır. Genç kızlar ise kloş eteklere, dar süveterlere, beyaz ve kısa çoraplara, düz babet ayakkabılara ilgi duymuşlardır. Dönemde puantiyeli veya pötikare desenli etekler üretilmiştir. Eteklerin boyu diz altında hizasında oluşturulmuştur. Gömlekler ve bluzlar etek içine konulmuş bunların üzerine de kemer takılmıştır. Belden büzgülü etekler ve giysiler, penslerle vücuda oturtulmuştur. Şapka modası bu dönemde de ilgi görmüştür. Askılı gece elbiselerinde sırttan bele kadar uzanan dekolte görülmektedir. Dekoltelerin daha derin ve açık yapılmasıyla, aksesuarları olduğundan daha büyük

şekillendirilmiştir. Askısız elbise modellerini, bu dönemde çokça tercih edilmiştir (Yılmaz, 2011, 91).

Ormanlar 1950'li yıllardaki kadınları şu sözleriyle tarif etmiştir:

1950'lilerde kadınların etek boyları sürekli değişim gösteriyordu. Bir süre sonra dolapları yeni moda elbiseler, eldivenler ve şapkalarla doldu. Ütü sorununa çözüm getiren pilili etekler, gömlekler de dolaplardaki çeşitliliğe katılmıştı. Olgun, deneyimli ve seksi görünmeye çalışan 1950'lilerin kadını göğüslerini kaldıran, belini incelten, vücudunun silüetine hükmeden korselerden ayrılmaya pek niyetli gözüküyordu. Bedenin üstüne sıkı sıkıya oturan, ancak etek biçimleri farklılık gösteren modeller giyilmekteydi (Ormanlar, 1999, 60).

1958'li yıllarda ortaya çıkan mini etek moda olmuştur. Bu yeni stil tüm dünyada bir fırtına gibi eserken Türk kadınının buna uyum sağlaması zaman almıştır. Aynı durum pantolonların ilk ortaya çıktığı zamanda yaşanmıştır (Ağaç vd. 2007, 9).

Tasarımcılar, kadınların stiletto ayakkabılara merakları nedeniyle ince topuk yarışına girmiştir. Stiletto ayakkabılar sivri uçlu ve ince topuklu olarak tasarlanmaktadır. Bu ayakkabıları kullanmak zor olsa da kadınlar kullanmakta ısrar etmişlerdir (Ağaç vd. 2007, 10).

2.7. 1960-1969 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.7.1. Dünya Kadın Modası

Savaştan çıkan ülkelerde yenilikler ortaya çıkmıştır. Bu yıllarda modayı sadece düşünsel olarak değil, renk ve desen olarak da etkisi altına alan modern sanat akımı doğrultusunda yeni elbiseler tasarlanmıştır. Ayrıca fütürist akımın etkisindeki kıyafetler podyumları doldurmaya başlamıştır. 1960'larda genç kızlar mini etek ve dar süveterlerle birlikte kendilerine özel bir stil oluşturmuşlardır. Pötikare etek ve ceket takımları, ipek ve işlemeli elbiseler gardıroplarda yer almaya başlamıştır. Ayrıca bu yıllarda uzay modasından esinlenip üretilen şapkalar, sentetik kumaştan yapılmış kıyafetler, fermuarlı tulum ve giysiler, pırıl pırıl botlar dikkat çekmiştir.

Blue Jeanler, kravatsız gömlek ve deri ceketler bir arada kullanılmıştır (Onur, 2004, 56).

1960'lerde dönemi etkileyen önemli olaylardan biri de "hippi" anlayışı olmuştur. Bu anlayışta çarpıcı renkler, fırırlar, bol büzgülü kıyafetler, halka küpeler, rengârenk boncuk takılar, yere kadar uzanan etekler, yelekler, çiçek baskılı kıyafetler, uzun saçlar, fistolu bluzlar, romantik saç bantları ve omuzlara atılan şallar kullanılmıştır. Ayrıca el örgüsü delikli elbiseler, işlemeli giysiler kadınlar üzerinde görülmüştür. Renkli külotlu çorapların ortaya çıkmasıyla, jartiyer askıları ortadan kalkmıştır. Hippi anlayışı dönemin modasını beklenenden fazla etkilemiştir (Onur, 2004, 57).

Feminen stilin temsilcisi pantolonlar sokaktan çıkıp artık özel davetlerde ve salonlarda da giyilmiştir. 1962 yılında dar kesimli ve paçaları yırtmaçlı modeller modayken 1966 yılında boru kesimli ve uzun modeller olarak kullanılmıştır. Stretch ve Jean pantolonlar dönemde ön plana çıkmıştır (Bond, 1988, 169). 1965 yılında Andre Courreges'in tasarladığı kısa ve trapez formundaki elbiseler insanları şaşırtmıştır. Kadınlara beyaz renk giydirek, elbiselerde sert hatlı geometrik desenlere yer vermiştir. 1966 yılında Yves Saint Laurent adlı tasarımcı kadınlara smokin giydirmiştir (Burda, 2000, 53).

1967-1968 yıllarında Parisli ve Londra'lı modacılar çeşitli ülkelerin folklorik kıyafetlerden esinlenmiştir. 1969'da Türk sarıkları Bedevi türbanlarından yola çıkarak tasarlanan başlıklar büyük ilgi görmüştür (Onur, 2004, 57).

Dönemin önemli akımlarından biri de baby-boom akımı olmuştur. Bu akım elbiseler üzerinde çocuksu görünüm oluşturmuştur. Twiggy modasında ise kolsuz ve yakasız mini elbiseler kullanılmıştır. Dönemin günlük takımları, eldiven, şapka, ince burunlu ayakkabılarla kombinlenmiştir. Ceket altlarına evaze veya dar kesim mini etekler giyilmiştir. Dönemin ortalarında ise pantolonlu takımlar tercih edilmiştir (Connikie, 1990, 45) Bu dönemde giysiler uzun çizmeler, küçük el çantaları, boncuk kolyeler ve şapkalar, bandanalar, kocaman gözlükler ve alın bantlarıyla tamamlamıştır (Pamuk, 2009, 45).

2.7.2. Türk Kadın Modası

1960 yılında yapılan askeri darbe ile hükümet düşürülmüş ve 1961'de yürürlüğe konan anayasa ile kişilere yeni haklar verilmiştir. 60'lı yıllarda politika giyimi de etkilemiştir. Darbenin etkisiyle asker yeşili moda renk olmuştur. Modacılar özgür, çılgın, önceki giyim tarzlarının karşıtı bir kadın formu üretmeye hedeflemişlerdir (Ağaç vd., 2007, 11).

Kadınların giydiği pilili ve piliseli eteklerde ağır ipek veya yün krepler, suni kumaşlar kullanılmıştır. Giysilerde sert ve geometrik desen anlayışı ortaya çıkmıştır. Etek boyları bu yıllarda oldukça kısalmış, basenlere kadar çıkmıştır. Kadınlar, mini eteklerin üstüne uzun mantolar giymeyi tercih etmişlerdir. Dönemdeki moda değişimleri iç çamaşırlarını da etkilemiş, boyları kısalarak etek altına rahat giyilebilecek külot haline gelmişlerdir. Ayrıca bu yıllarda teknolojinin gelişmesiyle baskılı t-shirtler üretilmeye başlanmıştır (Yılmaz, 2011, 95).

1968 yılında öğrenciler, batı da yaygınlaşan hippie ve punk akımlarını değişik şekildeki kıyafetleriyle ülkemizde tanıtmaya çalışmışlardır (Ağaç vd., 2007, 11).

60'lı yıllarda giyimi etkileyen bir diğer unsur ise müzik olmuştur. Çiçek desenli gömlekler, vücuda yapışan kotlar, sembol ya da sloganlarla süslenmiş giysiler tercih edilmiştir. Dönemde, dantel ve saten gibi kumaşlardan yapılan kısa etekli gece kıyafetleri üretilmiştir (Yılmaz, 2011, 95).

1960'lı yıllarda kumaş olarak parlak saten, şifon, ipek gabardin, puanlı kumaşlar, ipek dokumalı kumaşlar, pop-art stili hafif tüylü kumaşlar, çiçek desenli kumaşlar, naylon kumaşlar ve denim (Jean) kumaşlar kullanılmıştır (Benli, 2013, 60).

2.8. 1970-1979 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.8.1. Dünya Kadın Modası

1970'lerin başında "Punk" akımı yükselişe geçmiştir. Vogue bu durumu: "Kendinizi, daha önce giydiklerinizin hepsinden daha akıllıca ve basit olan pozitif bir kostüm anarşisi içinde bulacaksınız. Siz benzersiz varlıklarsınız, dolayısıyla modayı belirlemek sizin bireysel tercihinize kalmış. Kuralları unutun. Onları siz yaptığınıza göre, siz çiğneyebilirsiniz" diye yorumlamıştır (Watson, 2007,106).

Yves Saint Lauren ilk defa kadınlara erkek takımlarını giydirerek "maskülen" tarzın diğer modacılar tarafından da benimsenmesine neden olmuştur. Buna tepki olarak da mini eteğin yaratıcısı Mary Quant da ultra mini eteği üretmiştir (Onur, 2004, 58). Dönemde ortaya çıkan çizgili veya ekose desenli takımlar, pamuklu süveterler hem kadınlar hem de erkekler tarafından kullanılmıştır. Böylece dönemde "unisex" akımı popüler hale gelmiştir. Bu dönemde etek boyları net olarak belirlenmiş, mini, midi ve maksi olarak üretilmiştir (Bond,1998, 194).

Yılın ilk zamanların da paçaları geniş, fakat bel ve kalçadan vücudu saran, maskülen tarzı yansıtan ceket ve yeleklerle kullanılmıştır. Kışlık mantolarla balıkçı kazağı ve aynı renkte yün çoraplar giyilmiştir. 1970'lerden sonra şimdiye kadar moda olmuş, giyim tarzlarını zengin, fakir ayrımı olmadan herkes giymiştir. 70'lerin ortaların da japone kol, pelerin ve çizmeler popüler olmuştur. 1978'den sonra vatkalı manto ve tayyörler, önden yırtmaçlı dar etekler, yarasa kol, dar pantolonlar, şal yakalar görülmektedir. Ayrıca deri, dantellerle birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Dönemde jarse, emprime ve muslin kumaşlar ön plana çıkmaktadır (Pamuk, 2009, 54).

2.8.2. Türk Kadın Modası

1970'lerin ortalarına kadar, Türkiye'de de "unisex" modasına uygun giysiler kullanılmıştır. İngiltere'de yayılan punk akımı Türk giyiminde erkeksi giysiler olarak

kabul edilmiştir. Türk modasında, eksiltilmiş T-shirt ve deri ceketler, yıpratılmış yırtık pantolonlar modern hale getirilmiştir. Bu dönemde, kelebek motifine özellikle aksesuar ve takılarda yer verilmiştir. Elbiselerde sıfır kol, parıltı ve payetler görülmektedir. Dönemde zincir kemerli çantalarla, platform ve dolgu topuklu ayakkabılarla giyim tamamlanmıştır. 70'li yıllarda kadınların üst üste giyinmiş görüntüsü dikkat çekmektedir. Türk giyiminde de etek boyları mini, midi ve maxi olarak belirlenmiştir (Ağaç vd., 2007, 13).

Döneminin ortalarında sivri uçlu ve dik yakalı gömlekler, İspanyol paça pantolonlar kullanılmıştır. Yüksek dolgu topuklu ayakkabılar bu tür pantolonların altına giyilmiştir (Yılmaz, 2011, 100).

1970'li yıllarda köyden şehirlere gelen kadınlar, kendilerine ait giyim tarzları oluşturmuşlardır. Bu yüzden giyim modasında çeşitlilik ve farklılıklar oluşmuş, basma ve şile bezi kumaşlardan yapılan köylü giysileri şehir insanları arasında moda olmaya başlamıştır. 1970'li yıllarda Anadolu kadınlar geleneksel yapılardan kurtulup hazır giyimden yararlanmışlardır (Avcı, 2015, 55).

Ormanlar dönemin modasını şu sözleriyle açıklamıştır.

Yaşam biçimleri ile değilse de giyim kuşamlarıyla Türkiye'de de belli bir kesimi etkileyen "çiçek çocuklar", giysilerinde dünyanın çeşitli kültürlerinin folklorik özelliklerini taşıyorlar, sentetik ve suni kumaşları reddederek yalnızca doğal malzemelerle üretilmiş kıyafetler giyiyorlardı" ifade etmiştir. Bu doğallık dönemiyle beraber, el örgüleri, el işlemleri, yazılı ve resimli baskılı tişörtler ve blue Jeanlar gündelik modada yerlerini aldılar (Ormanlar, 1999, 76).

Dönemde, kolsuz süveterlerin içine giyilen renkli ve dik yakalı gömlekler, üstten yamalı cepler, canlı renklere sahip iri desenli kumaşlar dönemin öne çıkan detayları arasında yer almıştır. Kadınlar, bacaklarını saran çizmeleri, pantolon çeşitleri ve iri gözlükleriyle ön plana çıkmışlardır (Avcı, 2015, 56).

2.9. 1980-1989 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.9.1. Dünya Kadın Modası

1980'li yıllarda spor giyinmek moda haline gelmiş olsa da mini etek cazibesini korumaya devam etmiştir. Geçtiğimiz yıllarda ortaya çıkan stiller 80'li yıllarda da etkisini sürdürmüştür. Tüm bedeni saran streç pantolonlar dönemde yaygın olarak kullanılmıştır. T-shirtlerin önlerine yapılan baskılar ile dönemin sloganlarını yaymaya çalışmışlardır (Onur, 2004, 58). Parlak renklerin yirmi yıllık hâkimiyetinden sonra siyah renk tekrar moda olmuş, pürüzsüz deri ve dayanıklı elastik maddeler korsenin yerini almıştır (Watson, 2007, 124- 125).

80'lerin başında yaşanan petrol krizi nedeniyle moda renkleri petrol yeşili veya mavisi, altın sarısı ve bu renklerin tonları olmuştur (Altınay, Yüceer, 1992, 142). "Gençler olarak giysi boylarında kısalma ve giysilerde küçülmeler görülmektedir. 1983-84 yıllarında etek boyları uzamış fakat derin yırtmaçlarla dekolterler yapılmıştır. 1986 yılından sonra etek boyları yeniden kısaltmaya başlamıştır. Hazır giyim üretimi bu yılda hızla yol almıştır (İşbilen, 1995, 47).

2.9.2. Türk Kadın Modası

1980 yılında petrol krizi nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de petrol renkleri önem kazanmıştır. Bu dönemde modacılar, 1960 yılından esinlenmişlerdir. Dönemde, bol etek, baskılı t-shirtler, hırkalar, şort ve drapeli mayolar kullanılmıştır. Lambada etek, 80'li yılların modası haline gelmiştir. İnce ve kalın çizgileri olan geometrik desenli, boyuna veya enine çizgili kumaşlar ilgi çekmiş, gün içindeki giyimlerde ekose kumaşlar tercih edilmiştir. Giysilerde kadife, jarse kumaş moda olmuştur. Giysiler simli ve parlak taşlarla süslenmiştir (Ağaç vd., 2007, 14). Kadın giyiminde omuzların daha belirgin olması için vücuda oturan, yırtmaçlı dar etekler üretilmiştir. Bluzların kolları bol bırakılıp, uçları manşetlerle toplanmıştır. Yakalar aplike ve biyelerle süslenmiştir. Elbiselerde yakalar pervazla

temizlenmiştir. Dönem elbiselerinde sırt düğmeleri görülmektedir. İki renkli tozluklar ve taytlar kullanılmıştır (Avcı, 2015, 59).

1980'li yıllarda leopar desenli kumaşlar, metalik yansımali kumaşlar, ekose ve çeşitli kadife türleri, tafta, jarse, muare, muslin, organze, şifon ve ipek kumaşlar, çizgili, kareli, puanlı, keten kumaşlar kullanılmıştır. Doğal kumaşlar moda olmuş, 80'li yıllarda deri, kadın giyiminde önem kazanmıştır. Elbiseler terikoton ve emprime kumaşlar kullanılarak üretilmiştir (Benli, 2013, 63).

2.10. 1990-1999 Yılları Arasındaki Kadınların Giyim Özellikleri

2.10.1. Dünya Kadın Modası

1990'lara gelindiğinde 80'li yılların çok renkli tarzları ve hareketli stillerinden sonra "minimalizm" akımı hızla yükselişe geçmiştir (Onur, 2004, 59).

1990'larda aksesuarlar artmış, iş yerlerinde klasik hırka ve yün ceketler giyilmeye başlanmıştır. Askılı elbiseler gardıroplardan çıkmıştır. 1990'lar modası çizme ve topuklu ayakkabılarla 1960 ve 1970'leri canlandırmış, 1990 baharında pantolonların yerini tayt almıştır. Dönemde, bedene tam oturan ceketler, kısa etekler ve desenli takımlar kullanmışlardır. Düşük bel pantolonlar ortaya çıkmıştır. 90'lı yıllarda geniş paçalı pantolonlarla desenli gömleklerin bir arada kullanılması dikkat çekmiştir. (Watson, 2007, 134).

"1990'lı yıllarda "çoğulculuk " dönemi olarak nitelendirilmektedir. Omuza oturmuş uzun ceketlerin altına mini, midi etekler veya bol pantolonlar giyilmiştir" (Clancy, 1996, 191). Gece kıyafetlerindeki transparanlık gündelik giyime yansımaya başlamıştır. Sırt dekoltesi daha da ön plana çıkarılmıştır (Pamuk, 2009, 57).

"1990'li yıllarda stretch ve lycra gibi kumaşlar kullanılarak vücudu saran giysiler tasarlanmıştır. Nakış işlemeli elbiselerin yanı sıra parlak ve rengârenk hazırlanmış taytlar kullanılmıştır" (Feldman, 1992, 30).

2.10.2. Türk Kadın Modası

1990'lı yıllarda ülkede yaşanan ekonomik kriz Türk kadın giyimini de etkilemiştir. Bu nedenle dar giysiler ve dar etekler tercih edilmiştir. Dönemde, kapri pantolonlar görülmüştür. Saten, jarse, lycra gibi yumuşak kumaşlarla vücudu saran uzun elbiseler üretilmiştir. Gri ve bej renk ilgi odağı olmuştur. Düz ayakkabıların yanında topuklu botlar ve çizmeler de kullanılmıştır. Bu dönemde pop müziğinin yaygınlaşmasıyla pop kıyafetlerde gündeme gelmiştir. Bu stil şort ve kot pantolonlardan oluşturulmuştur. Bu dönemde popüler olan deri montlar sade kullanılabildiği gibi, şifon, dantel ve emprime kumaşlar ile kombinlenerek kullanılmıştır. Afrika desenleri ve Çin'in işlemeli parlak kumaşları ilgi çekmiştir. (Ağaç vd., 2007, 16).

Kadın giyiminde 1970'lerin mini eteği yine gündeme gelmiştir. Kışın çoraplarla, uzun çizmelerle mini şortlar ve cteklerle giyilmiştir. Kabartılmış, permalı saçlar dönemde fazlasıyla ilgi görmüştür. T-shirtler, yelekler, renkli pantolonlar, etekler, mini bluzlar ve renkli saçlar kullanılmıştır. Taytlar, kot gömlekler, dökümlü kazaklar, neon renkli kıyafetler, deri ceketler döneme damgasını vurmuştur. (Yılmaz, 2011, 111).

1990'lı yıllarda en önemli gelişmelerinden biri de "Grunge" modası olmuştur. Dağınık saçlar, bol kıyafetler, yırtık kumaşlar, eski kot pantolon, oduncu gömlekler, hırkalar, bol kabanlar, örgü şapkalar bu modanın öne çıkan kıyafetleri haline gelmiştir. Çiçekli veya fırfırlı etekler, yüksek bel pantolonlar, kalın çerçevesiz gözlükler, dar tişört ya da kazaklar dönemin en belirgin moda özellikleri arasında yer almıştır. 90'ların sonlarına doğru İspanyol paça pantolonlar, mini ctekler, göbeği açıkta bırakan tişörtler, pastel renklerin oluşturduğu kıyafetler, bağcıklı ayakkabılar tercih edilmiştir. Parlak sarı, turuncu, mor, yeşil, pembe renkler, desenli gösterişli kıyafetler sokak modasında kullanılmıştır (Avcı, 2015, 65).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. RESİMLERİ KULLANILAN RESSAMLARIN KISA BİYOGRAFİLERİ

Bu bölümde çalışmamızda eseri incelenmek üzere seçilen sanatçıların biyografileri yer almaktadır. Sanatçılar isim baz alınarak alfabetik olarak sıralanmışlardır.

3.1. Abidin ELDEROĞLU

Ressam Abidin Elderoğlu, 1901 yılında Denizli'de doğmuştur. İzmir'de okurken İstanbul'a gelip Sanayi-i Nefise Mektebi'ne yakın olup çalışmalarını izleyebilmek için İstanbul Muallim Mektebi'ne naklini yaptırmıştır. 1930 yılında sanatını ilerletmek için Paris'e gitmiş, önce Albert Laurens sonra da Andre Lhote'nin öğrencisi olmuştur. Sanatçı ilk dönemlerinde manzara, figür çalışmıştır. Portrelerinde yarı izlenimci yarı da anlatımcı bir tavır sürdürmüştür. İkinci döneminde doğa soyutlamalarına yönelmiş ve giderek lekeci bir tavır geliştirmiştir. Son döneminde de Doğu'nun biçimsel özelliklerine duyduğu ilgiyle soyut kaligrafik çalışmalar yapmıştır. 1974 yılında Ankara'da vefat etmiştir (Kocaman A., 2014, 78-82).

3.2. Alan MAHMUZLU

Ressam Alan Mahmuzlu, 1954 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1974-1980 yılları arasında Neşet Günal atölyesinde eğitim görmüştür. Daha sonra Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde eğitimine devam etmiştir. 2006 yılında aynı kurumda yüksek lisans eğitimini tamamlayan Alan Mahmuzlu sonraki dönemlerde Galatasaray Üniversitesi ve Bakırköy Sanatçılar Derneği gibi kurumlarda görev almıştır. Fuar Tasarımı, vitrin ve showroom tasarımlarında Sanat Danışmanı olarak çalışmış ve bu sürede karma ve kişisel sergiler açmıştır. 1995 yılından bu yana Güzel Sanatlar Fakültelerine öğrenciler yetiştirmektedir (Mahmuzlu, 2006).

3.3. Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

Ressam Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1913 yılında Giresun'un Görele ilçesinde doğmuştur. Trabzon Lisesi'nde okurken Zeki Kocamemi'nin resim anlayışından etkilenmiş ve İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'ne girmiştir. Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı atölyelerinde çalışmıştır. Daha sonra Paris'e ağabeyi Sabahattin Eyüboğlu'nun yanına gitmiş, orda André Lhote'un öğrencisi olmuştur. Resim yapmak için yurt gezilerine katılarak köy görünümünü, köy kahvelerini, yöresel özelliklerini işlemiştir. İkinci Paris gezisinde karşılaştığı ilkel sanat ürünlerinden esinlenmiştir. Sanatçı 1975 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Kocaman A., 2014, 95-100).

3.4. Cemal TOLLU

Ressam Cemal Tollu, 1899 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güzel Sanatlar Akademisi'nde okurken Kurtuluş Savaşına katıldığı için okulu yarım bırakmak zorunda kalmıştır. Tekrar akademiye dönüp okulu bitirdikten sonra Münih'te Hans Hoffman'ın, Paris'te Andre Lhote, Marcel Gromaire ve Fernand Leger'in atölyelerinde resim, bir ara da Charles Depiau'nun atölyesinde heykel çalışmıştır. Tollu'nun ilk resimlerinde öğretmenleri Gromaire ve Lothe'un, desenlerindeyse Hoffman'ın sert kenarlı biçimlerinin etkileri görülmektedir. Doğadaki biçimleri simgesel olarak aktarmıştır. Biçimleri, siyah kenar çizgileriyle çevrelemiştir. Resimlerini duygusal değil, akılcı bir tavırla kompoze etmiştir. Döneminde yaygın olan ulusal resim anlayışının önde gelen temsilcilerinden biri olmuştur. Sanatçı 1968'de İstanbul'da vefat etmiştir (Baytar, 2010, 148-150).

3.5. Emel ŞAHİNKAYA

Ressam Emel Şahinkaya, 1957 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1982 yılında Neşet Günal'ın Atölyesi'nde eğitim görmüş ve çalışmıştır. Sadece duygu şiddetinin, duygu gösterisinin değil, duygunun azaldığı, belirsizleştiği anların da resmini yapmıştır. Bütün bu Neo-Ekspresyonist çıkışın en zayıf kalan yönüne, figüre, insan

bedenine yönelmiştir. Çalışmalarına Bodrum da devam etmektedir (<http://www.harmonygaleri.com>).

3.6. Eren EYÜBOĞLU

Rumen asıllı Türk ressam Eren Eyüboğlu, 1913 yılında Romanya Yaş'ta doğmuştur. Resim öğrenimini Yaş Güzel Sanatlar Akademisi'nde başlamış, daha sonra Andre Lhote'nin atölyesinde çalışmıştır. Bedri Rahmi Eyüboğlu'yla evlendikten sonra Türkiye'ye gelmiştir. Başlangıçta konstrüktif bir anlayışla resim yapan Eyüboğlu'nun yapıtlarında giderek renk önem kazanmıştır. Anadolu gezilerinde ve özellikle de Bursa'da canlı ve ışıklı renklerin yer aldığı, düzen tasasını ön planda tutan bir yaklaşımla yaptığı resimlerinde, Türk halk motiflerini duygulu bir anlatım içinde kullanmıştır. Sanatçı 1988 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Kocaman A., 2014, 108).

3.7. Eşref ÜREN

Ressam Eşref Üren, 1898 yılında İstanbul da doğmuştur. İbrahim Çallı ile tanıştıktan sonra ressam olmaya karar veren Üren, Sanay-i Nefise Mektebi'ne (Güzel Sanatlar Akademisi) giderken bir yandan özel dersler almıştır. 1928'de kendi olanaklarıyla Paris'e gidip Andre Lhote'nin atölyesinde çalışmıştır. Daha sonra yurda dönüp D Grubu'na katılmıştır. 1910 kuşağının geç izlenimci havasından ayrılarak özgün anlayışlara öncülük etmiştir. Sanatçı 1984 yılında Ankara'da vefat etmiştir (<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com>).

3.8. Fahri SÜMER

Ressam Fahri Sümer, 1942 yılında Bilecik'te doğmuştur. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nü bitirmiş, Cemal Tollu ve Neşet Günal Atölyesinde eğitim görmüştür. Kendine özgü bir disiplinle çalışmış olan sanatçı aslında figürü, insanın var oluşunu ve dramını yalın ve anlamlı

kompozisyonlarla işlemiştir. 1960'dan bu yana yöresel temalı resimler çalışmıştır (<http://artshopgaleri.com>).

3.9. Feyhaman DURAN

Ressam Feyhaman Duran, 1886 yılında İstanbul'da doğmuştur. Galatasaray Lisesi'ndeki öğrenimi sırasında, hattat Mustafa İzzet Efendi ve Rakım Efendi'den hüsnuhat (güzel yazı) dersleri almıştır. Academie Julian'da, Jean-Paul Laurens'in atölyesinde çalışmış, 1913-1914'te Eole des Beaux Arts'da Cormon atölyesinde bulunmuştur. Bir tür akademik tutumla portre gelenekçiliğini sürdürmüştür. O güne kadar fotoğraf büyütmesi anlayışıyla yapılan portreciliğe, sanat niteliği ve renk berraklığı getirerek Türk resmindeki yerini almıştır. Önceleri doğa görünümü ve natüremortlarındaki gözleme dayanmayan katı biçimciliği, giderek izlenimci etkide serbest fırça vuruşlarıyla kendini göstermiştir. Sanatçı, 1970 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Baytar, 2010, 110-114).

3.10. Fahrelnisa ZEİD

Ressam Fahrelnisa Zcid, 1901 yılında İstanbul'da doğmuştur. Sanatçının resme başlaması, abisi Cevat Şakir'in etkisiyle olmuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk kız öğrencileri arasında yer almıştır. 1928 yılında Paris'e gidip Ranson Akademisi'nde Stalbach ve Roger Bissiere'nin atölyesinde çalışmıştır. Sanatçının gidip yaşadığı yerlerden, girdiği sosyal ortamlardan sonra doğunun kapalı dünyasında bedevi kadınlarını konu edinen resimler yapmıştır. D grubuna katılan sanatçılarından biridir. Son dönemlerinde ise portrelere yönelmiştir. 1991 yılında Ürdün'de vefat etmiştir (<http://sanatkaravani.com>).

3.11. Gülsün KARAMUSTAFA

Ressam Gülsün Karamustafa, 1946 yılında Ankara'da doğmuştur. Lise yıllarında Turgut Zaim ve Eşref Üren'den resim dersleri almıştır. Güzel Sanatlar

Akademisi'ne girmiş orda Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun öğrencisi olmuştur. 1980'lerden sonra resimden heykele geçiş yapmıştır. Ayrıca sanatçı sinema sektöründe de yönetmenlik yapmıştır. Karışık teknikle gerçekleştirdiği resimlerini genellikle simetrik şemalar üstüne kurmuştur. Kadınları toplumsal koşullar içinde işleyerek yaşamın gerilimini ve çelişkili yanını vurgulamıştır. Resme toplumsal gerçekçi bir tavırla yaklaşırken arabesk olgusunu, yabancılaşma ve kadın sorunsallarını ön planda tutmuştur. Son yıllarda ise değişik malzemeler kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapmaya başlamıştır. Yaşamını İstanbul'da çağdaş sanat alanında çalışmalar yaparak devam ettirmektedir (<http://www.filozof.net>).

3.12. Hakkı ANLI

Ressam Hakkı Anlı, 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1924'te İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde Namık İsmail atölyesinde resim eğitimine başlamıştır. Birçok okulda resim öğretmeni olarak görev yapmıştır. Halkevleri Genel Merkezi tarafından yurt resimleri yapmak üzere Kütahya'ya gönderilmiştir 1955 yılında bu görevinden ayrılarak Paris'e yerleşmiştir. Daha sonra "D" grubuna katılmıştır. Paris'e gitlikten sonra Jean Metzinger yönetiminde çalışmış, soyut nitelikte eserler vermiştir. Soyut sanatın savunuculuğunu yapmıştır. Figürü, lekeci bir soyutlama düzeyinde ve yer yer erotik temaların ağırlığını duyurduğu bir kompozisyon düzeni içinde, resminin ana elemanı olarak yansıtmıştır. 1991 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://www.antikalar.com>).

3.13. Hale ASAF

Ressam Hale Asaf, 1905 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk resim öğrenimini Berlin Akademisi'nde görmüştür. İstanbul'da döndükten sonra İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'nde girmiş ve Feyhaman Duran'ın öğrencisi olmuştur. Paris'te Grande Chaumiere atölyesinde çalışmış, ayrıca Matisse ve R. Dufy'den de dersler almıştır. Müstakil ressamlar ve heykeltıraşlar birliği sergilerinde tek kadın sanatçı olarak yer almıştır. Asaf yakalandığı ölümcül hastalık nedeniyle 1938 yılında Paris'te vefat

etmiştir. Hale Asaf'ın günümüze ulaşanlardan, çalışmalarının portre ve manzara türünde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Çeşitli kent görünümünü ve tarihsel yapıları lirik bir anlatımla işlediği manzaralarında, duyarlı kişiliğinin yansımaları bulunmaktadır. Resimlerinde mekân olgusunu, renk lekelerinin dengesiyle elde etmiş, üçüncü boyutu vurgulamıştır. Ayrıntıya önem vermemiş, renk, çizgi ve biçimi birleştirerek büyük lekelerle dönüştürmüştür (Sevindik, 2003, 30-46).

3.14. Hasan Vecih BEREKETOĞLU

Ressam Hasan Vecih Bereketoğlu, 1895 yılında Rodos'ta doğmuştur. İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra resme olan ilgisi nedeniyle 1916 yılında Halil Paşa'dan resim dersleri almaya başlamıştır. Paris'e gidip Jullian Akademisi'nde çalışmıştır. Tekrar yurda dönünce Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'ne girmiştir. İlk çalışmalarında konularını seçişi, fırça vuruşları ve renkleriyle Hikmet Onat'ın etkisi altında kaldığı görülmektedir. Bereketoğlu açık hava ressamıydı yani resimlerinde izlenimcilik akımını yansıtmıştır. 1971 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir (Baytar, 2010, 129-132).

3.15. Hikmet ONAT

Ressam Hikmet Onat, 1885 yılında İstanbul'da doğmuştur. Deniz Harp Okulu'ndan sonra Sanayii Nefise Mektebi'ne girmiştir. 1910'da mezun olup ve aynı yıl açılan yarışmayı kazanarak Paris'e resim öğrenimini sürdürmeye gitmiştir. Osmanlı Ressamlar Cemiyeti (1908) kurucuları arasında yer almıştır. Kişiliği genellikle manzara resimlerinde beliren sanatçı, yaşamı boyunca resimde izlenimciliğe bağlı kalmıştır. İstanbul'un deniz ve kıyı görünümünü çocuklukla yeğledi, geniş ve enli tuş birleşimlerinden oluşan biçimiyle bir İstanbul portrecisi olarak anılmıştır. 1977 yılında yine İstanbul'da vefat etmiştir (<http://www.antikalar.com>).

3.16. HÜSEYİN AVNİ LİFİJ

Ressam Hüseyn Avni Lifij, 1886 yılında Samsun'da doğmuştur. Numune-i Terakki Mektebi'nde eğitim görürken ilk resimlerini yapmıştır. Kısa bir süre İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi'nde resim eğitimleri görmüştür. Osman Hamdi Bey'in önerisiyle Şehzade Abdülmecit tarafından Paris'e gönderilmiştir. Fernand Cormon'un atölyesinde eğitim görmüştür. Nazmi Ziya, Namık İsmail, Hikmet Onat ve İbrahim Çallı ile birlikte savaş resimleri yapmıştır. Romantik ve simgeci yaklaşımıyla farklı bir üslup geliştirmiştir. Renkleri ustaca kullanarak ışığın gizemli etkisiyle bir atmosfer yaratmıştır. Işığı renklere ayırmasıyla izlenimci, özellikle büyük figürlü kompozisyonlarındaki kurgu ve desenleriyle simgeci bir tutum içinde olmuştur. Yağlıboya çalışmalarının yanı sıra çok sayıda figür, yapı ve doğa desenleri de çizmiştir. 1927 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Kocaman A., 2014, 74-78).

3.17. İBRAHİM ÇALLI

Ressam İbrahim Çallı, 1882'de İzmir'de doğmuştur. İstanbul'a geldikten sonra desenlerini gören Şeker Ahmet Paşa'nın yardımıyla 1906'da Sanayii Nefise Mektebi'ne girmiştir. Öğrenimini tamamlayıp 1910'da açılan Avrupa sınavını kazanarak gittiği Paris'te Cormon Atölyesi'nde dört yıl çalışmıştır. Sanatçı 1960 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Bohem yaşantısı, desenden çok renkçi anlayışla işlediği çarpıcı resimleriyle ünlenmiştir. Portre, natürmort, manzara, büyük kompozisyon türündeki resimlerin yanı sıra Türk resminde "çıplak kadın" motifini işlemiştir (<https://www.biyografi.net.tr>).

3.18. İZZET ZİYA

Ressam İzzet Ziya, 1880 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1897 yılında Sanayi-i Nefise Mektebi'ne girmiştir. Salvator Valeri ve Joseph Warnia Zarzecki'nin öğrencisi olmuştur. Paris'te Jöntürklerden Galip Bey (Bahtiyar) ile tanışmış ve Ziya'nın eğitiminde önemli bir yer edinmiştir. Akademik anlayıştaki yağlıboya portreleri ve figürlü kompozisyonlarıyla tanınan İzzet Ziya, çeşitli dergilerin

kapaklarını resimleme görevini üstlenmiş; tarihi konulu yazılara ve hikâyelere illüstrasyonlar yapmıştır. Türk resminin figürle pek karşılaşmadığımız ilk döneminde çıplak figürü konu edinmesiyle dikkat çekmiştir. 1934 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://sergirehberi.com>).

3.19. Kezban Arca BATİBEKİ

Ressam Kezban Arca Batıbeki, 1956 İstanbul'da doğmuştur. Grafik Sanatlar Bölümünden mezun olmuştur. Tanınmış dergi ve magazinlerde illüstratörlük, kitap kapakları, afiş, kartpostal tasarımları, sinema da sanat yönetmenliği ve fotoğraf editörlüğü yapmıştır (<http://turkishpaintings.com>).

3.20. Leyla Gamsız SARPTÜRK

Ressam Leyla Gamsız, 1921 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güzel Sanatlar Akademisi'nde yüksek resim bölümünü bitirmiştir. Akademi de Bedri Rahmi'nin öğrencisi olarak okumuş, atölye arkadaşları ile birlikte 10'lar grubu içinde yer almıştır. Paris'te Andre Lhote'nin yanında çalışmıştır. Resimlerinde Anadolu ve batı sanatını sentezleyerek, kendine özgü diliyle Türk resim sanatının yenilikçi ressamları arasında yer almıştır. Biçimi, belirli ölçülerde bozup değiştirerek, renge ağırlık vererek, kararlı bir üslup geliştirmiştir. 2010 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Baytar, 2010, 231-232).

3.21. Mahmut CUDA

Ressam Mahmut Cuda, 1904 yılında Muğla'da doğmuştur. 1918'de Sanayi Nefise Mektebi'nde Hikmet Onat ve İbrahim Çallı atölyesinde çalışmıştır. 1924'te devlet bursu kazanarak gittiği Paris'te Prof. Lucien Simon'un atölyesinde dört yıl çalışmıştır. 1928'de "Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği"nin kuruluşunda görev almıştır. Resimlerinde büyük boyutlu kompozisyonların yanı sıra, natüremort, portre, manzara resimleri, ayrıca karikatür, kapak resimleri ve heykel çalışmaları

yapmıştır. 1987 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com>).

3.22. Malik AKSEL

Ressam Malik Aksel, 1903 yılında Selanik'te doğmuştur. Şevkat Dağ'ın öğrencisi olduğu İstanbul Öğretmen Okulu'ndan mezun olduktan sonra 1928 de sınavı kazanarak Berlin'e gitmiştir. Berlin'de Resim Öğretmenliği Yüksek Okulu'nda Grossmann'ın atölyesinde sanat eğitimini sürdürmüştür. Aksel gerçekçi bir ressamdı ama gerçekçiliğinde Lovis Corinth ve Max Liebermann gibi Alman çağdaş resim ustalarının dışavurumculuğunun hafif bir etkisi sezilmektedir. Malik Aksel, ulusal ve folklorik konulardan hareket ederek Anadolu halkını, özellikle köylüleri, grilerin hâkim olduğu sıcak ve yumuşak ifadeli deseniyle betimlemiştir. Sanatçı 1987 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://malik-aksel.kimdirkimdir.com/>).

3.23. Mehmet GÜLERYÜZ

Ressam Mehmet Gülcryüz, 1938'de İstanbul'da doğmuştur. 1958'de girdiği İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nü bitirmiştir. 1958 yılında tiyatro oyunculuğu öğrenimi görmeye başlamıştır. 1970-1975 Yılları arasında devlet bursu ile gittiği Paris'te, Yüksek Resim ve Litografi ihtisası yapmıştır. 1984'te Brüksel'de heykel ve gravür çalışmaları yapmıştır. Resimlerinde çağdaş insanın davranışını ve toplum eleştirisini ön planda tutmuştur. Yapıtlarında biçimleri bilinçli olarak bozulmuş vücutlar ve çirkin insanlar görülmektedir. Son resimlerinde anlatıcı bir üslup geliştirmiştir (<http://www.kimkimdir.gen.tr>).

3.24. Mehmet Ruhi AREL

Ressam Mehmet Ruhi Arel, 1880 yılında İstanbul doğmuş, küçük yaşlardan itibaren resme ilgi duymuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi'nde sanat eğitimi almıştır.

1910'da açılan Avrupa sınavını kazanarak Paris'e gitmiştir. Burada Paris Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda Fernand Cormon'un atölyesinde çalışmıştır. Deniz temalı resimler üretmek amacıyla açılan Şişli Atölyesi'nde İbrahim Çallı, Hikmet Onat, Namık İsmail, Ali Sami Boyar, Ali Cemal Ben'im ile birlikte görev almıştır. Türk izlenimci kuşağının en güçlü temsilcilerinden biri olan Mehmet Ruhi, son yıllarında seramik çalışmaları da yapmıştır. Kompozisyonları ve portrelerinde çok başarılı olan Arel, yöresel yaşama eğilimli bir sanatçı olarak bilinmektedir. Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nin kurucularındandır. 1931'de İstanbul'da vefat etmiştir (Baytar, 2010, 92-95).

3.25. Mihri MÜŞFİK

Ressam Mihri Müşfik, 1887 yılında İstanbul'da doğmuştur. Resim öğrenimini İtalya'da görmüştür. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'ni kurmuştur. Okulda ilk kez kız öğrencilerini atölyeden çıkarıp manzara çalışmaları yapmalarını sağlamıştır. Sanatçı daha çok ünlü kişilerin portrelerini çalışmıştır. Yağlıboya ve pastel teknikleriyle akademik doğrultuda gerçekleştirdiği portre ve figürlerinde güçlü desen anlayışı görülmektedir. Sanatçı 1954 yılında New York da vefat etmiştir (<http://www.biyografi.info>).

3.26. Mustafa SEKBAN

Ressam Mustafa Sekban, 1950 Trabzon'da doğmuştur. Hiperrealist akımının usta sanatçılarından biridir. Resimlerinde, balıkçı kenti olan İstanbul'un değişen eski silüetini unutturmamak ve dünyaya tanıtmak amacıyla balıkçıları ve boğaz içini ön plana çıkarmaktadır. Kendine has üslup ve teknikle foto realist tablolar yapmıştır. (<http://turkishpaintings.com>).

3.27. Naci KALMUKOĞLU

Ressam Naci Kalmukoğlu, 1896 yılında doğmuştur. Rus ihtilali dolayısıyla, Markof'ta sürdürdüğü tahsilini yarıda bırakarak 1920'de İstanbul'a gelmiştir. Türk yurttaşlığına geçtikten sonra bir süre tiyatro dekorları yapmış ve yaşamını bu yoldan kazanmıştır. İstanbul'un büyük sinemalarında, otellerinde ve lokantalarında panolar, halkevi sahne dekorları ve İzmir Fuarı'nın pavyon resimlerini gerçekleştirmiştir. Çok değişik üsluplarda resimleri bulunan sanatçı nü ve peyzajları ile ünlüdür. Peyzaj, portre ve çıplak konuları üzerinde yaygınlaşan çalışmalarında, gelenekçi Sovyet realizmini işlemiştir. Ele aldığı konulara hâkim tutumu, desen ve renk bilgisi onu Türkiye'de Güzel Sanatlar Birliği'nin ortak disiplini ile buluşturmuştur. Sanatçı 1957'de İstanbul'da yılında vefat etmiştir (<http://www.antikalar.com>).

3.28. Namık İSMAİL

Ressam Namık İsmail, 1890 yılında İstanbul'da doğmuştur. Tevfik Fikret'in açtığı atölyede çalışmıştır. Paris'e gidip Academie Julian ve Fernand Cormon'un atölyelerinde eğitim görmüştür. Savaş döneminde, hükümet tarafından savaş resimleri yapması için Nazmi Ziya, Avni Lifij, Hikmet Onat, İbrahim Çallı ile birlikte çalışmıştır. Savaştan sonra Berlin'de Lovis Corinth ve Max Liebermann'ın atölyelerinde çalışmıştır. Resimlerinde izlenimci ilkelerinden yola çıkarak dışavurumculuğa yaklaşan bir tutum sergilemiştir. Manzara ve figür en çok işlediği konuları olmuştur. Yaptığı çok sayıda desenle, figürü alışılmış pozların dışında, sanki hareket edecekmiş gibi betimlemiştir. 1935'te İstanbul'da vefat etmiştir (<https://www.tarihnotlari.com>).

3.29. Nazlı ECEVİT

Ressam Nazlı Ecevit, 1900 yılında Ankara'da doğmuştur. İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Mihri Müşrik, Ömer Adil, Feyhaman Duran'dan resim dersleri almıştır. Gerçekçi ve akademik figür anlayışı ile izlenimci duyarlılığı birleştirmiş, gerçekçi-izlenimci bir tavır geliştirmiştir. Öğrencilik yıllarında portre ve nü daha

sonra da manzara ve natürmort çalışmıştır. 1985 yılında Ankara'da vefat etmiştir (<http://www.biyografya.com>).

3.30. Nazmi Ziya GÜRAN

Ressam Nazmi Ziya, 1881 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1901'de Mülkiye'yi bitirip, bir süre edebiyat ve felsefeyle ilgilenmiştir. 1902'de girdiği Sanayi-i Nefise Mektebi'ni (Güzel Sanatlar Akademisi) bitirdikten sonra Paris'e gitmiştir. Julien Akademisi'nde öğrenim görmüştür. Monet, Pissaro ve Cezanne'a duyduğu hayranlık nedeniyle izlenimciliğe yönelmiştir. Kişisel sergilerinin yanı sıra Güzel Sanatlar Birliği'nin İstanbul ve Ankara'da açtığı sergilere katılmıştır. İzlenimciliğin yerli temsilcilerinden ve resimlerinde renk, ışık oyunları ile İstanbul görünümünü işlemiştir. Sanatçı 1937 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://www.biyografi.info>).

3.31. Nedret SEKBAN

Ressam Nedret Sekban, 1953 yılında Trabzon'da doğmuştur. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisindeki resim eğitimine Neşet Günal'ın atölyesinde başlamıştır. Figüratif bir ressam olan sanatçının resimlerinde en çok göze çarpan öğeleri Çingene kızları olmuştur (<http://www.beyazart.com>).

3.32. Neş'e ERDOK

Ressam Neş'e Erdok, 1940 yılında İstanbul'da doğmuştur. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde Neşet Günal'ın Atölyesi'nden eğitim görmüştür. Çoğunlukla çikletçi, dilenci, ayakkabı boyacısı, konfeksiyon işçisi gibi kent yaşamında belli kesiminden gelen tipleri uğraşları içinde ele almıştır. Yakınlaştırılmış bir mekân düzeni içinde sunduğu figürleri, yalın ve anıtsal bir biçimsellik içermektedir (<http://www.beyazartarih.com>).

3.33. Neşet GÜNAL

Ressam Neşet Günal, 1923 yılında Nevşehir’de doğmuştur. 1939 yılında girdiği Güzel Sanatlar Akademisi’nde Leopold Levy’nin öğrencisi olmuştur. Paris’e giderek Andre Lhote ve Fernand Leger’in atölyelerinde çalışmıştır. Orta Anadolu, kırsal kesim insanların kendine özgü bir duyarlılıkta yansıtmıştır. Biçim estetiği yönünden kübistlere yakın olan Günal, Orta Anadolu yöre resminin toplumsal gerçekçi tabanı üzerinde sanat anlayışını geliştirmiştir. Sanatçı, 2002 yılında vefat etmiştir (Baytar, 2010, 235-236).

3.34. Nevhiz TANYELİ

Ressam Nevhiz Tanyeli, 1941 yılında Edirne’de doğmuştur. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nde Neşet Günal, Cemal Tollu ve Bedri Rahmi’nin atölyelerinde çalışmıştır. Yaşamın özündeki insan, resimlerinin dünden bugüne değişmeyen ana konusu olmuştur. Tedirgin etmek, düşündürmek, sorular sormak, yaşamın çok boyutluluğunu yansıtmak, onun resimlerini biçimlendiren temel öğeleridir (<http://turkishpaintings.com>).

3.35. Nuri İYEM

Ressam Nuri İyem, 1915 yılında İstanbul’da doğmuştur. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi’ne girip Nazmi Ziya Güran, Hikmet Onat, İbrahim Çallı ve Leopold Levy’nin atölyelerinde eğitim gördükten sonra birincilikle okulu bitirmiştir. İstanbul’da Akademi’nin yeni açılan Yüksek Resim Bölümüne girip Leopold Levy’nin atölyesinde çalışmıştır. Kurucularından olduğu Yeniler Grubu’nun ilk sergisine katılmıştır. İlk sergilerinde çoğunlukla liman resimleri ürettikleri için bir süre sonra “Liman Ressamları” adıyla da anılmaya başlanmıştır. Portrelerinde umutsuzluk, acı gibi duygulanışına karşın figürleri boyun eğmiş değil, tersine çektiklerinden gurur duyarcasına bir gizemcilik içinde olmuştur. Sanatçı 2005 yılında İstanbul’da vefat etmiştir (<https://www.biyografi.net.tr>).

3.36. Nurullah BERK

Ressam Nurullah Berk, 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. Kübizm'in ilkelerini, Doğu sanatının dekoratif renk ve biçim anlayışıyla bağdaştırmayı amaçlamıştır. 1924'te bitirdiği Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Hikmet Onat ve Çallı İbrahim atölyelerinde öğrenim görmüştür. Daha sonra da Paris Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda Ernest Laurent'ın atölyesinde çalışmıştır. 1928'de İstanbul'a dönünce birkaç arkadaşıyla birlikte "Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği"ni kurmuştur. 1933 başında yeniden Paris'e gidip bir süre Andre Lhote ve Fernand Leger gibi ustaların yanında çalışmıştır. Çağın sanatına yeni bir görüş getiren Leger'nin deseni ve anıtsal biçimleri, Andre Lhote'un kübizmi, onu etkilemiştir. 1933 sonlarında yurda döndüğünde beş ressam ve bir heykeltıraş arkadaşıyla birlikte "D Grubu"nu kurarak çağdaş sanatın Türkiye'de yerleşmesini sağlamaya çalışmıştır. Berk, Kübizm'i yaşamının sonuna değin ana sanat anlayışı olarak sürdürmüştür. Sanatçı 1982'de İstanbul'da vefat etmiştir (<https://www.biyografi.net.tr>).

3.37. Nüzhet İSLİMYELİ

Ressam Nüzhet İslimyeli, 1913 yılında Bursa'da doğmuştur. Cemal Nadir Güler, Mehmet Ali Laga, Celal Esad Arseven'in öğrencisi olmuştur. 1933-34 yıllarında ise Güzel Sanatlar Akademisi İbrahim Çallı Atölyesinde konuk öğrenci olarak öğrenim görmüştür. Suluboya tekniğindeki resimlerinde, Ankara ve çevresini konu alan saf ve temiz renkler kullanmaya özen göstermiştir. Lekeci bir anlayışa sahip olan ressam, daha ziyade bir suluboya ressamı olarak nitelendirilmektedir. 1970 yılında kurulan Suluboya Ressamlar Grubu'nun kurucu üyelerinden olan sanatçı, ölene kadar aralıksız olarak otuz beş yıl bu grubun başkanlığını yapmıştır. 2005'te Ankara'da vefat etmiştir (<http://www.biyografya.com>).

3.38. Osman Hamdi BEY

Ressam Osman Hamdi Bey, 1842 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güzel sanatlar tutkusunun ağır basması üzerine resme yönelmiştir. Osman Hamdi Bey,

ülkede düzenli sanat eğitimini başlatmıştır. Bir ressam olarak akademik-oryantalist anlayış doğrultusunda çalışmalar yapmıştır. Resimlerinde, Doğu'ya ait mimariyi ve süsleme öğelerini büyük bir titizlikle işlediği mekânlar içinde ya da önünde, ayrıntıları yine aynı titizlikle işlenmiş Doğulu giysileri ile insan figürleri yer almıştır. Osman Hamdi Bey, 1883 senesinde İstanbul Arkeoloji Müzesini ve Güzel Sanatlar Akademisi Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisini kurmuştur. Bunların yanı sıra Sayda, Lagina ve Nemrut Dağında arkeolojik kazılar yapmış, özellikle Sayda'da çok başarılı olmuştur ve İskender Lahitini çıkarmıştır (Baytar, 2010, 68-73).

3.39. Ramiz AYDIN

Ressam Ramiz Aydın, 1937 yılında Giresun'da doğmuştur. 1961 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nü bitirmiştir. 1982-2004 yılları arasında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü ile Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde sanat eğitimciliği ve Resim Ana Sanat Dalı Başkanlığı yapmıştır. Konularında genellikle yaşadığı coğrafyanın insanının yaşam öyküsünü şiirsel yorum arayışlarıyla vurgulamaya çalışmıştır. Son yıllarda Kurtuluş Savaşı üzerine bir seri çalışma gerçekleştirmiştir. 1970'li yıllardan bu yana pek çok karma sergiye katılan sanatçı, ABD, Almanya, Avusturya, Hollanda, İsveç, Japonya, Romanya, Bulgaristan, Kuveyt ve Fransa gibi ülkelerde Türk Sanatı'nı tanıtan sergilerde yer almıştır. Halen İstanbul'da resim çalışmalarına devam etmektedir (<http://www.tamsanat.net>).

3.40. Şeref AKDİK

Ressam Şeref Akdik, 1899 yılında İstanbul'da doğmuştur. Resme olan büyük ilgisi nedeniyle Hoca Ali Rızâ Bey ve İbrahim Çallı ile tanışarak onların da teşvikiyle 1915'te Sanâyi-i Nefise Mektebi'ne girmiş, bir süre sonra savaş sebebiyle ayrılmak zorunda kalmıştır. Savaştan sonra tekrar başladığı okulu M. Warnier, Ömer Âdil ve Çallı İbrahim'in atölyelerinde çalışarak bitirmiştir. Bir yıl sonra devlet bursuyla Fransa'ya giderek Paris'te Julian Akademisi'nde Albert Laurence ile

çalışmıştır. 1941'den sonra Cumhuriyet Halk Partisi'nin, ressamı çeşitli bölgelere göndererek memleket manzaraları yaptırma çalışmalarına katılmıştır. Empresyonist prensiplere bağlı olup bilhassa manzara ve portrede çok başarılı örnekler vermiştir. Eserleri, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi ile Ankara Devlet Resim ve Heykel Galerisi başta olmak üzere Sakıp Sabancı, Ali Koçman, Kemal Erhan gibi kişilerin özel koleksiyonlarında bulunmaktadır. Sanatçı 1972 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<https://www.istanbulsanatevi.com>).

3.41. Turgut ATALAY

Ressam Turgut Atalay, 1918 yılında Konya'da doğmuştur. İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde İbrahim Çallı ve Leopold Levy atölyesinde çalışmıştır. İki yıl Rudolf Belling'in yanında heykel etütleri yapmıştır. 1940'da Yeniler (Liman Ressamları) Grubunun kuruluşuna katılmıştır. Figür kaynaklı sanat anlayışının sürdürmüştür. 2004 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (<http://www.kimkimdir.gen.tr>).

3.42. Turgut ZAIM

Ressam Turgut Zaim, 1906 yılında İstanbul'da doğmuştur. 1923'te Sanayi-i Nefise Mektebi'ne girmiştir. İbrahim Çallı'nın öğrencisi olmuştur. Paris'e gidip döndükten sonra 1933'te D Grubu'na katılmıştır. 1939'da yurdun çeşitli yerlerini resimlemek için Anadolu gezisine çıkmıştır. Pek çok okulda resim öğretmenliği, Ankara Devlet Tiyatrolarında dekoratörlük yapmıştır. Türk resim sanatı içinde özgün ve ilginç çalışmalarıyla tanınmıştır. İlk bakışta minyatürleri çağrıştıran figürleri, boşluk içinde sağlam bir yapıya sahiptirler, resimlerinin başlıca figürü geleneksel giysiler içindeki yuvarlak yüzlü, çekik gözlü köylülerdir. 1974 yılında Ankara'da vefat etmiştir (Kocaman A., 2014, 86-90).

3.43. Zeki KOCAMEMİ

Ressam Zeki Kocamemi, 1901 yılında İstanbul'da doğmuştur. Sanayi-i Nefise Mektebi'nde öğrenim görmüştür. Türk Ocağı tarafından Almanya'ya gönderilmiştir. 1928'de Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin kuruluşuna katılmıştır. 1929'da Sanayi-i Nefise Mektebi'nin İç Mimarlık Bölümü'nde asistanlık yapmıştır. Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüşen okulun Resim Bölümü'nde Leopold Levy'ye asistan olmuştur. CHP'nin kültür programı çerçevesinde Rize ve Konya'da resim çalışmaları yapmıştır. Atatürk'ün Cenaze Merasimi adlı eseriyle 1939'da I. Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde birincilik ödülünü kazanmıştır. Döneminde çok yeni ve modern görülen Kocamemi, Cumhuriyet dönemi Türk resim sanatının kurucularından sayılmaktadır. Eserlerinin çoğu Resim ve Heykel Müzesi, Milli Kütüphane koleksiyonundadır. 1959 yılında yine İstanbul'da vefat etmiştir (Aykuş, 2010, 7-10).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler yazılı doküman ve belgelerin analizi tekniği ile toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında seçilen resimler tekstil, moda ve plastik değerler açısından analiz edilerek elde edilen veriler sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Çalışmamızda betimsel tarama tekniği kullanılmıştır. Araştırma konusu kapsamında yer alan tüm yazılı, basılı ve sözlü kaynaklar, dolaylı yoldan da konuya yardımcı olan kişiler ve yapıtlar bu konunun evrenini oluşturmaktadır.

Örneklemini ise, araştırmanın amacı doğrultusunda 1900-1999 yılları arasındaki zaman diliminde yer alan kadın giysi modasını yansıtan modeller, modeller üzerinde kullanılan kumaşlar, Türk resmi üzerinde görsellenmiş giysi parçaları ve resimlerin plastik değerleri araştırmanın örnekleme yöntemi esas alınarak Türk resim sanatındaki kadın teması içeren random (tesadüfi) yöntemi ile 140 resim seçilmiştir. 1900-1999 yılları arasındaki zaman diliminde moda eğilimlerine yönelik açıklayıcı bilgilerin yer aldığı ve ulaşılabilen yazılı kaynaklar araştırmanı örneklemini oluşturmaktadır.

4.3. Veri Toplama ve Veri Analizi Teknikleri

Çalışmamızda random yöntemi kullanılarak konu ile ilgili yazılı ve görsel kaynaklara ulaşılmıştır. Tesadüfi anlamına gelen random yöntemi, bireyin veya ögenin çalışma evreninden seçilebilme olasılığının eşit olduğu durumları

kapsamaktadır. Burada ögeler ya da kişiler rastgele seçilmektedir. Random yönteminde asıl amaç, örneklemden elde edilen sonucun objektif olmasını sağlamak ve yapılan tahminlerin isabet derecesini ölçebilmektir.

Çalışmamızda veriler, içerik ve betimsel analiz teknikleri karma olarak kullanılarak analiz edilmiştir.

Bu Çalışmayı yaparken üç ana başlıktan oluşan değerlendirme formu düzenlenmiştir. Yine çalışmanın ana temasını oluşturan 140 resim bu form çerçevesinde alanında yeterli olan üç uzmana değerlendirilmiş ve onların görüşleri doğrultusunda çalışmalar yapılmıştır. (Ek:1. Görüşme için kullanılan form örneği)

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. 1900-1999 YILLARI ARASINDAKİ RESİMLERİN MODA, TEKSTİL ÖZELLİKLERİ VE PLASTİK DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ

5.1. 1900-1909 Aralığındaki Resimler

Bu dönem resmedilen eserlere konu olan kadınların üst düzey sosyal yapıdan gelen kadınlardan oluştuğu düşünülmektedir.

5.1.1. Mihrap (Osman Hamdi Bey, 1901)

Resim 5:Osman Hamdi Bey “Mihrap” 1901, Tuval Üzerine Yağlıboya, 210x108 cm (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde yer alan kadın figürü üzerindeki elbisenin gösterişli ve fazla işlemeye sahip ipek özel el dokuması bir kumaştan yapıldığı görülmektedir. Fazlaca detaylı ve oldukça değerli olan elbise kumaşı, resmin saray halkından bir kişiye ait olduğu düşündürmektedir. Elbisenin yaka oyuntusu “U” şeklindedir. Kol ağzları ise geniş ve sarkık halde resmedilmiştir. Aksesuarlar dönemde saray kadınlarının kullandığı takılardır. Elbise dönemin ilgi gören sarı ve yeşil renklerle oluşturulmuştur. Altta görünen yeşil renkteki giysinin o dönemde fazlasıyla giyilen şalvar olduğu

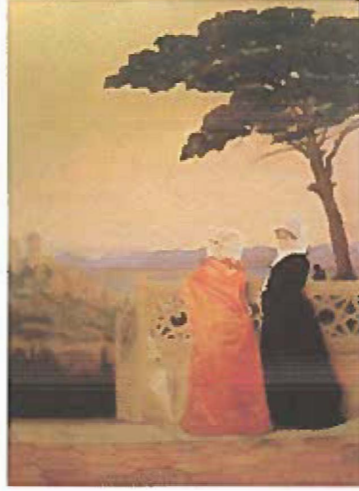

düşünülmektedir. Bu detaylar doğrultusunda eserdeki yer alan kıyafet, dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.1.1.1. Plastik Değerler

Resim 210x108 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, mihrapta rahle üzerinde oturur pozisyonda olan bir kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, motifli taşlarla işlenmiş gotik tarzı bir mihrap ve sol tarafta tek şamdan üzerinde devasa boyutta mum yer almaktadır. Mihrabın tam önünde, resmin merkezinde oturur pozisyonda kadın figürü ve ayaklarının altında kimisi açık kimisi kapalı halde kitaplar bulunmaktadır. Kitaplar resmin sağ alt köşeden başlayarak, 1/3'ünü kaplayacak şekilde dağınık olarak zemine yerleştirilmiştir. Resmin ön kısmına, sol alt köşeden başlayan üçgen alan üzerine buhardanlık yerleştirilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Resimde, merkez odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan mavi ve koyu lacivert renkler, beyaz ve sarı renklerle oluşturulan figürü ön plana çıkarmıştır. Sıcak ve soğuk renk kontrastı kullanılarak resimde vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka planda çinilerde yer alan kirlili sarı ve bej tonları, ön planda kitaplar aracılığıyla resme dağılmış, renk geçişi oluşturulmuştur. Açık-koyu değerlerin dengeyle kurgulandığı görülmektedir. Figürde, yer alan ipek kumaşın yumuşak ve parlak özelliği ile arka fon ve zeminde yer alan durağan, sert desen anlayışı dengelenmiştir. Kumaşın üzerindeki ince işçilik arka fondaki çinilerde de zarafetle devam ettirilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.1.2. Huzur (Osman Hamdi Bey, 1904)

Resim 6: Osman Hamdi Bey "Huzur" 1904
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde iki kadın figürü görülmektedir. Bu figürlerin başında ipek kumaştan yapılan Türk türbanı kullanılmıştır. Üstlerinde dış giysi olarak iki farklı renkte ve atlas kumaştan yapıldığı düşünülen ferace bulunmaktadır. Giysiler dönemde ilgi gören renklerle oluşturulmuştur. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki kıyafetler dönemin moda anlayışını tamamen yansıtmaktadır.

5.1.2.1. Plastik değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, avludan etrafı seyreden feraceli iki kadın figürü oluşturmaktadır. Resimde, en arkada sıra dağlar, deniz ve sol köşede tepe üzerinde evlerle peyzaj oluşturulmuştur. Orta planın sağ tarafında, büyük boyutta çam ağacı bulunmaktadır. Resmin sağ tarafında, üst yarısı yuvarlak ve üçgenlerle oluşturulmuş duvar yer almaktadır. Duvarın soluna bakıldığında aşağı doğru inen merdiven görünümü vermektedir. Ön planda, duvara yaslı şemsiye ve sağda yan duran iki kadın figürü yer almaktadır. Zeminin alt yarısı altıgen ve üstü ise dikdörtgen parke taşı ile oluşturulmuştur. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Resimde, figürlerin üzerinde bulunan turuncu ve siyah renk dikkat çekmektedir. Böylelikle vurgu, sıcak ve nötr renk kontrastı ile iki figür üzerine yoğunlaştırılmıştır. Arka planda, gökyüzünde yer alan açık sarı tonu, ön planda da duvar üzerinde kullanılarak resimde renk geçişi

sağlanmıştır. Açık-koyu değerlerle denge kurulmuştur. Resim arka planın sert ve doğal özelliği ile ön planda, figür üzerinde bulunan kumaşların yumuşak ve parlak desen anlayışını dengelemiştir. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.1.3. Mimosalı Kadın-Eşi Fransız Marie, daha sonraki ismiyle Naile Hanım (Osman Hamdi Bey, 1906)

Resim 7: Osman Hamdi Bey "Mimosalı Kadın" 1906
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimde yer alan elbisenin gösterişli, dantelli ve işlemeli olması dikkat çekmektedir. Elbise kollarının uç kısımları oldukça geniş resmedilmiştir. Üstteki koyu lacivert giysinin o dönemde kullanılan çarşaf olduğu düşünülmektedir. Eserdeki giysilerin, ipek veya özel dokuma kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda giysi dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.1.3.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elinde mimoza çiçeği bulunan oturur pozisyondaki kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, kırmızı fon üzerine, sağ tarafta yoğunlukta olan siyah renkler ile lekeler oluşturulmuştur. Ön planda, resmin merkezinde yan şekilde oturan halde kadın figürü ve elinde sarı renkte çiçek bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır.

Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan kırmızı renkteki fon, figürün elinde bulunan sarı mimoza çiçeğini ön plana çıkarmıştır. Sıcak ve soğuk renk kontrastı ile vurgunun figür elindeki çiçekte yoğunlaşması sağlanmıştır. Açık-koyu değerlerle denge kurulmuştur. Figür üzerindeki kumaşın yumuşak ve hareketli özelliği ile arka fondaki sert ve durağan desen anlayışı dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.1.4. Saffet Ziya'nın Karısı Lütfiye Hanım (İbrahim Çallı, 1907)

Resim 8: İbrahim Çallı "Saffet Ziya'nın Karısı Lütfiye Hanım" 1907, Tuval Üzerine Yağlıboya, 85x70 cm (<https://tr.pinterest.com>)

Resimdeki figürün üstünde tek parça elbise görülmektedir. Elbisenin kol ağzları geniş olarak resmedilmiştir. Kıyafetin "V" yaka oyuntusu, takma erkek yakaya benzer bir formdadır. Aksesuarlar modern kullanımdadır. Elbisenin yakasında, kol uçlarında ve bel çizgisinde mavi renkte şeritler görülmektedir. Kıyafetin atlas kumaş kullanılarak oluşturulduğu düşünülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda dönemin moda anlayışını sadece elbisenin kol formu ve renkleri yansıtmaktadır.

5.1.4.1. Plastik Değerler

Resim 85x70 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sedirde oturma pozisyonunda olan bir kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında mavi renkten oluşan, sağında ve solunda yaprak deseni bulunan duvar kâğıdı yer almaktadır. Duvarın tam önünde kahverengi, yaprak ve çiçek desenli örtüye sahip sedir görülmektedir. Resmin merkezinde, oturur halde saçları kısa ve dalgalı, üzerinde ise iki renkten oluşan elbise bulunan kadın figürü resmedilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen figür odaklı doğal ışık kullanılmıştır. Arka planda, yer alan kahverengi ve mavi renkler, beyaz ile renklendirilmiş olan figürü ön plana çıkarmıştır. Sıcak ve soğuk kontrastının yanında nötr renklerle vurgu figür üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Açık-koyu değerlerin dengeyle kurgulandığı görülmektedir. Figürde, yer alan kumaşın yumuşak ve parlak özelliği ile arka fondaki sert ve hareketli desen anlayışı dengelenmiştir. Arka plandaki desen işçiliği, ön plandaki sedir örtüsünde de aynı incelikle işlenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.2. 1910-1919 Aralığındaki Resimler

Dönem, 1900'lü yılların ve yeni giyim stillerinin bir arada resmedildiği eserlerden oluşmaktadır.

5.2.1. Abbas Hilmi Paşa'nın Kızının Portresi (Feyhaman Duran, 1910)

Resim 9:Feyhaman Duran "Abbas Hilmi Paşa'nın Kızının Portresi" 1910
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimdeki figüre bakıldığında halkın giyim tarzından daha gösterişli giyim tarzı olduğu görülmektedir. Resimdeki elbisenin ayrıntıları pek anlaşılmamaktadır. Ancak elbisenin "U" şeklindeki yaka oyuntusu dikkat çekmektedir. Figürün saçında taşlarla oluşturulmuş taç ve kulaklarında inci küpe yer almaktadır. Eserde yer alan giysi dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.2.1.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, tam merkezde duran ve sol cepheden poz verir şekilde resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, sarı ve siyah renk kullanılarak oluşturulan duvar yer almaktadır. Duvarın tam önünde, resmin merkezinde yer alan tek kadın figürü bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen figür odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan siyah ve kirli sarı renkler, figür üzerinde de kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Sıcak ve nötr renk kontrastı ile ışığın direk yüze vurması, vurgunun figür üzerinde yoğunlaşması sağlamıştır. Açık-koyu değerlerle denge kurulmuştur. Figür üzerindeki kumaşın yumuşak ve mat özelliği, arka fondaki hareketli desen anlayışı ile dengelenmiştir. Her iki yaka kenarından aşağıya doğru uzanan, metal parlaklığını anımsatan iki belli belirsiz dikey

çizgi ile ışık elbise üzerinde dolaşmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.2.2. Ayakta Duran Kadın (Namık İsmail, 1911)

Resim 10: Namık İsmail "Ayakta Duran Kadın" 1911
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimde yer alan modelin üzerindeki elbisenin yakasında sınırları kesin belli olmayan geometrik formlar görülmektedir. Elbise, uzun ve bol kesimli bir yapıya sahiptir. Elbisenin içerisinde pembe, mavi, lila, beyaz tonlarını içeren soyut geçişli desenlere sahip ipeklilikli canfes bir kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Elbisenin üstünde sade ve basenlere kadar uzun örgü bir yün hırka görülmektedir. Figürde, küt ve dalgalı saç modeli kullanılmıştır. Bu özellikler doğrultusunda yapıldığı dönemin moda anlayışını yansıttığı söylenebilir.

5.2.2.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, duvar dibinde ayakta duran, sağ elinde bir kitap bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, düz açık sarı tonlarda duvar ve duvarda sol üst kenarda asılı duran çiçek konulu resim yer almaktadır. Duvarın önünde, resmin sol tarafında yarısını gözüken, mavi renk ekose desenli örtüye sahip masa bulunmaktadır. Resmin sağ tarafında, masa üzerindeki kitabın üstüne elini koymuş kadın figürü

görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan kırık beyaz renk, kırmızı renklendirilen figürü ön plana çıkarmıştır. Sıcak ve nötr renk kontrastı ile vurgu üzerinde yoğunlaşmıştır. Sanatçının izlenimci sanat özelliklerini arka fon, figür, hırka ve elbise kumaşı üzerindeki geçiş hareketleri ve ışık oyunları ile açıkça ortaya koyduğu görülmektedir. Açık-koyu değerler dengeyle kurgulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.2.3. Hamakta Uzanmış Kadın (İbrahim Çallı, 1912)

Resim 11: İbrahim Çallı "Hamakta Uzanmış Kadın" 1912
(<http://wowturkey.com>)

Resimdeki kadın figürün üstünde, etekleri hamaktan aşağı sarkmış, pamuklu kumaştan yapıldığı düşünülen beyaz renk bir elbise görülmektedir. Figürün başında pamuklu kumaştan elde edildiği tahmin edilen kahverengi türban bulunmaktadır. Elbisenin altında ise beyaz şalvar olduğu düşünülmektedir. Ayaklarında, topuklu koyu renk deri ayakkabı yer almaktadır. Bu detaylar doğrultusunda eserdeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.2.3.1. Plastik Değerler

Resim yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, kısa her iki kenarı bağlayan bir hamak üzerinde yatan kadın oluşturmaktadır. En arka planında, dağlar, dağlardan sonra deniz ve denizden sonra yer yer gruplar halinde

resmin zemininden tavanına kadar uzanan ve dışarı taşan ağaçlar görülmektedir. Ön planda, iki ağaç bağlanmış olan hamak üzerinde yatarak kitap okuyan bir genç kız bulunmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Sağ üst kenardan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka planında gökyüzü yeşilin tonları ve onu karşılayan mavi deniz ile ön planda yine kahverengi ve yeşil renklendirilen ağaçlar arasında geçiş sağlanmıştır. Odak noktası olan figür beyaz renkle resmedilmiştir. Sıcak ve soğuk renkler dengeli bir halde dağılmıştır. Zıtlık yoktur. Açık-koyu değerler dengeli olarak dağılmış olup resmin odağında bulunan figür üzerindeki açık leke geniş yer almaktadır. Arka fonda yer alan dağ, ön tarafa yaklaştıkça ağaçların kabukların ve dalların dokusundaki ayrıntılar göze çarpmaktadır. Figürün üzerinde yer alan pamuklu olduğu düşünülen kumaş katı kıvrımları ve ışık süzmeleriyle sert resmedilmiş olup lekesele bir anlayışla oluşturulmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.2.4. Deniz Kıyısında Kız (İzzet Ziya, 1917)

Resim 12:İzzet Ziya "Deniz Kıyısında Kız" 1917, 45.5x63 cm
(<http://www.halilhandostal.com>)

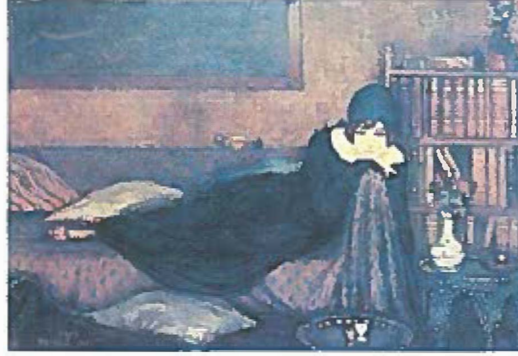
Eserde, tek kadın figürü görülmektedir. Figürün başında ipek kumaştan yapılan ve dönemde çokça görülen Türk türbanı bulunmaktadır. Yine üstünde dış giysi olarak ferace görülmekte, onun altında ise duruşundan anlaşıldığı kadarıyla koyu renk bir etek görülmektedir. Beyaz çorap ve parlak boyalı deri ayakkabılar yer almaktadır. Resimde, dönemde fazlaca ilgi gören kırmızı renk şemsiye dikkat çekmektedir. Figür üzerinde bulunan giysilerin, ipek kumaştan yapıldığı tahmin

edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki giysi dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.2.4.1. Plastik değerler

Resim 45.5x63 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, deniz kıyısındaki taşlara yaslanarak etrafı seyreden tek kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planın, sağ tarafında deniz, ortada ağaç dalları ve solda ise taşlar bulunmaktadır. Orta planda resmin merkezinde, taşlar ve sağ elini çenesinin altına koyarak taşa yaslanmış, sol ayağı geride duran kadın figürü yer almaktadır. Figürün başında beyaz türban, üzerinde uzun ferace ve topuklu ayakkabı görülmektedir. Yine taşa yaslı, kırmızı renk şemsiye dikkat çekmektedir. Tüm soğuk ve açık renk tonları içerisinde kırmızı şemsiye vurgu yaratmış, sıcaklığı, dik duruşu ile ilginin modele doğru odaklanmasına yardımcı olmuştur. Ön planın sağ tarafında taşlar, sol tarafında ortasında ağaç dalları ve yerde oturmak için kullanılan tabure yerleştirilmiştir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan mavi, yeşil ve gri tonları ile figür üzerindeki beyaz ve taşlardaki renk arasında rahat fırça darbeleri ile geçiş sağlanmıştır. Soğuk ve pastel renkler dengeli bir şekilde dağılmıştır. Sanatçı arka planda gökyüzü, orta planda deniz ve kayalar, ön planda figür ve koyu renk iri kaya ile Açık-koyu değerleri dengeyle kurgulamıştır. Figür üzerinde yer alan kumaşın yumuşak ve parlak özelliği, arka plandaki kayalıkları yumuşak hareketine uyum sağlar şekilde resmedilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.2.5. Sedirde Uzanan Kadın (Namık İsmail, 1917)

Resim 13: Namık İsmail "Sedirde Uzanan Kadın" 1917
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Kadın figürünün başında dönemde sıkça rastlanan Türk türbanı adlı ipek örtü bulunmaktadır. Figür üstünde bulunan boydan elbise bol kesimli, sade ve siyah renklidir. Elbisenin yakası kayık yaka olarak adlandırılmakta ve her iki omuzu da açık bırakılmaktadır. Önden kahkülleri görülen kahverengi saçları ile model sanatçıya poz vermektedir. Naylon çorap ve sivri burunlu pembe desenli deri bir ayakkabı ile kombinin tamamlandığı görülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda eserdeki giysi, dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.2.5.1. Plastik Değerler

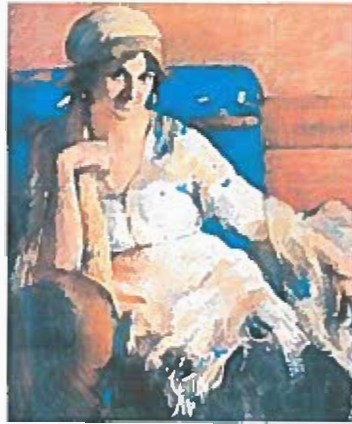
Resim yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, sağ elini sedirin başlığının kenarına ve başını da elinin üzerine koyarak, yarı oturur, uzanır vaziyette duran kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planın, sol tarafında duvarda asılı duran hat levhası ve sağda içinde kitapların olduğu kitaplık görülmektedir. Kitaplığın üzerinde kap ve vazo içinde çiçekler bulunmaktadır. Orta planda resmin, 2/3'ünü kapsayan, desenli örtüsü bulunan sedir ve üzerinde yastıklar yer almaktadır. Ayrıca sedirin kolluk yerine yaslanarak uzanan kadın figürü ve sedirin sırt kısmının üzerinde kap bulunmaktadır. Ön planın sol köşesinde, sehpanın üzerinde içinde çiçek olan vazo ve kap, sol tarafta yerde yastık yer almaktadır. En ön planda sol tarafta, tepsi ve üzerinde fincan görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, karşıdan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan yeşil ve kahverengi açık tonlar ile sarı, siyah olarak renklendirilmiş olan figür ön

plana çıkmaktadır. Sıcak- soğuk renk kontrastı kullanılarak resimde vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Resimde, açık-koyu değerler dengeyle dağılmıştır. Resimde bulunan kumaşların yumuşak özelliği, arka ve ön plandaki sert desen anlayışı ile dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır. Sanatçının paletinde ve fırçasında izlenimci etkileri rahatlıkla görmek mümkündür. Resimde detaylar karşısında yaratılan düz alanlardaki sertlik, durağanlık ile elbise ve örtülerde yer alan hareket dengelenmeye çalışılmıştır.

5.3. 1920-1929 Aralığındaki Resimler

Bu dönemin ilk yıllarında 1910'lu yılların stilleri, daha sonraki yıllarda ise yeni stiller görülmektedir. Dönem, bu iki giyim tarzının bir arada işlendiği eserlerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.3.1. Eşi Güzin Hanımın Portresi (Feyhaman Duran, 1921)

Resim 14:Feyhaman Duran "Eşi Güzin Hanımın Portresi" 1921, Tuval Üzerine Pastel, 107x87 cm, Antik A.Ş Arşivi (Başaran, 2014, 59)

Resimde görülen figürün başında ipek kumaştan yapılan krem tonlarında Türk türbanı adlı örtü görülmektedir. Figür üstünde ince ipekten yapılan, "V" yaka oyuntulu, kol ağzları geniş ve dirsekten aşağı sarkık şeklinde, etek uçları saçaklı, bel çizgisi belirgin halde, ipek kumaştan yapılmış elbise görülmektedir. Figürün kulaklarında bulunan halka küpeler dönemde kullanılan aksesuarlardır. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.3.1.1. Plastik Değerler

Resim 107x87 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, mavi renk koltukta oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, ortasından 10 cm genişliğinde yatay şerit geçen, kahverengi tonlarında, ahşap görüntüsüne sahip duvar görülmektedir. Ön planda, çiçek desenli örtüye sahip koltuk yer almaktadır. Ön plandaki koltukta sağ elini yakasında tutan kadın figürü bulunmaktadır. Figürün başında türban ve üzerinde beyaz uzun elbise kullanılmıştır. Sanatçının dinamizmini yansıtır şekilde duvardaki kahverengi ve koltuktaki mavi rengin yansımalarını ve adeta uçuşan ışık etkilerini görmek mümkündür. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Resimde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Işık figürün yüzünü ve bedeninin sol tarafını aydınlatmıştır. Eserde, sıcak ve soğuk renk dengeli bir şekilde dağılmıştır. Arka plandaki kahverengi tonları, ön planda figürün üzerinde lekesele şekilde kullanılması ile resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.3.2. İsimsiz (İzzet Ziya, 1923)

Resim 15:İzzet Ziya "İsimsiz" 1923, 33x41cm
(<http://www.halilhandostal.com>)

Resimde iki tane kadın figürü yer almaktadır. Figürlerin üstünde birbirine benzer gri- beyaz renkte elbiseler bulunmaktadır. Elbiselerin etek boyları diz altına kadar uzanmaktadır. Elbisenin parlaklığı sebebiyle atlas kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Bacaklarında gri, beyaz naylon çorap görülmektedir. Aynı şekilde

ayakkabılar da gri ve beyaz renkte olup, parlak duruşlarından deriden imal edildikleri anlaşılmaktadır. Elbiselerin bol duruşlu olması, dönemin vücut hatlarını belli etmeyen kesim tarzını göstermektedir. Figürlerin başında, ipek türbanlar bulunmaktadır. Eserde giysilerin Resimde 1910'lu yıllardan yansıyan açık su yeşili renkte şemsiye bulunmaktadır. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki giysiler dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.3.2.1. Plastik Değerler

Eser 33x41 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, deniz kenarına uzanmış, elinde açık şemsiye bulunan iki kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sağ tarafın üçte birini beyaz tonda deniz, geriye kalan yeri kıyı olarak resmedilmiştir. Orta planda, gri elbiseli, elinde açık şemsiye ile uzanan kadın figürü ve ayak uçlarında çıkarılmış beyaz renk, topuklu ayakkabılar yer almaktadır. Ön planda, gri renkte elbisesi olan, iki elini başının altına koyarak uzanmış, sağ bacağını solunun üstüne atan kadın figürü görülmektedir. Yerde, figürlerin üstüne yattığı beyaz renk örtü kullanılmıştır. Arkadaki figürün elinde bulunan açık renk şemsiye ile öndeki figürün altına scrielen beyaz örtü ile figürlerin üzerindeki koyu değer açık değerle tezat oluşturmuş ve resimde vurgunun figürlere yönelmesini sağlamıştır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Figürler üstten gelen doğal ışık ile aydınlatılmışlardır. Resimde, yer alam kum rengi nüanslarla tüm resme dağılmış, figürleri ön plana çıkararak renk geçişi sağlanmıştır. Sıcak ve nötr renkler dengeli bir şekilde uygulanmıştır. Tüm eserde, empresyonist paletin yumuşak ve hızlı fırça izlerini görmek mümkündür. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.3.3. İsimsiz (Namık İsmail, 1924)

Resim 16: Namık İsmail "İsimsiz" 1924
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserdeki figürün başında o dönem ve önceki dönemlerde de kullanılan türban görülmektedir. Türban figürün sağ omzundan aşağıya doğru bele kadar uzanmaktadır. Figürün derin dekolteli "V" yaka, vücut hatlarını belli etmeyen siyah ipek bir elbise giydiği görülmektedir. Elbisenin omzunda beyaz çiçek benzeri tamamlayıcı bir aksesuar bulunmaktadır. Elbisede dönemde ortaya çıkan takma japone kollar kullanılmıştır. Omuz çizgisi görülmemektedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki giysi dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.3.3.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, kare plandadır. Resmin ana temasını, ayakta, sağ eli belinde karşıya bakar şekilde resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, kirli sarı üzerine siyah lekeler yapılmış duvar ve sol tarafta bir kısmı figürün kolunun arkasında kalan, yuvarlak, desenli aksesuar görülmektedir. Resim iki plandan oluşmaktadır. Arka fon ve figür. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Işık yüz ve göğüste patlama yapmış, kumaşın siyahlığı ile tenin beyazlığını dramatik olarak vurgulamıştır. Arka plandaki kirli sarı, siyah ve beyaz olarak renklendirilmiş olan figürü ön planda çıkarmaktadır. Sıcak ve nötr renkler bir arada kullanılarak vurgu figür üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Ön

plandaki siyah renk, arka fonda lekesel olarak kullanılarak resimde renk geçişi sağlanmıştır. Resimde, yer alan kumaşın yumuşak ve hareketli görünümü, elbisenin alt kısmında ince büzgülerle dikey, kollarda hafif dalgalar ile yatay şekilde görülmektedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.3.4. Ağacın Altında Dikiş Diken Kadın (Hikmet Onat, 1928)

Resim 17: Hikmet Onat "Ağacın Altında Dikiş Diken Kadın" 1928, Tuval Üzerine Yağlıboya, 76x89cm, Özel Koleksiyon (<http://www.turkishculture.org>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün başında, ipek kumaştan yapılmış olan beyaz türban yer almaktadır. Figürün üstünde vücut kıvrımlarını gizleyen, düz kesimli, derin göğüs dekolteli, "V" yakalı, ipek elbise görülmektedir. Elbisenin kolları belirgin olmasa da, kol ağzlarında genişlik ve yırtmaç bulunmaktadır. Elbisenin geniş ve kıvrımlı etekleri figürün bileklerine kadar uzanmaktadır. Figürdeki ayakkabı çok net değildir. Bu ayrıntılar doğrultusunda, eserdeki giysi dönemin ilk yıllarında öne çıkan moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.3.4.1. Plastik Değerler

Resim 76x89 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kırsal ya da sayfiye alanında, ağaçların altında oturmuş, dikiş diken kadın figürü oluşturmaktadır. En arka planda beyaz renkli ev, bir ön planda ağaçlar, en ön planda ise minder üzerinde oturan kadın oluşturmaktadır. Toprak zeminde kirli sarı tonlarında minder üzerine

oturan figürün elinde kahverengi tonlarda bir kumaş olduğu ve elişi yaptığı görülmektedir. Figürün beyaz elbisesi kumaş katları, kıvrımları, ışık gölgenin de etkisi ile yer yer kahverengi gri lekeler halinde resmedilmiştir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Kadın gün ortasında ağaç altında oturmaktadır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Işık yere ve diğer yüzeylere parlak, açık renk lekeler halinde yansımaktadır. Resimde sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak vurgunun figür üzerinde yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka planda yer alan yeşil tonları, ön plandaki ağaçlar aracılığıyla resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.3.5. Oto portre (Hale Asaf, 1928)

Resim 18: Hale Asaf“Oto portre” 1928, Tuval Üzerine
Yağlıboya (<https://www.artamonline.com>)

Sanatçının kendini resmettiği bu çalışmada figürün üstünde “V” yakalı, geometrik kesimli ceket bulunmaktadır. Ceketin yakaları iç içe geçmiş üç renk yakadan oluşmaktadır. En üstte beyaz, ortada krem ve en altta sütlü kahverengi bulunmakta ceketin geri kalan bedeni açık mavi renkten oluşmaktadır. Ceket kalın ve tok bir kumaştan dikilmiştir. Figürün boynunda, iri taneli inci boncuklar aksesuar olarak kullanılmıştır. Figürün başında, çan şeklinde geometrik kesimli şapka bulunmaktadır. Şapkaya göre saçları da kısaltılmıştır. Bu ayrıntılara bakınca, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.3.5.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sanatçının kendi portresini oluşturmaktadır. Arka planın sağ tarafında, kahverengi dikey, ortasından yatay siyah renkte şerit geçen, gri tonlarının kullanıldığı duvar görülmektedir. Ön planda, başında siyah renk şapka, üzerinde mavi renk, geometrik yakalı ceket ve boğazında inci kolye bulunmaktadır. Ayrıca, kadın figürünün oturduğu sandalyenin sol köşesi görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Başlık, duvardaki bordür ve sandalyenin kıyısı koyu değerleri tuvalde dolaştırırken, açık ve orta değerler resme hâkim olmaktadır. Resimde modelin giydiği ceket tok kumaştan imal edilmiş olup, kesimleri de oldukça serttir. Arka plandaki bölünmeler, kumaştaki geçişler kübik çağrışımlar yapmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.3.6. Büyük Anne (Abidin Elderoğlu, 1929)

Resim 19: Abidin Elderoğlu "Büyük Anne" 1929
(<http://www.piliblog.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında, haki yeşil türban ve üzerinde vücut kıvrımlarını gizleyen bol kesimli, aynı renk, "V" şeklinde muhafazakâr yaka oyuntusuna sahip elbise görülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki kıyafetin günlük yaşamda kullanılan sıradan bir kıyafet olduğunu söylemek mümkündür. Resmin yapıldığı 1929 dönemi tam da savaş

sonrasına denk gelen bir dönem olup, kumaş, renk ve stilleri de değişime uğramıştır. Bu nedenle dönem moda anlayışını kısmen yansıttığını söyleyebiliriz.

5.3.6.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, otururken frontal olarak resmedilen yaşlı kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, yeşil camı bulunan gri renk kapı ve kirli beyaz duvar görülmektedir. Sağ tarafta, üçte ikisi gözüken iki tane kırmızı yastık yer almaktadır. Kırmızı yastıklardan en sağdakinde yeşil çizgiler bulunmaktadır. Ön planın merkezinde klasik tarz, ahşap koltukta, başında yeşil renk türban ve üzerinde aynı renk bluz bulunan kadın figürü oturmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen merkez odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Resimde monokrom renkler kullanılmıştır. Arka planda yer alan yeşil renk, ön planda figür üzerinde kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Kumaş üzerinde yer alan hareket arka plandaki duvar üzerinde çizgisel lekeler halinde can bulmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır. Arka plan ile ön plan arasında geçiş elemanı gibi yer alan sandalyenin ahşap dokusu, rengi ve yumuşak kıvrımları arkadan öne hareketin artarak ulaşmasını sağlamaktadır.

5.3.7. Sara (Mahmut Cuda, 1929)

Resim 20: Mahmut Cuda "Sara" 1929, Kontrplak Üzerine Yağlıboya, 93x72cm (<http://www.radikal.com.tr>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün üstünde, somon renkte elbise bulunmaktadır. Elbisenin yaka kenarlarında, kol uçlarında ve kalçadan aşağı doğru inen ve o dönemde ilk kez ortaya çıkan kat kat piliiler görülmektedir. Elbisenin yakası yuvarlak kesimdir ve iki sıra pili ile çerçevelenmiştir. Omuzdan başlayarak kol ağzına doğru genişleyen kolların ucunda da iki sıra pili bulunmaktadır. Bu dönemde birçok farklı tarz kullanılmıştır. Elbise düz, vücut kıvrımlarını belli etmeyen şekildedir. Eserdeki giysinin, pamuklu kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

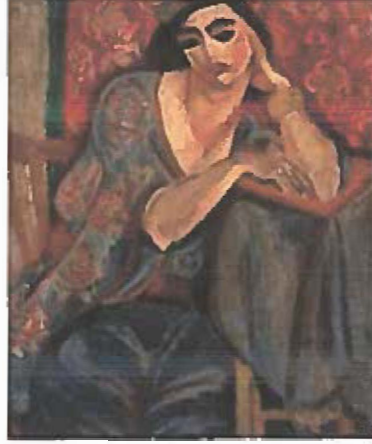
5.3.7.1. Plastik Değerler

Resim 93x72 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, kontrplak üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, poz verir şekilde oturan, sol eli belinde genç kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, yeşil tonda, düz duvar görülmektedir. Ön planda resmin merkezinde, sol eli belinde, sağ eli kucağında duran, oturur halde resmedilmiş, saçları toplu, somon renk giysiye sahip genç kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan yeşil renk, figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde orta renk değerleri yumuşak geçişlerle ustaca kullanılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Yumuşak, durağan arka fon, yumuşak ama hareketli elbise ile dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4. 1930-1939 Yılları Arasındaki Resimler

Bu dönemin ilk yıllarında 20'li yılların etkileri gözükse de farklı stillerdeki giysilerde görülmektedir. Dönem, bu iki stilin işlendiği eserlerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.4.1. Portre Sarı Bilezikli (Eren Eyüboğlu, 1930)

Resim 21:Eren Eyüboğlu "Portre-Sarı Bilezikli" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 73x58 cm, Eyüboğlu Aile Koleksiyonu (Güvener, 2015, 134-156)

Figürün üzerinde, oval yakalı, omuzdan kola doğru daralan, dirsekten uca doğru genişleyen, üstten yırtmaçlı kolu, gri-mavi zemin rengi üzerine çiçek desenleri olan dökümlü bir kumaştan imal edilmiş bir buluz bulunmaktadır. Figürün saçları uzun, net olmasa da başında şapkaya benzer bir aksesuar bulunmaktadır. Figürün sol kolunda geniş, sarı renkte bir bilezik görülmektedir. Figürün beline, bel çizgisini ortaya çıkaran bordo renkte kuşak sarılmıştır. Bluzun altında görülen ve alt giysisi olarak kombini tamamlayan parçanın şalvar mı yoksa etek mi olduğunu kesin olarak belirlemek mümkün değildir. Ancak, geleneksel izler taşıyan üst giysinin dönem özelliklerine bakıldığında şalvar ile tamamlanmış olma ihtimali bulunmaktadır. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki giysi 20'li yılların ve bu dönemin moda anlayışını bir arada yansıtmaktadır.

5.4.1.1. Plastik Değerler

Resim, 73x58 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, oturur haldeki kadın figürünün oluşturmaktadır. Model boyun baş yapısı ile deforme edilmiş hissi uyandırmaktadır. Arka planda, kenarlarında yeşil şerit bulunan kırmızı ve bej renklerden oluşan çiçek desenli duvar kâğıdı veya duvar halısı görülmektedir. Arka plan figürden figürü çepeçevre saran kahverengi gölge/bordür ile ayrılmıştır. Ön

planın sol tarafında, figürün oturduğu sandalye, ortada ise kadın figürü bulunmaktadır. Ön planın sağ tarafında, figürün yaslandığı rahle üzerinde mavi renk örtü ve açık kitap bulunmaktadır. Üst giysi ve arka fonda yer alan karışık, helezonik çiçek motifleri ile hareket, sandalye, rahle ve kitap yüzeyinde oluşturulan keskin, düz ve sert çizgiler ile dengelenmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen figür odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.2. Ayna Önündeki Köpekli Kadın (Şeref Akdik, 1930)

Resim 22:Şeref Akdik "Ayna Önündeki Köpekli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 130x74.5 cm (Baytar, 2010, 102-112)

Resimde tek kadın figürü ayna karşısında, ayakta resmedilmiştir. Figürün başında çan şeklinde şapka bulunmakta ve saç kısa haldedir. Figürün üzerindeki düz, bedene oturmayan elbisede, kalçadan aşağı inen pililer görülmektedir. Etek boyu diz altındadır. Esredeki elbisenin, tok bir kumaş türünden imal edildiği düşünülmektedir. Ayaklarda naylon çorap ve siyah renkte bantlı deri ayakkabılar bulunmaktadır. Figürün elinde, dönemde yeni ortaya çıkan, jarse eldivenler görülmektedir. Elbisede, "V" yaka oyuntusu ve yaka etrafında gipürler bulunmaktadır. Bu eser 20'li yıllardan 30'lu yıllara geçiş döneminde yapıldığı için etek boyu, eldiven kullanımı, elbisenin düz ve sade oluşu 30'lu yılların moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.2.1. Plastik Değerler

Resim 130x74.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, ayna karşısında ayakta duran kadın figürü ve onu izleyen köpeği oluşturmaktadır. Arka planda, sağ tarafı kaplayan, figürün ön yansıması görülen ayna ve sol tarafta ahşap dolaplar görülmektedir. Orta planda, siyah şeritli sarı renkte çan şapkaya sahip, siyah renk elbiseli kadın figürü bulunmaktadır. Ön planda, sarı renk tonlarında köpek ve yerde kırmızı renk, siyah çizgili kilim yer almaktadır. Üç ana plandan oluşan resimde kademeli olarak renkler arkadan öne doğru açılmış, detaylar artmış, ışığın gelişi, köpeğin baş hareketi ve modele yönelimi ile resmin odak noktasını figürün aynada yansıyan yüzü oluşturmuştur. Resimde ceketin kol ağzında ve yakasında, figürün eteğindeki pililerde, halıda ve en önde yer alan köpek üzerinde ince ve detaycı bir etüt yapıldığı görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renklerin etkileri yumuşatılarak, ustalıkla kullanılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.3. Kırmızı Elbiseli Kadın (Cemal Tollu, 1930)

Resim 23: Cemal Tollu "Kırmızı Elbiseli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65x55 cm, Özel Koleksiyon (<http://www.kadimdostlar.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üstünde pamuklu kumaştan yapıldığı düşünülen kırmızı renk, "V" yaka oyuntulu elbise bulunmaktadır.

Elbise, düz ve sade olarak çizilmiştir. Elbise, vücut kıvrımları gizleyen kesim tarzına sahiptir. Saçlar kısadır. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.3.1. Plastik Değerler

Resim 65x55 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kırmızı renk elbisesiyle otururken resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planın, alt yarısı koyu, üst yarısı ise açık kahverengi tonları ile oluşturulan duvar bulunmaktadır. Arka fonun merkezinde uçları püsküllü, orta kısmından toplanmış koyu kahve renkte, perde olduğu tahmin edilen bir kumaş parçası görülmektedir. Figürün koyu renk ve toplanmış saçlarının çevrelediği başı bu perdenin tam önünde yer almaktadır. Altta yer alan açık renk fonun önünde ise kırmızı elbise vurgulanmaktadır. Figür resmin sol kenarına yaslanmış, sağ alt kadrāja bakar şekilde, oturur pozisyonda durmaktadır. Figürün sol eli bir yükselti üzerinden aşağıya doğru sarmaktadır. İzleyiciye en yakın planda olan, siyah ve koyu kırmızılar içerisinde açık renk leke değeri ile yer alan el yüzden sonra izleyicinin dikkatini üzerine çeken alan olmaktadır. Sanatçı düz, sade, devinimsiz olarak renkleri kullanmış, modelin sakin tavrını kolaylıkla resme aktarmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen figür odaklı doğal ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.4. Siyah Elbiseli Kadın (Cemal Tollu, 1930)

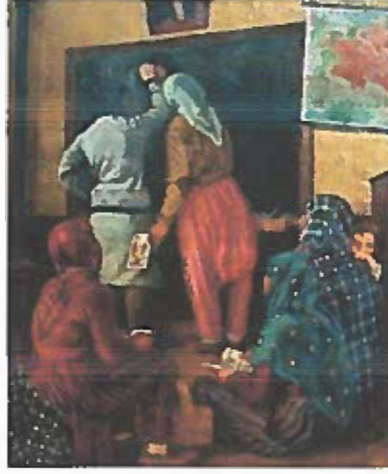
Resim 24:Cemal Tollu "Siyah Elbiseli Kadın" 1930, Tuval Üzerine Yağlıboya, Ahmet Tollu Koleksiyonu (<http://www.kadimdostlar.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün üstündeki elbise "V" yaka oyuntusuna ve geniş göğüs dekoltesine sahiptir. Yaka etrafında beyaz renk şerit bulunmaktadır. Etek boyu diz altındadır. Kıyafete bakıldığında, düz ve sadelikten yana olduğu görülmektedir. Bu kıyafette elbise transparan olan bir kumaştan imal edilmiştir, Saçlar yine kısa haldedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki giysi dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.4.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, elleri belinde, bacak bacak üstüne atarak oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planın sol tarafında, kırmızı renk perde ve heykel, sağ tarafta da yine kırmızı tonda, duvar görülmektedir. Ön planda, derin göğüs dekolteli, siyah elbiseye sahip figür ve oturduğu sandalye yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan kırmızı tonları, ön planda figür üzerinde de kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, ışık süzmeleri elbisenin dekoltesini ön plana çıkarmaktadır. Sıcak ve nötr renkler dengeli bir şekilde kullanılmıştır. Resimde bulunan kumaşın yumuşak ve mat özelliği, arka fondaki perde ile bütünlük içindedir. Ayrıca ön plandaki yumuşak doku, arka planda yer alan sert doku ile birbirini dengeler şekildedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.5. Millet Mektebi (Şeref Akdik, 1931)

Resim 25:Şeref Akdik "Millet Mektebi" 1931, Tuval Üzerine Yağlıboya, 180x150cm (Baytar, 2010, 102-112)

Eserde beş farklı kadın figürü resmedilmiştir. Resimdeki figürlerin dört tanesi, daha çok yerli halkın giyimini yansıtmaktadır. En sağdaki figürün başında ekose desenli mavi renk yazma görülmektedir. Bu figürün solunda yer alan figürün başında puantiyeli yeşil renk yazma, kırmızı bluz ve dikey çizgili gri şalvar bulunmaktadır. En soldaki figürün başında çiçek desenli bordo renk yazma, üzerinde kırmızı bluz ve aynı renk dikey çizgili şalvar yer almaktadır. Tahtanın önünde sağ taraftaki figürün başında su yeşili yazma, kahverengi bluz ve pembe renk şalvar resmedilmiştir. Ayaklarına çorap ve köylerde giyilen çarık giymişlerdir. En arka planda öğretmen kimliğinde resmedilmiş olan figürün üstünde, dönemde kullanılmaya başlanan tayyör bulunmaktadır. Etek boyu diz altındadır. Yine dönemde kullanılan naylon çorap görülmektedir. Eserde resmedilen giysilerin yünlü kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Bu eser de iki farklı stil görülmekte, bu stillerden sadece öğretmen kimliğindeki figürün kıyafetleri, dönemin moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.4.5.1. Plastik Değerler

Resim 180x150 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, okulda okuma yazma öğretene, öğretmene ve kadın öğrencilere oluşturmaktadır. Eserin arka planında, resmin

2/3'ünü kaplayan yeşil tahta ve sağ tarafta yarısı gözüken Türkiye haritası bulunmaktadır. Tahtanın üstünde yine yarısı gözüken Atatürk portresi bulunmaktadır. Orta planda, tahtanın önünde birinin üzerinde gri tayyör, diğerinin ise başında gri yazma, yeşil bluz ve pembe şalvar bulunan iki kadın figürü görülmektedir. Figürlerin elinde defter resmedilmiştir. Ön planda, başında desenli türbanları, kırmızı tonda bluzları ve dikey çizgili şalvarları bulunan üç kadın figürü görülmektedir. Ön planın sağ köşesinde figürün oturduğu tabure bulunmaktadır. Tabure de oturan figürün önüne örgü sepet, arkasında ekose desenli kumaş yerleştirilmiştir. En sağdaki kadın figürünün kucagında çocuk görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan doğal ışık kullanılmıştır. Resimde, sıcak- soğuk renk kontrastı dengeli bir şekilde uygulanmıştır. Arka planda yer alan gri, yeşil, kırmızı renkler, ön planda da kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Kumaşlar üzerindeki desen işçiliği, hemen hepsinde aynı incelikle devam ettirilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.6. Prenses Vicdan Moralı-Yeşil Elbiseli Kadın (İbrahim Çallı, 1932)

Resim 26: İbrahim Çallı "Prenses Vicdan Moralı-Yeşil Elbiseli Kadın" 1932.
Tuval Üzerine Yağlıboya, 145x116cm (Güler, 2014, 374-479)

Eserde Vicdan Moralı oturur halde resmedilmiştir. Elbisede, "V" yaka oyuntusunun etrafında danteller bulunmaktadır. Ayrıca üstte bulunan uzun elbisenin de kenarlarında, dantel ayrıntısı görülmektedir. Kol formu, dirsekten aşağıya doğru

genişleyen şekildedir. Kullanılan kemer, bel çizgisini belirgin hale getirmiş ve göğüsleri ortaya çıkarmıştır. Elbise boyunun uzun tutulmasıyla, figür ince ve uzun boylu gösterilmeye çalışılmıştır. Altta şalvar ve başında çiçek detaylı başlık bulunmaktadır. Elbiseye uygun aksesuarda kullanılmıştır. Ayaklarında desenli patik resmedilmiştir. İnce, dökümlü ve parlak ipekli kumaşlar kullanılmıştır. Bu özelliklere bakıldığında, eser içinde kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.6.1. Plastik Değerler

Resim 145x116 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sedirde oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, gri renk duvar, sol tarafta asılı Edirnekari kavukluk üzerinde porselen tabak, sağ tarafta ise hat yazılı çerçeve yer almaktadır. Orta planda, kırmızı enine çizgili desenli örtüye sahip sedir ve yastıklar görülmektedir. Ön planın merkezinde, sedirin ucunda başında çiçekli başlık, üzerinde yeşil renk desenli uzun elbise ve sarı renk şalvarı bulunan kadın figürü oturmaktadır. Ayrıca resmin sol köşesinde, sehpa ve içinde pembe güller olan mavi opalin vazo görülmektedir. En ön planda, yerde karışık renkte geometrik desenli, iki ayrı parçadan oluşan kilimler bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renkler dengeli bir şekilde resme dağılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.7. Koltukta Oturan Kadın (Hakkı Anlı, 1932-1935)

Resim 27:Hakkı Anlı "Koltukta Oturan Kadın" 1932-1935, Kontrplak Üzerine Yağlıboya, 61x50 cm, Öner Kocabeyoğlu Koleksiyonu (<http://www.antikalar.com>)

Eserde tek kadın figürü yine oturur şekilde resmedilmiştir. Figür üstünde sade, etek boyu diz hizasında ve omuz çizgisi belirgin hale getirilmiş elbise bulunmaktadır. Figürün saçları uzun haldedir. Ayağında, sivri uçlu mavi renkte terlik yer almaktadır. Bu özelliklere göre figür üstündeki elbisenin, dönemin moda anlayışını kısmen yansıttığını söyleyebiliriz.

5.4.7.1. Plastik Değerler

Resim 61x50 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, kontrplak üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, koltukta oturan ve elinde kitap bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, açık mavi renk duvar yer almaktadır. Ön planda, ahşap ayakları olan kahverengi koltuk bulunmaktadır. Koltukta saçları toplu, boyu diz hizasında mavi elbisesi ve terlikleri ile resmedilen kadın oturmaktadır. Figürün elinde kirli sarı renkte kapağı bulunan kitap yer almaktadır. Sağ tarafta, koltuğun üzerinde yer alan kirli sarı renk kumaş resimde bitmemiş hissi uyandırmaktadır. Yerde kahverengi tahta döşemeler görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Kahverengi tonlarında resmedilen koltuk, mavi ve sarı renklendirilmiş olan kadın figürünü ön plana çıkarmaktadır. Arka planda kullanılan

mavi ton, ön planda figür üzerinde de kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Sıcak ve soğuk renkler dengeli bir şekilde resme uygulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.8. Düşünen Kadın (Hakkı Anlı, 1932)

Resim 28:Hakkı Anlı "Düşünen Kadın" 1932, Duralit Üzerine Yağlıboya, 48x44 cm, Tem Sanat Galerisi (<https://tr.pinterest.com>)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün üstünde düz halde, belden oturan, etek boyu hafif diz üstünde bir elbise bulunmaktadır. Elbisenin kol ağzlarında genişlik görülmektedir. Elbisenin üstüne bele kadar uzanan, sade bir yelek giydirilmiştir. Ayaklarında kahverengi babet görülmektedir. Figürün saçları uzun halde resmedilmiştir. Bu resme bakıldığında, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.8.1. Plastik Değerler

Resim 48x44 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, düşünen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, mavi tonlarında lekeler kullanılarak oluşturulan duvar bulunmaktadır. Ön planda, kahverengi koltuk, üzerinde boyu diz hizasında kahverengi elbiseye ve beyaz renk hırkaya sahip, bacak bacak üstüne atarak oturan kadın figürü görülmektedir. Figürü koltuktan ayıran en önemli özellik üzerinde bulunan beyaz renk yelettir. Sağ köşede, üç ayaklı sehpa üzerinde çay bardağı ve

tabağı görülmektedir. Yerde, ahşap döşemedir. Eserdeki yer alan koltuk, figür ve zeminde deformeler yapılmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Resimde yer alan kırık beyaz, figürü odak noktası haline getirmiştir. Sıcak ve soğuk renkler dengeli şekilde resme dağılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Figür üzerindeki kumaşın sert dokusu, arka fon ve zeminde de aynı sertlikte uygulanmıştır. Sanatçının lekeci sanat anlayışını resmin tamamında görmek mümkündür. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.9. Kızı Mihriban Yüce (Nazmi Ziya Güran, 1933)

Resim 29: Nazmi Ziya Güran "Kızı Mihriban Yüce" 1933
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimde Mihriban Yüce oturur halde resmedilmiştir. Figür üstündeki elbisede, derin "V" şeklinde yaka oyuntusunun ortasında fiyonk bulunmaktadır. Elbise açık mavi tonda, bol kesimli ve kloş etek şeklinde düzenlenmiştir. Etek boyu diz altındadır. Elbise, dökümlü bir kumaş kullanılarak imal edilmiştir. Saç, kısa haldedir. Figürün ayaklarında, sandalet tarzı, topuklu ayakkabı görülmektedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.9.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturarak resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin arka planında, sarı renkte duvar

görülmektedir. Duvarın önünde sol köşede, yuvarlak vazo içinde uzun, kırmızı renk çiçekler yer almaktadır. Ön planda, ahşap koltukta oturan, saçları kısa, mavi renk elbisesi ve sarı topuklu ayakkabısı bulunan kadın figürü görülmektedir. Resmin genelinde sarı bir ışığın bütün figürü eşit oranda aydınlatmıştır. Figürün proporsiyon n-baktığımızda gerçekçi bir oran görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağdan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Arka fonda kullanılan sarı renk, sandalyede ve figür üzerinde kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Resimde, sıcak ve soğuk renkler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.10. Fatma Cimcoz Barşal (İbrahim Çallı, 1933)

Resim 30: İbrahim Çallı "Fatma Cimcoz Barşal" 1933
(Güler, 2014, 374-479)

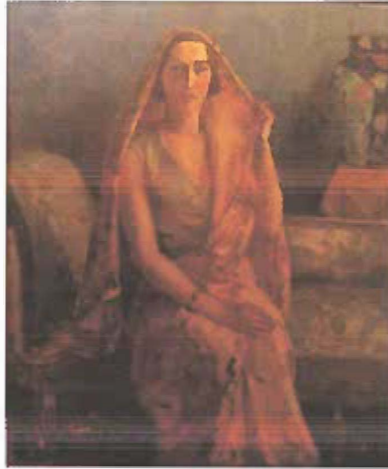
Eserde Fatma Cimcoz oturur halde resmedilmiştir. Elbisede "U" şeklinde yaka oyuntusu ve derin göğüs dekoltesi görülmektedir. Elbisenin boyundan geçen yaka şekli, hem omuzların vurgulandığını hem de sırtta dekolte olduğunu göstermektedir. Elbise, vücut kıvrımlarını ve bel çizgisini ortaya çıkarmıştır. Elbise renginin siyah ve uzun oluşu, figürü ince vücutlu ve uzun boylu gözükmesini sağlamıştır. Elbisede, gipürlü kumaş kullanılmıştır. Yakadaki dantel detayı dikkat çekmektedir. Elbisenin üstünde, dönemde kullanılan şifon atkı görülmektedir. Aksesuar olarak kullanılan bileklik ve yüzük elbiseyi tamamlamıştır. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki giysi dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.10.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, otururken resmedilen genç kadın figürü oluşturmaktadır. Resim, realist tarzda yapılmıştır. Resmin arka planında, yeşil tonlarda akışkan fırça darbeleriyle oluşturulan duvar yer almaktadır. Ön planda, ahşap kenarlı, klasik tarz, pembe çiçek desenli döşemesi bulunan koltuk bulunmaktadır. Koltukta oturan saçları kısa, siyah uzun elbiseli ve kırmızı renk şala sahip kadın figürü görülmektedir. Sanatçının eserde yaptığı ışık oyunları ile figürün dekoltesi daha fazla öne çıkarılmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Eser, sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak oluşturulmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır. Sanatçı Cimcoz ailesine ait pek çok esere imza atmıştır.

5.4.11. Melek Keçeci (İbrahim Çallı, 1934)

Resim 31:İbrahim Çallı "Melek Keçeci" 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 120x100 cm, Aile Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479)

Eserde Melek Keçeci oturur halde resmedilmiştir. Figür üzerinde iç giysi olarak "V" yaka oyuntulu, göğüs dekolteli bluz görülmektedir. Vücudu saran, emprime kumaştan yapılmış elbise, figürün başının üstünden geçirilmiştir. Kısa saç modeli uygulanmıştır. Figürün kolunda yer alan bilezik ve yüzük giyimi tamamlamaktadır. Bu modele bakıldığında, içteki bluzun dönemin moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.4.11.1. Plastik Değerler

Resim 120x100 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sedirde oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, mavi tonlarla oluşturulan duvar görülmektedir. Orta planın sağ köşesinde, pembe renk örtüsü olan masa ve üzerinde mavi tonlarında desen bulunan vazo görülmektedir. Ön planda, çiçek desenli, mavi renk örtüye sahip sedir görülmektedir. Sedirin ucunda oturan pembe renk, desenli elbiseye sahip kadın figürü yer almaktadır. Eserde figür, sol eliyle başının üstünden geçen örtüyü tutmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Arka fonda bulunan mavi ve pembe renk, ön planda figür ve sedir üzerinde kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Resimde, soğuk renkler yoğun olarak kullanılmıştır. Resim tamamını kapsayan sarı ton hâkimdir. Resimde, uygulanan ışık ile figürün yüzü ve dekoltesi oldukça aydınlatılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.12. Hasene Cimcoz (İbrahim Çallı, 1934)

Resim 32:İbrahim Çallı "Hasene Cimcoz" 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 113x90 cm, Ankara Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479)

Eserde Osmanlı imparatorluğu döneminde üst düzey görevde bulunan Salah Bey'in eşi Hasene Cimcoz resmedilmiştir. Figür üstündeki elbisede "V" yaka oyuntulu göğüs dekoltesi görülmektedir. Yaka omuz genişliğinin yarısı kadar dışa

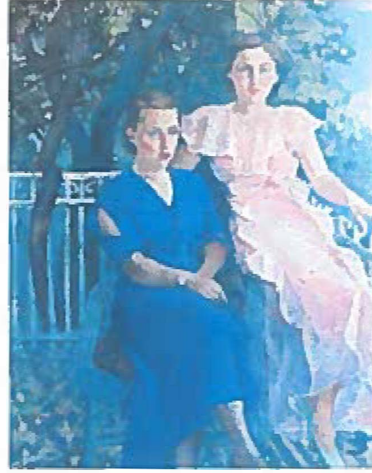
çevrilmiş kruvaze şekilde bütünleştirilmiştir. Figürün sol omzundan başlayıp öne ve arkaya doğru uzanan, önde kruvazen yaka orta noktasında sonlanan ve omuzda bir broş yardımıyla toplanan kumaş detayı göze çarpmaktadır. Yaka açıklığına baktığımızda, sırtta da dekolte olabileceği düşünülmektedir. Bel çizgisi belirgin hale getirilmiş, elbisenin etek kısmı dökümlü olarak yansıtılmıştır. Elbisenin parlak, dökümlü ipek kumaş kullanılarak yapıldığı düşünülmektedir. Saçlar kısa halde ve aksesuarlar elbiseye uygun şekilde kombinlenmiştir. Yeşil zümrüt taşından yapıldığı düşünülen kolye, küpe, yüzük, bileklik, broş bulunmaktadır. Bu özelliklere bakıldığında eserdeki kıyafette önceki yılların etkileri görülse de dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.12.1. Plastik Değerler

Resim 113x90 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kucağında köpeği ile oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, kirli beyaz tonda duvar, sağ köşede aynalı ahşap konsol ve üzerinde vazo bulunmaktadır. Ön planda, merkezde kenarları ahşap işlemeli, döşemesi desenli kumaştan yapılan koltuk, sol köşede sehpa ve içinde kırmızı çiçekleri olan vazo görülmektedir. Resmin merkezinde klasik tarzda ahşap kasnaklı bir koltukta oturan orta yaş yaşlarda Hasene Cimcoz oturmaktadır. Cimcoz, bej tonlarında dökümlü ipek kumaştan yapılmış bir elbise giymektedir. Kucağında elbisesiyle aynı tonlarda tüyleri bulunan cin bir köpek yer almaktadır. Resim sağlam bir desen kurgusuyla yapılmış, sanatçının renkçi anlayışa sahip üslubu tüm tuvale yansımıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ üst taraftan gelen bir ışık kullanılmıştır. Arka fondan başlayarak tüm resimde nesnelerin özelliklerini kaybetmeden aktarıldığı lekesele etkiler, nüans armonilerin, ışık ve gölgenin ustaca kullanımı ile başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Renkler tüm resimde dolaşmakta, birbiri içinde geçişler yaparak bütünlük oluşturmaktadır. Figür üzerindeki elbise ve köpek ile resmin en açık renk değerleri elde edilirken, sağ alt ve sol üst köşede koyu değerler, arka planda da orta değerler denge içerisinde yer almaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır. Hasene Cimcoz'un model

olarak kullanıldığı bu resimde 1930'lu yılların İstanbul'un da bohem bir yaşantıya sahip olan sosyo-ekonomik olarak üst düzey standartlara sahip kesimin yaşamından kesit aktarılmaktadır.

5.4.13. Balkonda Oturan Kadınlar (İbrahim Çallı, 1934)

Resim 33: İbrahim Çallı "Balkonda Oturan Kadınlar" 1934, Tuval Üzerine Yağlıboya, 148x117 cm, Aile Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479)

Eserde iki tane oturur halde kadın figürü resmedilmiştir. Merkezde oturan mavi renkte kıyafete sahip kadın figürün üzerinde, "V" yaka oyuntulu ve bel çizgisi belirgin halde elbise bulunmaktadır. Elbisenin kol formundaki açıklık yeni bir stili yansıtırken aslında omuzları vurgulayan bir yapıdadır. Sağda oturan figürün üstündeki elbisede yine bel çizgisi belirgin haldedir. Yaka açıklığına bakıldığında, sırtta dekolte olabileceği düşünülmektedir. Yakadan ve göğüsten başlayan kuplarda, volanlı şeritler görülmektedir. Etek boyları diz altındadır. Eserde yer alan elbiselerin kumaşı, ipek olduğu düşünülmektedir. Ayakkabılar renkli deriden üretilmiştir. Saçlar kısa halde kullanılmıştır. Bu resme bakıldığında, eserdeki kıyafetler dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.13.1. Plastik Değerler

Resim 148x117 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin konusu olan kadınların kimliği

hakkında bilgi bulunmaktadır. Dış mekânda (balkonda) resmedilen iki kadın figürü resmin ana temasını oluşturmaktadır. Resim iki planda incelenebilir. Birinci planda iki oturan kadın, ikinci planda balkon çitleri arasında yer alan ve arka fonu oluşturan ağaçlar yer almaktadır. Arka planda, biri korkulukların arasından geçen üç farklı ağaçlar görülmektedir. Ayrıca balkonun kenarında beyaz renk korkuluk görülmektedir. Ön planda, figürlerin oturduğu beyaz renk sandalye bulunmaktadır. Mavi renk uzun elbiseyle sandalyede, pembe elbisesiyle sandalyenin kenarında oturan iki kadın figürü yer almaktadır. Mozaik taşlarla zemin oluşturulmuştur. Sanatçının renkçi anlayışını figürlerin üzerinde, arka fonda ve zeminde görmek mümkündür. Figürler sağlam ve gerçekçi bir desen anlayışı ile resmedilmiştir. Pembe elbiseli kadın sanatçıya odaklanırken mavi renk elbiseli kadın başka tarafa bakmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Resimde kullanılan elbise renkleri figürleri ön plana çıkarmaktadır. Eserde, soğuk renkler yoğunluktadır. Figür üzerinde yer alan kumaşların parlaklığı, arka fon ve zeminin mat desen anlayışı ile dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.14. Cahide (İbrahim Çallı, 1935)

Resim 34:İbrahim Çallı "Cahide" 1935, Cahide Tamer Arşivi (<https://tr.pinterest.com>)

Eserde Cahide isimli kadın oturur halde resmedilmiştir. Elbisede, "V" yaka oyuntusu görülmektedir. Belde kemer kullanılarak bel çizgisi belirginleştirilmiş ve

göğüsler ortaya çıkarılmıştır. Etek boyu diz altında ve bol kesimli olarak uygulanmıştır. Elbisenin kollarında, oval şeklindeki açıklık, omuzları vurgular şekildedir. Eserde yer alan elbisede, dökümlü saten kumaş kullanılmıştır. Figürün kucağında, o dönemde omuza atılarak kullanılan kürk olduğu düşünülmektedir. Bu ayrıntılara baktığımızda, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.4.14.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, yüzünü iki elinin arasına alıp oturan, kadın figürü oluşturmaktadır. Resim konusu olan Cahide Tamer, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümünde İbrahim Çallı'nın öğrencisi olmuş, Türkiye'nin ilk kadın mimarı olarak tarihe geçmiştir. Arka planda, mavi renk duvarın sağında asılı tablo, solunda ise bir kısmı görünen ahşap masa ve üzerinde gri renk çerçeve görülmektedir. Ön planda, merkezde kahverengi örtüye sahip sedir ve ucunda oturan sarı renk, uzun elbiseli kadın figürü bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen merkez odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan açık mavi tonu, ön planda sarı renk giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Sağda yer alan kahverengi sol köşede de kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Resimde kullanılan kumaşın sert kıvrımları ve hareketli dokusu, arka fonda da aynı şekilde uygulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.15. Hatay'ın Anavatan'a Hasreti (İbrahim Çallı, 1936)

Resim 35:İbrahim Çallı "Hatay'ın Anavatan'a Hasreti" 1936, Tuval Üzerine Yağlıboya, 121x95,5 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün başında türban, üzerinde ise "V" yaka oyuntusuna sahip, beli kuşakla sarılmış ve pamuklu kumaştan yapıldığı düşünülen yöresel kıyafet bulunmaktadır. Bu ayrıntılara bakıldığında, eser içindeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.4.15.1. Plastik Değerler

Resim 121x95.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur Resmin ana temasını, memleketine olan özlemini ortaya koyan kadın figürünün resmedilmesi oluşturmaktadır. En arka planda, gökyüzü, dağlar ve onun önünde zemin yakın yerde küçük ağaçlar görülmektedir. Ön planın sağında, bacaklarını yanda toplayarak oturan, başında beyaz türban, üzerinde turuncu bluz, belinde desenli kuşak ve beyaz şalvarlı kadın figürü yer almaktadır. Figürün sol eli bacaklarının üzerinde görülmektedir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Arka planda yer alan kahverengi ve mavi tonları, figürü ön plana çıkarmaktadır. Sıcak ve soğuk renkler dengeli bir şekilde resme dağılmıştır. Arka plandaki kahverengi ve mavi tonları, ön plan ve zeminde de kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Resimde, yumuşak dokular yoğunluktadır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.4.16. Halı Dokuyanlar (Malik Aksel, 1936)

Resim 36:Malik Aksel “Halı Dokuyanlar” 1936, Tuval Üzerine Yağlıboya, 95x86 cm (Sülün, 2002)

Eserde iki farklı kadın figürü resmedilmiştir. Figürlerin arkadan görünüşleri mevcuttur. Merkezde yer alan figürün üzerinde mavi tonlarında, dikey çizgili, bel çizgisi belirgin halde elbise görülmektedir. Sağ taraftaki figürün üzerine, kahverengi, ince çiçek desenli, bel çizgisi belirgin halde elbise giydirilmiştir. Merkezdeki figürün başında beyaz, sağdakinin ise siyah renk çiçek desenli yazma bulunmaktadır. Resimdeki elbiselerin emprime kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Eserdeki giyim tarzı kırsal kesimde yaşayan insanların giyimi yansıtmakta, bu nedenle dönemin moda anlayışını yansıttığı söylenemez.

5.4.16.1. Plastik Değerler

Eser 95x86 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, köy kadınlarının günlük yaşamından görüntüler oluşturmaktadır. Arka planda, yeşil tonlarında duvar önünde halı okuma tezgâhında asılı duran renkli yumaklar ve desenli halı görülmektedir. Yumakların altında küçük boyutta motif örneği yer almaktadır. Orta planda, arkası dönük, desenli yazması ve elbisesi olan iki kadın figürünün halı dokuduğu görülmektedir. Ön planda, yerde hasırdan yapılan örtü ve sepet bulunmaktadır. Sepetin içinde ve etrafında da renkli yumaklar görülmektedir. Sanatçı, resimlerini gerçekçi ama dışavurumcu üslubu ile grilerin hâkim olduğu sıcak ve yumuşak ifadeli

deseniyle betimlemiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, merkez odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renkler kullanılarak resimde vurgunun figürlerin üzerinde yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.5. 1940-1949 Yılları Arasındaki Resimler

Bu dönem aralığındaki eserler, ilk defa kullanılan giyim stillerinin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.5.1. Kadın Figürü (Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1941)

Resim 37: Bedri Rahmi Eyüboğlu, "Kadın Figürü" 1941
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün başında, çiçek desenli çember bulunmaktadır. Figürün üzerinde ise kırmızı zemin üzerinde turuncu, kahverengi sarı ince dikey çizgileri olan elbise, üstünde ise desenli cepken görülmektedir. Beline kuşak sarılmıştır. Eserde yer alan giysilerin, yünlü kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Esere bakıldığında, figürün üstündeki kıyafetler yöresel giysiler yansıtılmaktadır. Bu nedenle eser dönemin moda anlayışını yansıttığı söylenemez.

5.5.1.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, üzerinde yöresel kıyafet bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçının geleneksel doneleri modern resim anlayışı ile aktardığı kendi üslubuna iyi bir örnek oluşturmaktadır. Resimde iki plan bulunmaktadır. Bu planlar figür ve fondur. Figür bileğe kadar uzanan geniş kesim bir elbise üzerine giydiği geleneksel işlemeli cepken, başına örttüğü yazması ve beline bağladığı kuşak ile gündelik yaşamdan bir sahne yer almaktadır. Ancak, arkasında yer alan yeşil tonlardaki fon ve sembolik olarak düzenlenmiş zemin kurgusu içerisinde gerçekten uzakta yer almaktadır. Resim, mekân bulunmamaktadır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Sanatçının ekspresif, soyutlamacı üslubunun ortaya konduğu bu resimde, açık-koyu değerler dengelenmiştir. Arka planda uygulanan sert ve hareketli doku, ön planda kumaşın üzerinde de kullanılarak resimde denge kurulmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.5.2. İğdeli Gelin (Eren Eyüboğlu, 1945)

Resim 38: Eren Eyüboğlu "İğdeli Gelin" 1945, Tuval Üzerine Yağlıboya, 53x33 cm, Eyüboğlu Aile Koleksiyonu (Güvener, 2015, 134-156)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün başında, kırmızı renk başlık ve aynı renk türban bulunmaktadır. Üzerinde geniş kollu siyah bluz, yeşil renk yelek görülmektedir. Altta ise kırmızı renk uzun, kloş etek bulunmaktadır. Eserde

kullanılan kumaşın, özel dokuma kumaş olduğu tahmin edilmektedir. Bu eserdeki giysinin yöresel kıyafetlerden özellik taşıdığı düşünülmektedir. Bu nedenle eser dönemin moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.5.2.1. Plastik Değerler

Resim 53x33 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, üzerinde yöresel bir kıyafet bulunan bir kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçının resmettiği bu kadının gelin olup olmadığı, bu kostümün gelinlik olup olmadığı bilinmemektedir. Eşi Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun aksine resimlerinde geleneksel motiflere girmeden soyutlamacı ve yansıtmacı üslubu benimsemiştir. Bu resimde de geleneksel kostümler içerisinde bir Türk kadını yöresel anlatımlara dalmadan plastik öğeleri ön plana alarak resmetmiştir. Aslen Romanya doğumlu olan sanatçı Avrupa da eğitim almış, Türkiye'de yaşamış ve Türk kültürüne ait folklorik öğeleri kendi yorumuyla başarıyla aktarmıştır. Figür resmin sol yanında ayakta durur vaziyettedir. Arka planda mimari bir detay göze çarpmaktadır. Niş olduğu görülen detayda perspektif öğelerinin kullanılmadığı görülmektedir. Resim, iç mekânda kapalı kompozisyon olarak kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Sanatçı, renkçi anlayışta kaba fırça vuruşlarıyla lekesele teknik kullanmıştır.

5.5.3. Portre (Şeref Akdik, 1945)

Resim 39:Şeref Akdik "Portre" 1945, Tuval Üzerine Yağlıboya (Baytar, 2010, 102-112)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figür üstünde, sadece yakaları gözükken bluz, omuzları vatkalı kanvas kumaştan manto ve boynunda ipek şal gözükmektedir. Sağ Elinde giyinik, sol elinde çıkarılmış vaziyette eldiven bulunmaktadır. Saç kısa halde kullanılmıştır. Bu özelliklere baktığımızda, dönemin moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.5.3.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, aynanın yanında resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, figürün sırt kısmının yansıdığı, aynalı ahşap konsol ve üzerinde içinde pembe çiçekler olan seramik yeşil sırlı bir vazo görülmektedir. Bu vazo ile Akdik, figür ile aynadaki yansıması arasına boşluk sokmuş, derinlik algısı oluşturmuştur. Ayrıca, figür ile yansıması arasındaki renk sınırını da sağlamayı başarmıştır. Ön planda, yeşil renk tonlamalarla oluşturulan desenli mantoya ve sağ elinde siyah eldivene sahip kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka planda kullanılan ayna, resimde yer alan figürü ön plana çıkarmaktadır. Sanatçı, empresyonist üslubuyla ışığın ceket üzerindeki

yansımalarıyla oluşan renk geçişlerini başarılı bir şekilde tuvale aktarmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.5.4. Genç Kadın (Zeki Kocamemi, 1946)

Resim 40:Zeki Kocamemi "Genç Kadın" 1946, Tuval Üzerine Yağlıboya, 58x44 cm (Aykuş, 2010, 7-194)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figür üstünde kırmızı renkteki elbisenin, bedene oturan hali ve bel çizgisinin belirgin olması göğüsleri vurgular şekildedir. Elbisenin yaka etrafında, beyaz renk firfırlar kullanılmıştır. Omuzlar belirgin hale getiren ve dirseğe kadar uzun japone kol resmedilmiştir. Bu ayrıntılara göre eserdeki kıyafet, dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.5.4.1. Plastik Değerler

Resim 58x44 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sandalye de oturup sol kolunu duvara yaslanmış halde bulunan bir yükseltiye dayayan bir kadın oluşturmaktadır. Arka plan iki dikey siyah şerit ile üç bölüme ayrılmıştır. İki siyah şeridin tam ortasına figürün başı denk gelmektedir. Sol bölümde figürün kolu, sağda vazo içinde bitki detayı yer almaktadır. Figür sırtını resmin soluna yaslanmış, bakışları sağdaki boşluk içinde kaybolmuş durumdadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Figürün yüzü, elleri detay olarak işlenmemiş, yarım bırakılmış izlenimi vermektedir. Özellikle resmin alt yarısında sadece renk ve lekelerin

görüldüğü, formların bozulduğu, soyuta doğru gittiği izlenmektedir. Eserde, sağ taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Kocamemi'nin kübik-yapısalcı üslubunu açıkça bu resimde görmek mümkündür. Yeşil ve kırmızının ışığın etkisiyle oluşan tonlarla kontrast renklerde edilmiş soğuk renklerle sıcak renklere dolayısıyla figürü ön plana itmiştir. Arka planda yer alan açık renk değerler ile ön planlarda yer alan koyu ve orta değerler dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.5.5. Kanepede Kadın (Eren Eyüboğlu, 1947)

Resim 41:Eren Eyüboğlu "Kanepede Kadın" 1947, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x80 cm (<http://www.beyazart.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün saçları kısa haldedir. Resimdeki figürün üstünde karışık desenli, boyu diz altına kadar inen ve bel çizgisi belirgin açık renk bir elbise bulunmaktadır. Elbisenin "V" şeklindeki derin yaka oyuntusu, göğüs dekoltesini vurgular biçimdedir. Figürün üstünde elbisenin de içinde yer alan renklerle kullanılarak oluşturulan bolero görülmektedir. Figür üzerindeki kıyafetin pamuklu kumaştan üretildiği düşünülmektedir. Bu ayrıntılara bakıldığında, figür üstündeki kıyafetin dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.5.5.1. Plastik Değerler

Resim 60x80 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kanepede uzanan kadın figürü oluşturmaktadır. Figür bu ana kadar resmedilen kadın modellerin oturuş ve duruş şekillerinden oldukça farklı, rahat durumda uzanır vaziyette gibidir. Arka

planda, sarı ve siyah tonların karışımından oluşan duvar görülmektedir. Ön planın sol köşesinde, sarı tonda çiçekler, kenarları ve ayakları ahşap işlemeli, iki kişilik, yeşil renkte kanepede oturmakta. Ayrıca, küt saçlı, desenli elbiseye sahip, sol kolu üstüne atarak uzanan kadın figürü bulunmaktadır. Koltuğun sağ ve sol köşesine yeşil, sarı çizgili kırılentler yerleştirilmiştir. Figürün elbisesinde kullanılan kumaş deseni formları ile figürün arkasında yer alan çiçek formlarının resmedilişlerindeki empresyonist, renkçi anlayış resmin tamamına ustalıkla yayılmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde sıcak ve soğuk renkler kullanılarak vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka fonda yer alan sarı tonları, ön planda figür üzerine uygulanarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Figür üzerinde yer alan kumaşın yumuşak ve hareketli özeliği, arka fondaki hareketli ve sert desen anlayışı ile dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.5.6. Pembe Giysili Kadın (Zeki Kocamemi, 1946)

Resim 42: Zeki Kocamemi "Pembe Giysili Kadın" 1946, Tuval Üzerine Yağlıboya, 45.5x38cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Aykuş, 2010, 7-194)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün saçları uzun halde kullanılmıştır. Resimde, "U" şeklinde yaka oyuntusuna sahip, kısa kollu bluz bulunmaktadır. Yaka etrafına beyaz renkli şerit geçirilmiş ve ortada fiyonk haline getirilmiştir. Aynı şerit kol uçlarına da geçirilmiştir. Yine yaka da firfir detayı yer almıştır. Bu ayrıntılara bakıldığında, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.5.6.1. Plastik Değerler

Resim 45.5x38 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, pembe renk kıyafetle resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sağı gri ve solu ise pembe tonlarla oluşturulan duvar görülmektedir. Ön planda, siyah uzun saçlı, pembe giysili, yan profilden resmedilen kadın figürü yer almaktadır. Kocamehi'nin kübik-yapısalcı üslubunu açıkça bu resimde de izlemek mümkündür. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, soğuk ve nötr renkler kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Arka fonda kullanılan pembe tonu, ön planda figür üzerinde de kullanılarak resimde renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.5.7. Jale Yasan (Naci Kalmukoğlu, 1948)

Resim 43:Naci Kalmukoğlu "Jale Yasan" 1948
(<http://www.artnet.com>)

Resimde kendisi de sanatçı olan Jale Yasan, ayakta durur halde resmedilmiştir. Figür üstünde, iki renkten oluşan, bel çizgisi belirgin ve etek boyu uzun halde saten elbise bulunmaktadır. Elbisenin askısız yapısı en dikkat çeken özelliğidir. Omuzlarda kürk tercih edilmiştir. Figürün saçları ise toplanmış haldedir. Figür üstündeki kıyafetin, gece elbisesi niteliğinde oluşturulduğu düşünülmektedir.

Bu özelliklere bakıldığında, omuzlara atılan kürk 1930'larda kullanılan giyim tarzını yansıtmaktadır. Figür üstündeki askısız (straplez) elbisenin ilk olarak 30'lu yıllar da çıkmıştır. Fakat daha sonraki yıllarda da sıkça kullanılmıştır. Böylelikle bu eserdeki kıyafetin, dönemin moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

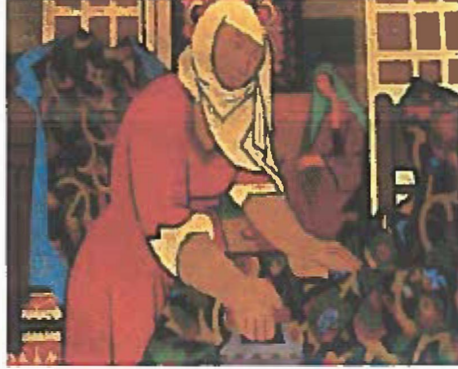
5.5.7.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Sanatçının sağlam desen anlayışı ile oluşturduğu, ışığın kullanımındaki empresyonist etki ve lekesele biçimlendirme özelliklerini kattığı bu resimde, kendisi de sanatçı olan Jale Yasan'ın model olarak kullanıldığı görülmektedir. Arka planda, kahverengi-sarı tonlarda bir fon, zeminde arka fon ile aynı renklerin kullanıldığı desenli bir halı bulunmaktadır. Figürün sağ omzu üzerindeki kürk ışığın ve fırça darbelerinin etkisi ile fonla birleşmiş izlenimi verdiği görülmektedir. Desen konturlarının kürk dokusu aracılığıyla yumuşadığı, bu geçiş aracı sayesinde resmin tamamında empresyonist üslubun etkisi izlenmektedir. Duvarın önünde sol yarısı gözükken desenli, yeşil döşemeye sahip, kenarları ve ayakları ahşap olan koltuk bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Işık özellikle Yasan'ın beyaz elbise detayına ve yüzüne aksettirilerek, figürün ve ifadenin ön plana çıkması sağlanmıştır. Sıcak ve soğuk renklerle resimde denge kurulmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6. 1950-1959 Yılları Arasındaki Resimler

Bu dönem aralığındaki eserler, ilk defa kullanılan giyim stilleri ve 40'lı yıllardaki tarzların resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.6.1. Ütü Yapan Kadın (Nurullah Berk, 1950)

Resim 44: Nurullah Berk “Ütü Yapan Kadın” 1950, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x92 cm, Özel Koleksiyon (<http://www.leblebitozu.com>)

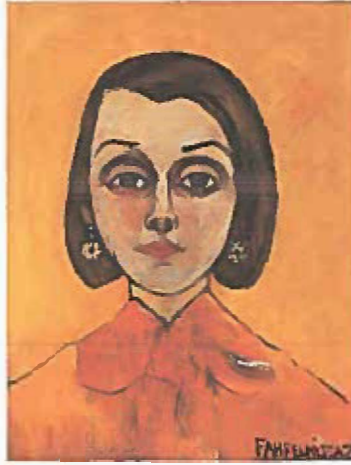
Eserde iki farklı kadın figürü resmedilmiştir. Arka planda duran figürün başında türban ve üstünde geniş duran, uzun bir giysi görülmektedir. Ön plandaki figüründe başında da yazma bulunmaktadır. Figürün üstünde ise “V” şeklindeki derin yaka oyuntusu ile göğüsleri vurgulayan, bel çizgisi belirgin ve üst bedeni tamamen oturan pamuklu elbise görülmektedir. Elbisenin alt bölümü, geniş kesimli kloş etekle oluşturulmuştur. Elbisenin kol uçlarına beyaz şeritler geçirilmiştir. Bu eserdeki ayrıntılara bakıldığında, ön plandaki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.6.1.1. Plastik Değerler

Resim 60x92 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, ütü yapan kadın figürü oluşturmaktadır. Resim dört plandan oluşmaktadır. En önde ütü yapan kadın, ikinci sırada ütülenmiş ve duvara asılmış elbiseler, üçüncü planda oturan kadın, dördüncü planda arka fon bulunmaktadır. Sanatçı geometrik-figüratif (konstruktivist) desen anlayışı ile etüt ettiği kadın figürü ütü yapar halde kompozisyonu ortasında yer almaktadır. Geometrik, stilize edilmiş bitkisel desenleri olan bir kumaşı ütülemektedir. Kumaşta perspektif unsurları yer almamaktadır. Figürün ön planda yer alan elleri ve kolları genel proporsiyona uymayacak ölçüde büyük resmedilmiştir. Desen kaba konturlarla sınırlandırılmış, düz bir boyama tekniği tercih edilmiştir. Aynı özellikler ikinci plandaki asılan elbiselerin kumaşlarında, iki kanat halinde

açıldığı tahmin edilen ahşap kapı detaylarında da görülmektedir. Üçüncü planda yer alan kadın figürü tamamen sade ve stilize edilmiştir. Resmin tamamına hâkim olan dekoratif süslemenin bir parçası gibidir. Öndeki figürün kırmızı elbisesini ve fonda yer alan sıcak renklerin aksine, yeşil renk ile ön plana çıkmıştır. En arkada dekoratif unsurlara yer verilmeye devam edilmiş, koyu renk değerler ile derinlik hissi elde edilmiştir. Resim, iç mekânda kapalı kompozisyon kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır.

5.6.2. Madam Coran (Fahrelnissa Zeid, 1950)

Resim 45:Fahrelnissa Zeid "Madam Coran" 1950
(<http://www.leblebitozu.com>)

Resimde Madam Coran portre olarak önden resmedilmiştir. Figürün üstündeki giysinin yaka şekli gömlek olduğu düşündürmektedir. Saç, kısa halde kullanılmıştır. Figürün kulaklarına sallanan, çiçek şeklinde küpe takılıdır. Eserdeki giysi net olmadığı için kumaşı hakkında bilgi verilememektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki kıyafetin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.6.2.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, portresi yapılan Madam Coran oluşturmaktadır. Arka planda, turuncu renkte fon bulunmaktadır. Ön planda, kısa saçlı, turuncu elbiseli kadın figürü görülmektedir.

Eserde, fon ile aynı renkte olan giysiyi ayırmak için sınırlar, siyah renk konturla belirlenmiştir. Resim klasik portre anlayışının dışına taşan bir örnektir. Resmin mekânı hakkında fikir edinilememektedir. Eserde, klasik anlamada ışık kullanılmamıştır. Fonda kullanılan turuncu renk, resimde ters ışık etkisi yaratmıştır. Resimde, sıcak renkler kullanılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.3. Efimia Abacıoğlu'nun Portresi (Nuri İyem, 1950)

Resim 46:Nuri İyem "Efimia Abacıoğlu'nun Portresi" 1950, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x65 cm (<http://www.nuriiyem.com>)

Eserde, Efimia Abacıoğlu oturur halde resmedilmiştir. Figürün üstünde, beyaz ipek gömlek ve koyu gri renkte, kanvas kumaştan imal edildiği düşünölen ceket görölmektedir. Altta ise etek olduğu düşünölmektedir. Bu ayrıntılara bakıldığı figür üstünde orta yaşı kadınların giydiği tayyör kullanılmıştır. Saçlar, toplanmış haldedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki kıyafet, dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.6.3.1. Plastik Değerler

Resim 60x65 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, otururken resmedilen Efimia Abacıoğlu oluşturmaktadır. Toplumcu gerçeğçi Nuri İyem'in özgün Anadolu

kadın portreleri dışında yer alan bu portre 1950 yılında yapılmıştır. Arka planda, açık tonda mor renk duvar yer almaktadır. Ön planda, koyu mor renk koltukta oturan, gri tayyör takımı bulunan kadın figürü bulunmaktadır. Figürün sol eli sağ kolunun üzerine koymuştur. Sağ elinin altına kâğıt yerleştirilmiştir. Figürün yüzünde tebessüm görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka planda kullanılan açık mor, figürü ön plana çıkarmıştır. Soğuk ve nötr renkler bir arada kullanılarak bütünlük sağlanmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Figür üzerindeki kumaşın sert ve durağan görünümü, arka fonda da uygulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.4. Adalet Cimcoz Portresi (Nuri İyem, 1952)

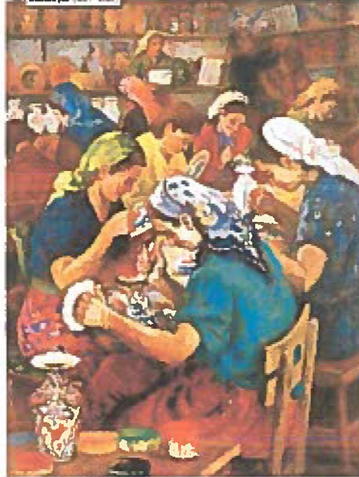
Resim 47: Nuri İyem “Adalet Cimcoz Portresi” 1952. Duralit Üzerine Yağlıboya. 75x60 cm (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde Adalet Cimcoz oturur halde resmedilmiştir. Eserdeki figürün üstünde dönemde sıkça kullanılan ve çoğunlukla kanvas kumaştan üretilen, etek, ceket takımı (tayyör) kullanılmıştır. Ceketin tamamen bedene oturan şekli, beli vurgulamıştır. Etek boyu, diz altı hizasındadır. Ceketin içinde ise boyun kısmı renkli taşlarla süslenmiş, ipek kumaştan yapıldığı düşünülen haki tonda bluz görülmektedir. Siyah renk, düz babet ayakkabı kullanıldığı düşünülmektedir. Saç, kısa halde resmedilmiştir. Bu ayrıntılara bakıldığında, eserdeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.6.4.1. Plastik Değerler

Resim 75x60 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, oturarak resmedilen Adalet Cimcoz oluşturmaktadır. Seslendirme ve dublaj sanatçısı olan Cimcoz, sosyo-ekonomik ve kültürel olarak üst düzey sınıfa mensuptur. Resimde dönem kadın modasını aynen yansıtan tavrıyla farklılık yaratmaktadır. Realist tarzda resmedilen Cimcoz, yeşil bir sandalye üzerinde oturur durumdadır. Ancak, resmin genelinde bakıldığında parçalara bölünmüş renk alanları içerisinde bütünün bir parçası halindedir. Cimcoz'un elbisesinde maskülen tarzın desene yansıdığı, böylelikle resmin yapısalcı etkisine hizmet ettiği görülmektedir. Detaylara bakıldığında önde sehpa, ortada sandalye, arkada görülen pencere olmasına rağmen bu objelerin birbiriyle ve mekânla ilişkilendirilmediği, düzenlenmiş renk alanı olarak bütün oluşturan parçalar oldukları bilinmektedir. Yere sarı tonda seramik kaplama yapılmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen figür odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, sıcak-soğuk zıtlığında ile nötr renklere de yer verilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.5. Çini Yapanlar (Şeref Akdik, 1956)

Resim 48:Şeref Akdik "Çini Yapanlar" 1956, Duralit Üzerine Yağlıboya, 115x88.5 cm (Baytar, 2010, 102-112)

Eserde birden fazla kadın figürü resmedilmiştir. Resimdeki figürlerin başında, desenli ve düz yazmalar, bazı figürlerin üstlerinde desenli bazılarının ise düz renkte

bluzlar görülmektedir. Belleri belirgin hale getiren kuşaklar sarılmıştır. Alt kıyafetler ise belirgin olmasada desenli etekler olduğu düşünülmektedir. Eserdeki giysilerin bölge itibariyle pamuklu kumaştan imal edildikleri düşünülmektedir. Esere bütün olarak bakıldığında, kullanılan kıyafetlerin kırsal kesimde tercih edilen giyim tarzını yansıttığı düşünülmektedir. Ayrıca bu yıllarda köy stilini benimseyip moda haline getiren gruplara bakıldığında, eserin dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.6.5.1. Plastik Değerler

Resim 115x88.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Eserin ana temasını, çini yapan kadınlar oluşturmaktadır. Arka planda, raflarda boyalı, boyasız vazolar, tabaklar ve ayakta iki kadın figürü görülmektedir. Orta planda, çini yapan kadınlar, oturdukları ahşap sandalye ve masalar görülmektedir. Ön planın sol köşesinde ahşap masa üzerinde, çini boyalı vazo ve sarı, yeşil, kırmızı, siyah renkte boya kapları bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renkler kullanılarak resimde, vurgunun figür ve çiniler üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka fonda yer alan renkler, ön planda da kullanılarak resimde renk geçişi oluşturulmuştur. Resme bütün olarak bakıldığında sert ve yumuşak dokular kullanılmıştır. Figür üzerinde yer alan kumaşlardaki ince desen anlayışı, çinilerde de aynı işçilikle devam ettirilmiştir. Önden başlayarak figürlerin geriye doğru küçüldüğü, detayların azaldığı görülmektedir. Böylelikle sanatçı, hem çizgisel hem de atmosferik perspektif uygulamaları sayesinde seramik atölyesinden gerçekçi bir kesit elde edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.6. Safiye Ayla Portresi (Feyhaman Duran, 1957)

Resim 49: Feyhaman Duran “Safiye Ayla Portresi” 1957
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserde Safiye Ayla oturur halde resmedilmiştir. Figür üzerindeki elbisenin “U” şeklinde yaka oyuntusu, göğüsleri vurgulamıştır. Bedene oturan üst kısmın devamında, kloş etek modeli uygulanarak elbise oluşturulmuştur. Elbisenin etek boyu, diz altı hizasındadır. Elbisenin yapımında parlak ipek kumaşın kullanıldığı düşünülmektedir. Elbise üzerinde 30’lu yıllarda görülen şifon şal kullanılmıştır. Saçlar, arkadan toplanmış haldedir. Figür üzerinde kullanılan uzun kolye ve küpe, bileklik, yüzük gibi aksesuarlar elbiseyi tamamlar niteliktedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafetin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz

5.6.6.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturarak resmedilen Safiye Ayla portresi oluşturmaktadır. Arka planda, kırmızı renk duvar görülmektedir. Ön planda resmin merkezinde, ahşap kenarlı koltukta oturan, açık mavi tonda elbisesi ve beyaz şalı bulunan kadın figürü yer almaktadır. Resimde figür, bacak bacak üstüne atmış, sol eli kucagında, diğeri koltuğun kenarında olacak şekilde resmedilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fonda yer alan kırmızı renk, mavi elbiseli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve soğuk renkler yoğunluktadır. Açık-koyu değerler dengelidir. Figür üzerindeki kumaşın yumuşak ve durağan görünümü, arka fonda

sert, hareketli desen anlayışı ile dengelenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.7. Fatma Derin (Hasan Vecih Bereketoğlu, 1958)

Resim 50: Hasan Vecih Bereketoğlu "Fatma Derin" 1958, 100x81 cm
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde Fatma Derin oturur halde resmedilmiştir. Figür üstünde askısız (straplez) elbise görülmektedir. Elbisenin bel çizgisi belirgin haldedir. Elbisede emprime kumaş ile kloş etek modeli uygulanmıştır. Figürün ellerinde, jarse uzun eldivenler bulunmaktadır. Aksesuar olarak ince kolye ve küpe kullanılmıştır. Saç, toplanmış haldedir. Bu ayrıntılara bakıldığında, eserdeki kıyafetin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.6.7.1. Plastik Değerler

Eser 100x81 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturarak resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sarı tonlarda desenleri olan duvar kâğıdı görülmektedir. Ön planda, kenarları ahşap işlemeli, sarı renk döşemesi bulunan koltukta oturan, desenli straplez elbisesi ve beyaz uzun eldiveni bulunan kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Resimde sıcak ve nötr renkler kullanılarak vurgunun figür üzerinde yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka fonda yer alan sarı tonları, ön planda figür üzerinde ve sandalye de kullanılarak resme dağılmış,

renk geçişi sağlanmıştır. Ön plandaki kumaşın hareketli görünümü, arka fonda sadeleştirilerek uygulanmıştır. Sanatçı bu eserinde empresyonist renk uygulaması ile birlikte başarılı bir kompozisyon ortaya koymuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.6.8. Ana (Neşet Günal, 1959)

Resim 51:Neşet Günal "Ana" 1959, Tuval Üzerine Yağlıboya, 172x100 cm (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki figürün başında iki renkte çember bulunmaktadır. Üstünde ise aynı renkte pamuklu kumaştan yapılan bluz ve şalvar görülmektedir. Bele bağlı halde önlük kullanılmıştır. Bele sarılı önlük sebebiyle göğüsler ön plana çıkmıştır. Bu esere ve sanatçının yapmış olduğu yapıtlara bakıldığında, çoğunlukla Anadolu halkı ve köy yaşamını tuvale aktardığı görülmektedir. Bu nedenle eserdeki kıyafet, dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.6.8.1. Plastik Değerler

Resim 172x100 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, köy yaşamından görüntüler oluşturmaktadır. Arka planda, gri renk duvarda bulunan yıkık duvar içinde küpler görülmektedir. Ön planın sağında, ayakta duran başında beyaz çember, gri elbiseli kadın figürü bulunmaktadır. Solda ise taştan yapılan basamak üzerine

yerleştirilen, ahşap beşikte çocuk yatmaktadır. Yer taş olarak etüt edilmiştir. Türk resim tarihinde figüratif resmin temsilcilerinden olan Günel'in bu resmin merkezinde anne ve çocuk yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde yer alan kumaşın arka fondan daha koyu oluşu vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Resimde, monokrom renk kullanılmıştır. Yumuşak renk geçişleri ve ışık oyunları ile resimde sağlam desen anlayışı görülmektedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7. 1960-1969 Yılları Arasındaki Resimler

Bu dönem aralığındaki eserler, ilk defa kullanılan giyim stilleri ve köylerde giyilen giysilerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.7.1. Köylü Kız (Neşet Günel, 1960)

Resim 52: Neşet Günel "Köylü Kız" 1960, Tuval Üzerine Yağlıboya, 130x55 cm, İzmir Resim ve Heykel Müzesi (<http://turkishpaintings.com>)

Resimde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında, mor renkte çember bulunmaktadır. Üzerinde ise koyu gri renkte, pamuklu kumaştan yapılmış, bluz ve şalvar görülmektedir. Ayaklar, çıplak haldedir. Bu esere

bakıldığında, sanatçı yine köy yaşamını tuvale aktarmıştır. Bu nedenle eserdeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.7.1.1. Plastik Değerler

Eser 130x55 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, köylü halkının resmedilmesi oluşturmaktadır. Arka planın ortasında ahşap kapı görülmektedir. Ön planda, taşın üzerinde oturan, mor çemberli ve gri elbiseli, ayakları çıplak çocuk figürü yer almaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, düz boyama tekniği ile yumuşak ışık-gölge geçişleri uygulanmıştır. Resimde yer alan kumaşta soğuk ve nötr renk kullanılarak vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7.2. Kadın Mavi Fon Önünde (Mehmet Gülerüz, 1960)

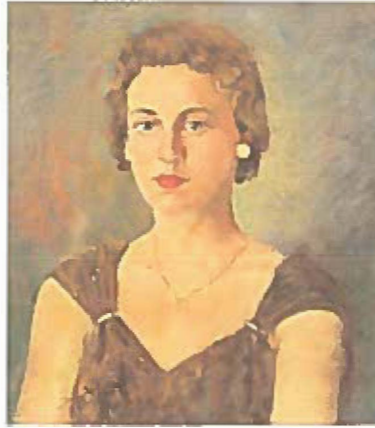
Resim 53: Mehmet Gülerüz "Kadın Mavi Fon Önünde" 1960, Tuval Üzerine Yağlıboya (<http://www.mehmetguleryuz.com>)

Eserde yer alan figürün üzerinde basit kesimli, vücuda yapışan kol formlu, kıvrımları ortaya çıkaran ve düz siyah renkte elbise bulunmaktadır. Yuvarlak yakaya beyaz renkte şerit parça geçirilmiştir. Giysinin detayları net olmadığından kumaşı hakkında bilgi verilememektedir. Bu ayrıntılar doğrultusunda, eser içindeki giysi dönem moda anlayışını kısmen yansıttığını söyleyebiliriz.

5.7.2.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planda bordo bir kaideye yaslanmış ayakta duran bir kadın figürü, arkada ise yer yer sarı, yeşil renklerle bölünmüş koyu renk fon bulunmaktadır. Figürün sağ kolu bu fon içerisinde erimiş, adeta figür fonla birleşmiştir. Resmin adı “Kadın Mavi Fon Önünde” olmasına karşın sanatçının eleştirel ve ironik üslubunun bu resme yansıdığını, fonun olsa olsa koyu lacivert olarak değerlendirilebileceğini düşünülmektedir. Figürün proporsiyonuna bakıldığında deformasyonlar olduğu görülmektedir. Sanatçı figür üzerinde (boyun, baş, kollar) bilinçli olarak deformasyona gidip, desende abartıyı tercih etmiştir. Lokal ışıklandırma ile koyular içinde açık ton değerler kullanılarak ışıklı alanlar elde etmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Sıcak ve soğuk renkler kullanılarak figür ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Arka fonun sert ve hareketli görünümü, figür üzerinde de uygulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7.3. Kadın Portresi (Şeref Akdik, 1963)

Resim 54:Şeref Akdik “Kadın Portresi” 1963, Tuval Üzerine Yağlıboya, 52x48 cm (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Emprime kumaştan yapılan elbisenin, geniş ve geometrik şekilde yaka oyuntusu göğüsleri vurgulamıştır. Kol askıları fiyonk şeklinde toplanmıştır. Saçlar, oldukça kısadır. Aksesuar olarak ince yapılı

kolye ve yuvarlak küpe kullanılmıştır. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.7.3.1. Plastik değerler

Resim 52x48 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planda kumral tenli, renkli gözlü, üzerinde kahverengi içerisinde yer yer yeşil renklerle oluşturulan, sıfır kol elbise bulunmaktadır. Arka planda, yeşil renk içerisinde kahverengi, turuncu lekeler görülmektedir. Arka fondaki açık değerler, koyu değerlerle oluşturulan figürü ön plan çıkarmaktadır. Resmin mekânı hakkında bilgi verilememektedir. Eserde, sol taraftan gelen figür odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Figür üzerindeki kumaşın hareketli yapısı, arka fonda da işlenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7.4. Tambur Çalan Kadın (Feyhaman Duran, 1963)

Resim 55:Feyhaman Duran "Tambur Çalan Kadın" 1963, Duralit Üzerine Yağlıboya, 76x64 cm, A. Cümbüş Aile Koleksiyonu (<https://www.artamonline.com>)

Resimde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında, ipek kumaştan yapıldığı düşünülen türban bulunmaktadır. Üzerinde yine ipek kumaştan yapıldığı düşünülen, "V" yaka oyuntulu, uzun, yanlardan ve önden yırtmaçlı, beli kemerle belirgin hale getirilmiş elbise bulunmaktadır. Elbisenin kol ağzları geniş ve

sarkık haldedir. Saç, uzun olarak oluşturulmuştur. Elbisenin özelliklerine bakıldığında, alt giysi olarak şalvar kullanıldığı düşünülmektedir. Kullanılan aksesuarlar giysiyi tamamlar şekilde kombinlenmiştir. Bu özelliklere bakıldığında, eser içinde kıyafetin dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır. Daha çok 1910'lu ve 20'li yılların giyim tarzını yansıtmaktadır.

5.7.4.1. Plastik Değerler

Resim 76x64 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, elinde tambur oturan haldeki figürü oluşturmaktadır. Resimde üç plan bulunmaktadır. Birinci planda, sapı figürün sol elinde duran tambur, ikinci planda sağ kolu üzerine yaslanarak oturan kadın, üçüncü planda arka fon görülmektedir. Arka fon dikey siyah şeritlerle dört parçaya bölünmüştür. Kırmızı yer yer renk oyunları ile hareketlenen fonu figürden, figürü başındaki mavi örtü ayırmaktadır. Figürün beyaz kostümü, kırmızı arka fon önünde vurgulanmaktadır. Figürün sağ eli, sağda lacivert örtülü bir kaide üzerinden zarifçe aşağıya doğru sarmaktadır. Figür seyirciden uzağa, sağ boşluğa doğru bakmaktadır. Sanatçının sağlam ve zarif desen anlayışı, empresyonist renk uygulaması ile birlikte başarılı bir kompozisyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki kırmızı ton, bej renk giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resim, sıcak kontrastı uygulanarak oluşturulmuştur. Arka fondaki bej renk, ön planda figür üzerinde de kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7.5. Nasip İyem Portresi (Nuri İyem, 1961)

Resim 56:Nuri İyem “ Nasip İyem Portresi” 1961, Tuval Üzerine Yağlıboya, 52x60 cm (<http://www.nuriiyem.com>)

Eserde Nasip İyem oturur halde resmedilmiştir. Figür üzerinde, askısız (straplez), göğüsleri vurgulayan, bedene tamamen oturan ve uzun şekilde oluşturulmuş, emprime kumaştan yapılmış elbise bulunmaktadır. Saç, kısa haldedir. Geometrik desenli kumaş kullanılmıştır. Kullanılan kumaş türü askeri üniformalarının desenlerini çağrıştırmaktadır. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafetin straplez ve geometrik desenli oluşu dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.7.5.1. Plastik Değerler

Resim 52x60 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, yan profilden portresi çizilen sanatçının eşi oluşturmaktadır. Arka planın sol köşesi ve yarıdan aşağısı mor, üstü ise gri renktedir. Orta planda, gri örtülü, figürün sol kolunu koyduğu masa yer almaktadır. Ön planda, mavi sandalyede, kısa saçlı, yeşil tonları kullanarak oluşturulan straplez elbisesiyle kadın figürü oturmaktadır. Resimde yer alan figürün dekoltesi dikkat çekmektedir. Sanatçı bu resmine bakıldığında sağlam bir desen anlayışı görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resim, soğuk ve nötr renklerle oluşturulmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.7.6. Toprağı İşleyen Kadınlar (Nuri İyem, 1969)

Resim 57: Nuri İyem "Toprağı İşleyen Kadınlar" 1969, Tuval Üzerine Yağlıboya, 53x61 cm (<http://www.nuriyem.com>)

Eserde iki kadın figürü resmedilmiştir. İki figüründe başında, çember bulunmaktadır. Üstlerinde, vücuda oturan bluz ve midi boy etekler kullanılmıştır. Eteğin altında ise bol pantolon olduğu düşünülmektedir. Eserde yer alan giysilerin pamuklu kumaşı yapıldığı tahmin edilmektedir. Ayaklarda ise köy halkının kullandığı lastikler bulunmaktadır. Esere ve sanatçının işlediği konulara bakıldığında, köy halkının gündelik yaşantısını resmetmiştir. Bu nedenle eserdeki kıyafetler dönemin moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.7.6.1. Plastik Değerler

Resim 53x61 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, tarlada çalışan köylü kadınları oluşturmaktadır. Sanatçının, toplumcu-gerçekçi üslubunu ortaya çıkaran önemli eserlerden biridir. Figürler üzerinde gerçekçi iken mekân stilize edilmiştir. Figürlerin hiyerarşik sıralaması perspektife uygundur. Yerde, kahverengi toprak üzerinde yer yer mavi renkte bitkiler yerleştirilmiştir. Aynı mavi tonlarının ufuk çizgisinde yukarı doğru açıldığı görülmektedir. Orta planın sağ köşesinde, kuru dalları olan ağaç bulunmaktadır. Ön planda, yeşil çemberli, kahverengi kıyafetli, elinde çapa bulunan kadın figürü yer almaktadır. En ön planda, kahverengi kıyafetli, elinde çapa bulunan, eğik durumda kadın figürü görülmektedir. Resim, dış mekânda

kurulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renklerle oluşturulan resimde vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.8. 1970-1979 Yılları Arasındaki Resimler

Bu yıllar aralığındaki eserler, ilk defa kullanılan giyim stillerin, gündelik ve yine köylerde giyilen giysilerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.8.1. Portre (Leyla Gamsız, 1974)

Resim 58:Leyla Gamsız "Portre" 1974, Duralite Marulfe Kâğıt Üzerine Yağlıboya, 50x45 cm (<https://www.artamonline.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figür üstünde, "V" şeklinde yaka oyuntusuna sahip, krep kumaştan gömlek görülmektedir. Gömleğin yaka uçları sivri halde oluşturulmuştur. Ayrıca gömleğin üstüne "V" yakalı süveter giydirilmiştir. Kırmızı renk küpe kullanılmıştır. Saç, uzun ve toplu haldedir. Bu ayrıntılara bakıldığında, eserdeki giysinin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.8.1.1. Plastik Değerler

Resim 50x45 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralite marufle kâğıt üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın oluşturmaktadır. Resim iki planda incelenebilir. Ön planda, resmim sol alt boşluğuna bakmakta olan kadın figürü bulunmaktadır 30'lu yaşlarında olduğu tahmin edilen kadının saçları tepesinde turuncu renk toka ile toplanmıştır. Arka plan altı renk bölümüne ayrılarak kullanılmıştır. Figürün sağ omzunun arkasında sarı, sol omzunun arkasında yeşil, başının üst kısmında yer yer geometrik formlarla zenginleştirilmiş açık turuncu ve en üstte siyah yata bir bant ile alt taraftan ayrılan dikey çizgili renk alanı bulunmaktadır. Figürün sol omzundan başlayıp yukarıya doğru uzanan sınırları düzensiz kahverengi ve turuncudan oluşan alan tepe noktaya yakın sonlanmaktadır. Figür üzerinde bulunan beyaz yakalı yeşil gömlek oldukça geniş bir alan kaplamaktadır. Sanatçının aşırıya kaçmayan deformasyonlar yaptığı ve resimde stilizasyona gittiği görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Sıcak ve soğuk renkler resme dengeli bir şekilde dağılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.2. Örtülü Medeniyet (Gülsün Karamustafa, 1976)

Resim 59:Gülsün Karamustafa "Örtülü Medeniyet" 1976. Kâğıt Üzerine Karışık Teknik (<http://sanatonline.net>)

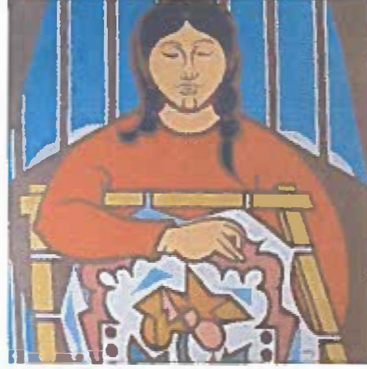
Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figür üstünde pamuklu jarseden üretildiği düşünülen, "V" yakalı, çizgili t-shirt, altta ise siyah ve kırmızı

renkte, boyu diz altında etek görülmektedir. Figürün iki kolunda, bilezikler yer almaktadır. Saç, uzun halde resmedilmiştir. Döneme bakıldığında, eser içindeki giysinin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.8.2.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, kâğıt üzerine karışık teknik ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, elinde dantel işleyen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planın, sağında bulunan kapıdan mutfak dolapları ve sağ köşede buzdolabı bulunmaktadır. Orta planda, gri duvar, desenli örtüsü bulunan masa ve üzerinde bezle kapatılmış televizyon, yerde kırmızı desenli halı görülmektedir. Ön planın, sağında, solunda dantelle örtülü masalar, ortada ise gri renk koltukta elinde dantelle oturan, çizgili tshirtü ve kırmızı eteği bulunan kadın figürü yer almaktadır. En ön planda, kırmızı, mavi çizgili örtüsü bulunan masa üzerine danteller yerleştirilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, beyaz renkte oluşturulan danteller ön plana çıkmaktadır. Resmin konusu olan medeniyet (televizyon, buzdolabı, ütü, radyo) dantellerle örtülmüş durumdadır. Klasik köy hayatından, teknolojik kent hayatına geçişte yaşanan bocalamanın hiciv edildiği düşünülmektedir. Sıcak ve soğuk renkler yanında nötr renklerde kullanılarak denge kurulmuştur. Arka fonda yer alan beyaz renk, ön planda da kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.3. Gergef İşleyen Kadın (Nurullah Berk, 1977)

Resim 60: Nurullah Berk "Gergef İşleyen Kadın" 1977, Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x73 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figür üstündeki giysi çok net olmasada, bisiklet yaka ve vücut kıvrımlarını belirgin hale getiren kıyafet olduğu düşünülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eser içindeki giysi dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.8.3.1. Plastik Değerler

Resim 60x73 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, gergef işleyen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, kahverengi üzerine mavi çizgili fon görülmektedir. Ön planda, elinde desenli gergef bezi olan, turuncu bluzlu ve saçları iki yandan örgülü olan kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Arka planda yer alan kahverengi ve mavi tonları, turuncu giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Eserde dekoratif resim anlayışı mevcuttur. Resimde geometrik-figüratif konstrüktivizm anlayışına uygun desen uygulaması görülmektedir. Sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak resimde vurgunun gergef işleyen figür üzerinde yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.4. Başakçı Kadın I (Neşet Günal, 1978)

Resim 61: Neşet Günal "Başakçı Kadın I" 1978, Tuval Üzerine Yağlıboya, 165x97 cm (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki kadın figürünün başında, altta kahverengi, onun üstünde beyaz renk yazma bulunmaktadır. Üzerinde pamuklu şile bezinden yapılmış, uzun, yanlardan bele kadar yırtmaçlı ve beli kuşakla sarılı, bol kesimli elbise görülmektedir. Kuşağın sarılı olması nedeniyle etek kısmı bol ve büzgülü şekilde resmedilmiştir. Elbise altında ise yünlü içlik, ayaklarda köylerde giyilen lastiklerin olduğu düşünülmektedir. Resme baktığımızda, köy halkından yansıma bir eser olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.8.4.1. Plastik Değerler

Resim 165x97 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, tarlada çalışan çocuklu kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçı ön planda ayakta duran kadın, hemen arkasında oturan çocuk ve köpekten oluşan kompozisyon ile köylü emektar yaşamını aktardığı bu resim ile sağlam deseni, güçlü kompozisyonu ve etkili ifade gücünü bir kez daha göstermektedir. Resimde kahverengi, gri, bej ve siyah renk kullanılmıştır. Ufuk çizgisinde yer alan dağlar ve önündeki ağaçlar resmin en koyu leke değerine sahiptir. Hemen üzerindeki bej renginde gökyüzü ayaktaki figür aracılığıyla açık değeri, resmin en ön planına kadar taşımaktadır. Figürlerin el ve ayaklarındaki Günal'a özgü

abartı ve deformasyon, bu resimde de izlenmektedir. Kumaş detaylarında yer alan kıvrımlar yumuşak ve kumaşın dokusunu ortaya koyan geçişler hayranlık uyandırmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.5. Başakçı Kadın II (Neşet Günal, 1979)

Resim 62: Neşet Günal "Başakçı Kadın II" 1979, Tuval Üzerine Yağlıboya, 141x102 cm, Özel Koleksiyon (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki kadın figürünün başında, yazma bulunmaktadır. Figür üzerinde, beli kuşakla sarılmış, bol kesimli, pamuklu şile bezinden elbise resmedilmiştir. Kuşağın bele sarılı olmasıyla etek kısmı büzgülü şekilde resmedilmiştir. Ayaklarda, köy halkının giydiği lastikler bulunmaktadır. Resme baktığımızda, köy halkından yansıma bir eser olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.8.5.1. Plastik Değerler

Resim 141x102 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, tarlada çalışan çocuklu kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçı ön planda eğik durumda kadın, hemen arkasında oturan çocuktan oluşan kompozisyon ile köylü emektar yaşamını aktardığı bu resim ile sağlam deseni, güçlü kompozisyonu ve etkili ifade gücünü bir kez daha

göstermektedir. Resmin ortasında ve hakim noktasındaki yaşlı kadın kompozisyonun merkezini oluştururken başı ufuk çizgisinin orta noktası ile kesişmektedir. Bu nokta da yer alan dağlar ile yaşlı kadının koyu renk saçlarını başındaki yaşmak ayırmaktadır. Güneşli kadının eteklerine ve çocuğun çene bölgesine vurduğu, belli belirsiz aydınlattığı görülmektedir. Resimdeki zemin etüdü gerçekçi olup ön planda yer alan harekete karşın arka planda sadeleşme ve bütünlük mevcuttur. Resimde yeşil, gri, bej ve siyah renk kullanılmıştır. Figürlerin el ve ayaklarındaki Günel'a özgü abartı ve deformasyon bu resimde de izlenmektedir. Kumaş detaylarında yer alan kıvrımlar yumuşak ve kumaşın dokusunu ortaya koyan geçişler hayranlık uyandırmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.6. Başakçı Kadın III (Neşet Günel, 1979)

Resim 63: Neşet Günel "Başakçı Kadın III" 1979, Tuval Üzerine Yağlıboya, 165x97 cm (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki kadın figürünün başında, yazma bulunmaktadır. Figür üzerinde beli kuşakla sarılmış, bol kesimli, pamuklu şile bezinden elbise resmedilmiştir. Eteğin altında içlik olduğu düşünülmektedir. Resme baktığımızda, köy halkından yansıma bir eser olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.8.6.1. Plastik Değerler

Resim 165x97 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, tarlada çalışan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planın solunda tepe, sağında ağaçlar görülmektedir. Ön planda, gri kıyafetli, elinde çuval ve çapa bulunan, eğik durumunda kadın figürü yer almaktadır. Serinin üçüncü resmi olan bu kompozisyonda merkezde yer alan figür bu kez yalnızdır. Sağ elinde çapası, sol elinde heybesi, heybenin hemen önünde küçük çalı parçaları bulunmaktadır. Ufukta ortada başlayan günışığı etkisi kadının sırtından koluna oradan çalılar aracılığıyla izleyiciye kadar ulaşmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Resimde, nötr renklerle oluşturulan figür ön plana çıkarılmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Figürün yüzü ve gövdesi gölge içinde erimiş kaybolmuştur. Tonlar arasında yumuşak geçiş sağlanmış, resmin tamamına monoton bir hava içinde dinginlik hâkim olmuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.8.7. Endless Thoughts (Fahrelnisa Zeid, 1979)

Resim 63: Fahrelnisa Zeid "Endless Thoughts" 1979, Tuval Üzerine Yağlıboya, 152x102 cm (<http://www.beyazart.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üstünde kanvas kumaştan yapıldığı tahmin edilen, dik yakalı ve iç tarafı parıltılı palto bulunmaktadır. İçinde ise bel çizgisi belirgin, düz ve dar şekilde düzenlenmiş, saten elbise görülmektedir. Saç, kısa halde resmedilmiştir. Aksesuar olarak inci küpe ve yüzük kullanılmıştır. Ayrıca figürün üst

üste giyinmiş görüntüsü dikkat çekmektedir. Bu ayrıntılara bakıldığında, eser içindeki kıyafetin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.8.7.1. Plastik Değerler

Resim 152x102 cm dikey konumda, dikdörtgen konumdadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, siyah elbiseli kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sağ üst köşesini sol alt köşesine birleştirdiği düşünülen bir ayırım ile dikdörtgen iki çş parçaya ayrılmıştır. Üst taraf kırmızı alt taraf beyaz renklidir. Figürün kafası kırmızı fonda omuzları ve gövdesi beyaz fon önünde yer almaktadır. Zeid'in kendine özgü portre anlayışı ile resmettiği figür sonsuz düşüncelere dalmış gibidir. Figürün el, kol, gözde duruşuna bakıldığında deformasyona gidildiği görülmektedir. Eşinin ölümünün ardından resmettiği bu tabloda bir soyutlamaya gittiği görülmektedir. Figürün sağ eline kırmızı renk, yuvarlak aksesuar konumlanmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki kırmızı renk, siyah giyimli figürü ön plana çıkarmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.9. 1980-1989 Yılları Arasındaki Resimler

Bu yıllar aralığındaki eserler, gündelik ve köylerdeki yöresel giysilerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.9.1. Yoğurtçu Kızlar (Turgut Atalay, 1980)

Resim 64:Turgut Atalay "Yoğurtçu Kızlar" 1980, Tuval Üzerine Yağlıboya, 80x100 cm (<http://www.artnet.com>)

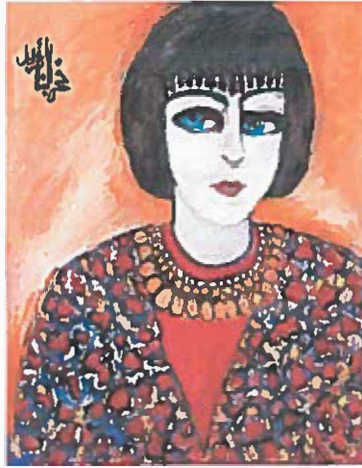
Eserde üç tane farklı kadın figürü resmedilmiştir. Figürlerin başlarında, başlık ve yazma bulunmaktadır. Üstlerinde pamuklu, renkli bluzlar ve şalvar görülmektedir. Eserdeki kıyafetlere ve sanatçının da yaptığı resimlere bakıldığında, halktan kişileri ve yöresel giysileri resmettiği görülmektedir. Bu nedenle eserdeki giysiler dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.9.1.1. Plastik Değerler

Resim 80x100 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, üzerinde yöresel kıyafetler ve ellerinde yoğurt kapları bulunan üç tane kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, mavi gökyüzü ve beyaz renkte dönem evleri görülmektedir. Orta planda, beyaz yazmalı, mavi, turuncu, mor renkte kıyafetleri bulunan üç kadın figürü ve ellerinde yoğurt kapları bulunmaktadır. Ön planda, kahverengi yoğurt kapları yer almaktadır. Zemine uçları püsküllü, desenli kilim yerleştirilmiştir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Toplumsal gerçekçi olarak bilinen sanatçı Anadolu'daki kadınların günlük yaşamından bir kesit aktarmaktadır. Milli resme büyük katkıları bulunan sanatçı, bu resimde de geleneksel kostümleri içerisindeki yerel halkı resmetmiştir. Resimde arka planda yer alan ve gittikçe küçülen evlerle derinlik elde edilmiştir. Renkçi bir anlayışla resmedilen kadınlarda sağlam bir desen anlayışı görülmektedir. Figürler tüm hatları ile birbirlerini ön

planda tutacak şekilde kompoze edilmiştir. Resimde, sıcak-soğuk kontrastı uygulanmış, nötr renklere yer verilmiştir. Arka fondaki evlerdeki ince işçilik, ön planda kumaşların üzerinde de uygulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.2. Nofa (Fahrelnisa Zeid, 1980)

Resim 65:Fahrelnisa Zeid "Nofa" 1980, Tuval Üzerine Yağlıboya, 114x93.5 cm (<http://www.beyazart.com>)

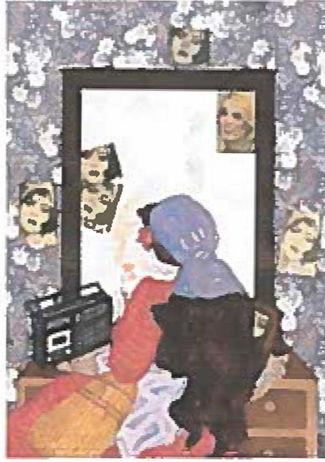
Eserdeki tek kadın figürünün üstünde "V" yaka oyuntulu, geometrik desenli, yünlü hırka bulunmaktadır. İçinde kırmızı, bisiklet yaka bluz görülmektedir. Figürün boynunda, turuncu renkte büyük boyutlu taşlarla aksesuar resmedilmiştir. Saç, kısa haldedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki giysinin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.9.2.1. Plastik Değerler

Resim 114x93.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Zeid'in bu yapıtında Ürdün'ün önde gelen ailelilerinden birinin kızı olan Nofa'nın beş yıl sonraki hali hayal edilerek, resmedilmiştir. Arka planda, turuncu renk lekelerle oluşturulan fon görülmektedir. Ön planda, kısa siyah saçlı, mavi gözlü ve üzerinde kırmızı, mor, turuncu renklerden oluşan kıyafet olan

kadın figürü bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Turuncu fon önündeki figür Zeid'in özgün portre anlayışı ile soyutlanmıştır. Renkçi, ekspresif bir anlayış hâkimdir. Figür üzerindeki detaylar fondaki sadelik ile dengelenmiştir. Arka fondaki turuncu renk vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.3. Beni Ağlatmaya Kimin Hakkı Var (Gülsün Karamustafa, 1981)

Resim 66:Gülsün Karamustafa "Beni Ağlatmaya Kimin Hakkı Var" 1981 (<http://blog.salononline.org>)

Eserde arkası dönük, oturur halde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün başında, yazma ve üzerinde çizgili, emprime kumaştan elbise görülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eser içindeki kıyafet gündelik giyim stilini yansıtsa da dönem moda anlayışıyla örtüştüğünü söyleyebiliriz.

5.9.3.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, aynanın karşısında, arkası dönük oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planın ortasında, kahverengi çerçevesi olan ayna, mor renk çiçek desenli duvar kâğıdı ve asılı duran dağınık kadın portreleri görülmektedir. Orta planda, ahşap masa üzerinde sağda çerçeve, solda radyo bulunmaktadır. Ön planda, arkası dönük oturan, bele kadar uzun saçlı, mor türban, üzerinde kırmızı renk çizgili uzun elbise ve elinde sarı süpürge

bulunan kadın figürü yer almaktadır. Kolaj tekniği ile oluşturulan bu resimde farklı gündelik malzemelerin bir amaç doğrultusunda bir araya getirildiği görülmektedir. Resimde zamandan ve mekândan söz etmek mümkün değildir. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.4. Göç (Ramiz Aydın, 1982)

Resim 67: Ramiz Aydın "Göç" 1982, Tuval Üzerine Yağlıboya, 50x70 cm
(<http://www.artpointgallery.com>)

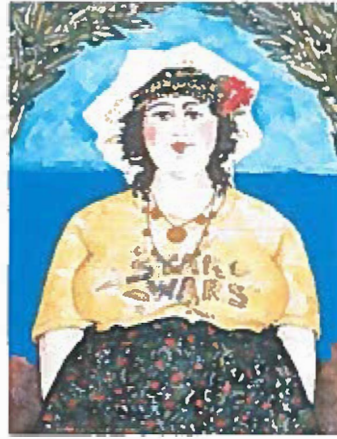
Eserdeki kadın figürünün başında, başlık ve yazma görülmektedir. Figür üzerinde yelek, düz bir bluz görülmektedir. Figürün belinde, kuşak sarıdır. Altta ise üstteki yelek renginde, etek veya şalvar olduğu düşünülmektedir. Eserde yer alan giysilerin konusu itibariyle yünlü kumaşlardan elde edildiği düşünülmektedir. Eserdeki bakıldığında, halktan kişilerin yöresel kıyafetlerinin resmedildiği düşünülmektedir. Bu nedenle eserdeki giysiler dönem moda anlayışını yansıtmamaktadır.

5.9.4.1. Plastik Değerler

Resim 50x70 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, göç kervanından görüntüler oluşturmaktadır. Arka planda, gri-pembe tonlarında gökyüzü, göç eden insanlar ve at arabaları görülmektedir. Ön planda, sırtında çocuk bulunan, gri tonlarda kıyafetleri olan kadın figürü yer almaktadır. Bu kadın figürü ile arkadaki göç kervanı arasında oldukça uzak bir mesafe olmaktadır. Kervanın arkasında ufuk

çizgisi belli belirsiz olarak fark edilmektedir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Resimde monokrom renkler kullanılmıştır. Çok açık ve çok koyu değerler yer almamaktadır. Toplumsal gerçekçi konu anlayışı, yapısalcı, sağlam bir desen anlayışı ve stilizasyonu ile kompoze edilmiş klasik bir Ramiz Aydın resmi görülmektedir. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.5. Star Wars (Gülsün Karamustafa, 1982)

Resim 68:Gülsün Karamustafa "Star Wars" 1982, Nezaket Gülsen Tuncer-Engin Ayça Koleksiyonu (<http://brooklynrail.org>)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün üstünde, yazı baskılı t-shirt bulunmaktadır. Altta ise desenli basma etek ve figürün başında çiçekli oyalı türban görülmektedir. Bu özelliklere bakıldığında, eserdeki kıyafet dönemin moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.9.5.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen konumdadır. Resmin ana temasını, star wars yazısı baskılı t-shirt'u bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Resimde grafiksel bir düzenleme mevcuttur. Arka planda, deniz ve gökyüzü görülmektedir. Orta planda, sağda ve solda zeytin ağacının dalları bulunmaktadır. Ön planın merkezinde, başında oyalı türban, sarı t-shirtü, kırmızı çiçek desenli eteği bulunan kilolu bir kadın figürü yer almaktadır. Figürün başının sol tarafında kırmızı renk çiçek takılıdır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, merkez odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Arka fonda

yer alan mavi tonu, sarı, kırmızı ve yeşil renklerle oluşturulan figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve soğuk renk zıtlığı kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.6. Serigrafi (Gülsün Karamustafa, 1983)

Resim 69:Gülsün Karamustafa "Serigrafi" 1983, 50x70 cm
(<http://gezikolubaskani.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figür üzerinde, sıfır kollu, derin dekoltesi, etek boyu diz altında, bel çizgisi belirgin, dar kesim, leopar desenli kumaşa sahip elbise bulunmaktadır. İki renkten oluşan çizgili tozluk ve kırmızı renkte topuklu ayakkabı görülmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eserdeki giysinin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.9.6.1. Plastik Değerler

Eser 50x70 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, uzanan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sarı üzerine mavi çizgili ve kırmızı renk küçük desenleri bulunan fon görülmektedir. Orta planda, leopar desenli elbiseye sahip, uzun saçlı, kırmızı ayakkabılı kadın figürü bulunmaktadır. Ön planda, figürün tuttuğu kırmızı gül ve leopar desenli halı yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Resimde, figürün saçları ve elbise deseni ön plandadır. Arka fonda kullanılan bej ve kırmızı renk, ön planda da kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır. Resim, ipek baskı tekniği ile yapılmıştır. Resimde zemin üzerinde altı renk kullanılarak yapılmıştır. Figürün

saçlarından başlayıp halı bordürünü takip ederek, elbiseden tekrar figürün başına uzanan bir desen anlayışı görülmektedir.

5.9.7. Kırmızılı Kadın Portresi (Fahrelnisa Zeid, 1984)

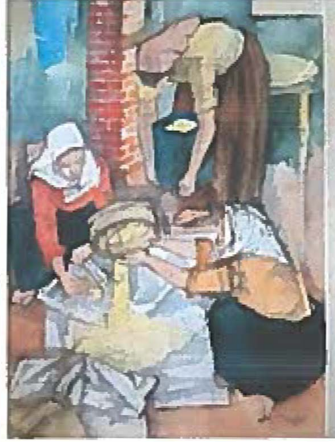
Resim 70:Fahrelnisa Zeid "Kırmızılı Kadın Portresi" 1984, Tuval
Üzerine Yağlıboya, 105x95 cm (<http://www.beyazart.com>)

Eserdeki kadın figürünün üstünde, terikoton kumaştan yapıldığı düşünülen ince askılı, dar, göğüs ve sırtta dekolteye sahip elbise bulunmaktadır. Saç, uzun haldedir. Bu özelliklere göre, eser içindeki giysinin dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.9.7.1. Plastik Değerler

Resim 105x95 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, kırmızı elbisesiyle portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, beyaz renkte fon görülmektedir. Ön planda, sarı saçlı, elini göğsünün üstüne koyan kadın figürü yer almaktadır. Zeid bu yapıtında kendine özgü portre anlayışını uygulamıştır. Soyutlamacı bir desen anlayışı mevcuttur. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki beyaz renk, kırmızı ve sarı olarak renklendirilmiş olan figürü ön plana çıkarmıştır. Resimde sıcak renkler hâkimdir.. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.9.8. İsimsiz (Fahri Sümer, 1985)

Resim 71:Fahri Sümer "İsimsiz" 1985, Suluboya, 40x22 cm
(<http://artshopgaleri.com>)

Eserde, üç farklı kadın figürü çalışırken resmedilmiştir. En arkadaki figürün başında, taba rengi yazma, üzerinde sarı uzun kollu bluz ve siyah renk etek görülmektedir. Sağda yer alan figürün başında, beyaz yazma, üzerinde turuncu uzun kollu bluz ve siyah etek bulunmaktadır. Sol taraftaki figürün başında, beyaz renk yazma, üzerinde kırmızı uzun kollu bluz ve siyah renk etek yer almaktadır. Eserde yer alan giysilerin, pamuklu kumaştan yapıldığı düşünülmektedir. Esere baktığımızda, köylü kadınların kıyafetleri resmedildiği düşünülmektedir. Bu nedenle eserdeki kıyafetler dönem moda anlayışıyla örtüşmemektedir.

5.9.8.1. Plastik Değerler

Resim 40x22 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, suluboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, un eleyen köylü kadınların görüntüleri oluşturmaktadır. Arka planda, yeşil duvar ve solda tuğladan yapılmış baca görülmektedir. Suluboya tekniği ile yapılan bu resimde sağlam desen anlayışı ile çizilmiş üç figür yer almaktadır. Orta planın sağında elinde içi un dolu kap, diğerinin de çuval bulunan iki kadın figürü bulunmaktadır. Merkezi bir kompozisyon söz konusudur. Figürlerin proporsiyonu, objelerin etüt edilişi ve kumaşlardaki detaylara bakıldığında, sanatçının konstrüktivist bir desen anlayışına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Zemin fon ilişkisi kompozisyonun ortasındaki örtü ve çuvalar soyut

lekeci anlayışta formulize edilmiştir. Ön planda, sol köşede un çuvalı, sağ tarafta figürün elinde elek yer almaktadır. Yere üzerinde un olan beyaz örtü serilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, günışığı kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.10. 1990-1999 Yılları Arasındaki Resimler

Bu dönem aralığındaki eserler, ilk defa kullanılan giyim stilleri ve köylerde giyilen giysilerin resmedilmesiyle oluşturulmuştur.

5.10.1. İsimsiz II (Kezban Arca Batıbeki)

Resim 72:Kezban Arca Batıbeki, "İsimsiz II"
(<http://turkishpaintings.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üstünde, sıfır kollu, "V" şeklinde derin göğüs dekoltesi ve dik yakalı, krep kumaştan bluz görülmektedir. Altta ise boyu normalden kısa, vücudu saran ve paçalarında küçük yırtmaçlar olan, kırmızı parlak renkte, gabardin kumaştan pantolon bulunmaktadır. Ayaklarda, yüksek topuklu ayakkabılar resmedilmiştir. Bu özelliklere bakıldığında, eser içindeki giysi dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.10.1.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, kare plandadır. Resmin ana temasını, oturur halde, başının çeneden yukarısı olmayan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, siyah duvar görülmektedir. Orta planın solunda, gri renkte merdiven bulunmaktadır. Ön planda, bacak bacak üstüne atmış sarı sandalyede oturan, kırmızı pantolon ve beyaz bluzlu, sağ dirseği dizinin üstünde olan kadın figürü yer almaktadır. Figür sol eliyle sandalyenin kolluk kısmını tutmaktadır. Zemin gri renk olarak oluşturulmuştur. Resim, iç mekânda kurgulanan resimde figürün bedeninin yer alması başın yer almaması dikkat çekmektedir. Figür illüstratif bir anlatım diliyle resmedilmiştir. İç mekânda gerçek objelerle oluşturulan kompozisyonda figürün başının yer almayışı abstrak yönelimlere işaret etmektedir. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.10.2. Sans Titre (Kezban Arca Batıbeki, 1990)

Resim 73:Kezban Arca Batıbeki "Sans Titre" 1990
(<http://turkishpaintings.com>)

Eserde yer alan tek kadın figürünün üstünde lycra kumaş etkisinde, vücudu saran, kayık yaka formunda, uzun kollu bluz görülmektedir. Bu ayrıntılara bakıldığında, eser içindeki giysi dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.10.2.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, sol elinde kuş, sağ omzunda kedi olan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, gri renkte fon görülmektedir. Ön planda, siyah bluzlu, sol elinde beyaz kuş, sağ omzunda gri renkte kedi bulunan kadın figürü yer almaktadır. Figürün saçları sağ tarafa doğru dalgalanmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Resimde konturlar tam olarak ayırt edilememektedir. Resimde fluluk hissedilmektedir. Özellikle yüz, boyun, göğüs ve eldeki açık renk değerinde ışığın titreşimler halinde etrafa yayıldığı görülmektedir. Figürün sol omzunda yer alan kedi ve elindeki kuş birbirine bakar şekilde resmedilmiştir. Kedinin gözlerindeki parlaklık ve kuşun gagasındaki kırmızılık resmin en renkli noktalarıdır. Düz gri arka fon hemen önünde yer alan figürün üzerindeki elbisedeki detay ve saçlarının formu gerçekçi olarak aktarılmamış olup, düz leke olarak boyanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.10.3. Taksimde Çiçekçiler (Nedret Sekban, 1996)

Resim 74: Nedret Sekban "Taksimde Çiçekçiler" 1996, Tuval Üzerine Yağlıboya.
150x180 cm (Şal, 2009, 126-138)

Eserde üç farklı kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Arka plandaki iki figürün üzerinde, uzun kollu ve bol kesimli, uzun, emprime kumaştan elbiseler görülmektedir. Ön plandaki figürün üzerinde, "V" yaka oyuntulu, lacivert, uzun kollu ve bol kesimli, uzun, terikoton elbise bulunmaktadır. Figürlerin saçları dağınık şekilde toplanmıştır. Büyük boyutlu aksesuar ve ayaklarda terlik kullanılmıştır. Bu

özellikler doğrultusunda, gündelik giyimden etkiler görülse de eser içindeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.10.3.1. Plastik Değerler

Resim 150x180 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, üç farklı kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçının en çok severek yaptığını söylediği “Çingeneler” çiçekçiler serisinden içerisinde üç kadın figürünün yer aldığı bu kompozisyonda gözleme dayalı gerçekçi bir desen ve abartıya kaçmayan soyut bir fırça tekniği ile çalışılmıştır. Figürlerin yüz ve mimikleri itina ile işlenmiş, her biri farklı bir yöne bak figürlerin renkler aracılığı ile birlikteliği sağlanmıştır. Orta yaşın üzerinde üç kadının çiçek tezgâhının yanında oturdukları ve etraf ile ilgilendikleri görülmektedir. Arkada da çiçek satış tezgâhlarının uzayıp gittiği görülmektedir. bu figürlerin önünde sağ alt köşede de bir grup çiçek yer almaktadır. Zemin koyu gri renkte olup, soldaki figür lacivert elbisesi ile zeminle birleşmiş gibidir. Sol üst kısımdan ışık alan resimde öndeki figür aydınlanmış, hemen arkasındaki figür onun gölgesinde kalmıştır. Çizgisel ve atmosferik perspektife uygun olarak resmedilen bu çalışmada kapalı kompozisyon tercih edilmiştir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır.

5.10.4. Oturan Çiçekçi (Nedret Sekban, 1997)

Resim 75:Nedret Sekban "Oturan Çiçekçi" 1997, Tuval Üzerine Yağlıboya, 65x50 cm (Şal, 2009, 126-138)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında yemeni, üzerinde bol ve uzun kollu, dökümlü yapıya sahip kazak görülmektedir. Boğazına ise fular takılmıştır. Kazağın altına, basma kumaştan etek bulunmaktadır. Bu özelliklere baktığımızda, gündelik giyimden etkiler görülse de eser içindeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

5.10.4.1. Plastik Değerler

Resim 65x50 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sol elinde havada beyaz renkte çiçek buketi tutan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, beyaz tonda fon görülmektedir. Ön planın merkezinde yan duran sandalyede oturan, kırmızı bluzlu, desenli basma eteği ve boğazında yeşil atkısı olan kadın figürü yer almaktadır. Resimde, mekân belli değildir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, sıcak-soğuk renk kontrastı kullanılarak vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.10.5. Roman Kızları (Nedret Sekban, 1999)

Resim 76:Nedret Sekban "Roman Kızları" 1999, Tuval Üzerine
Yağlıboya. 46x38 cm (Şal, 2009, 126-138)

Resimde iki farklı kadın figürü resmedilmiştir. Arka plandaki figürün üstünde, sıfır kollu, "V" yaka oyuntulu, geniş kesimli, uzun, emprime kumaştan elbise görülmektedir. Ön plandaki figürün üzerinde yuvarlak yakalı, uzun kollu, geniş kesimli, kırık beyaz tonda, saten elbise bulunmaktadır. Bu özellikler doğrultusunda, eser içindeki giysilerde çalışan kadınların, gündelik giyiminden etkiler gösterse de ayrıntılar dönem moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.10.5.1. Plastik Değerler

Resim 46x38 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, çiçek satan kadın figürleri oluşturmaktadır. Arka planda, ağaçlar, solda ise çitler görülmektedir. Figürlerin durduğu yol ağaçlar arasından ilerlemektedir. Ön planda, ellerinde sarı renkte çiçek buketleri bulunan iki kadın figürü yer almaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Arka plandaki koyu yeşil ton, figürleri ön plana çıkarmaktadır. Zemindeki sarı ton arkadan öne doğru gelip resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Sanatçı figürlerin portre etüdünde, beden dilini gözlem yapmak suretiyle gerçekçi olarak aktarmış, renk uygulamalarında ise soyut lekeci tavrı ile realiteden uzaklaşmıştır. Zeminde ve arka fonda yer alan fırça

darbelerinden lekeci uygulamaları daha iyi anlaşılacaktır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.10.6. Üç Güzeller (Nedret Sekban, 1999)

Resim 77: Nedret Sekban "Üç Güzeller" 1999, Tuval Üzerine Yağlıboya, 195x130 cm (Şal, 2009, 126-138)

Eserde üç farklı kadın figürü resmedilmiştir. Sol plandaki figürün üzerinde, yuvarlak, geniş yakalı, düz renkte t-shirt ve etek, beline bağlı desenli önlük bulunmaktadır. Sağ plandaki figürün üzerinde desenli askılı bluz ve etek görülmektedir. Orta plandaki figürün üzerinde ise düz renkte askılı bluz ve desenli etek bulunmaktadır. Figürler üzerindeki giysiler pamuklu ve basma kumaştan üretildiği düşünülmektedir. Figürler saçlarını dağınık şekilde toplamışlardır. Aksesuarlar yine giyime uygun şekilde kombinlenmiştir. Bu özelliklere baktığımızda, gündelik giyimden etkiler görülse de eser içindeki kıyafet dönem moda anlayışını yansıtmaktadır.

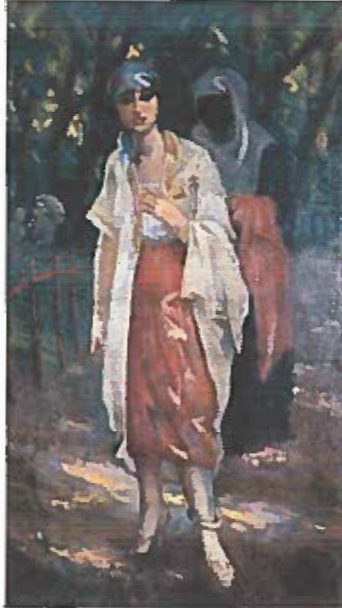
5.10.6.1. Plastik Değerler

Resim 46x38 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, çiçek satan genç kadın

figürleri oluşturmaktadır. Üç kadın ellerinde çiçekler, yüzlerini birbirine dönerek sohbet etmektedirler. Sırtı dönük olan figürün elinde beyaz papatyalar, sağdaki figürün elinde beyaz, pembe karanfiller, soldaki figürün elinde ve belinde sarı, pembe çiçekler yer almaktadır. Figürlerin oldukça gerçekçi etüt edildiği bu kompozisyonda mekân yoktur. Gri bir boşluk içerisinde yer almaktadırlar. Sanatçı üç figürü soyut bir düzenleme içerisinde başarılı bir şekilde resmetmiştir. Figürlerin üzerlerindeki giysiler en ince ayrıntısına kadar aktarılmış, sağlam desen ve portre etütleri ile kimlikleri betimlenmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11. Tarihsiz Resimler

5.11.1. Hünkâr Suyunda Gezinti (İbrahim Çallı)

Resim 78:İbrahim Çallı "Hünkâr Suyunda Gezinti" Tuval
Üzerine Yağlıboya, 152x85cm, Ferda-İbrahim İper Koleksiyonu
(Güler, 2014, 374-479)

Resimde biri çok net olmayan iki kadın figürü resmedilmiştir. Figürlerin başında, o dönemde fazlasıyla kullanılan Türk türbanı adlı başörtüsü kullanılmıştır. Arka planda duran kadın figürünün üstünde, siyah renkte ferace bulunmaktadır. Resimde ön planda duran figürün üstünde ise beyaz ve sarı renklerle oluşturulmuş,

etekleri toplanmış ferace görüntülenmiştir. Feracenin içinde “U” şeklinde yaka oyuntusuna sahip kıyafet ve şalvar resmedilmiştir. Bu dönemdeki kadınların, elbiselerin üstlerine giydikleri ferace, çarşaf gibi dış giysiler sebebiyle iç giysiler pek fazla gözükmemektedir. Ayakkabılar, parlak deriden yapılmıştır. Dönemde kullanılan aksesuarlar, figürün üstünde görülmektedir. Giysilerde ipek kumaş kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda, eser tarihsiz olsa da sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1900-1910’lu yılların moda anlayışın yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.1.1. Plastik Değerler

Resim 152x85 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, ön planda yer alan ayakta duran kadın figürü oluşturmaktadır. Onun hemen arkasında elinde turuncu renk kumaş bulunan Arap kadın figürü bulunmaktadır. Figürlerin arkasında çit, çitlerin hemen arkasında gezinti yapan başka gruplar gözükmektedir. En arkada ağaçlar yer almaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, merkez odaklı doğal ışık kullanılmıştır. Merkezde yer alan figür sağlam bir desen anlayışı ile çizilmiş tüm resim empresyonist renk ve fırça darbeleriyle boyanmıştır. Ağaç dallarında, yerde, kumaşların üzerinde ışık oyunları rahatça izlenebilmektedir. Arka fonda kullanılan yeşil ton, beyaz ve turuncu olarak renklendirilen figürü ön plana çıkarmıştır. Zeminde kullanılan kahverengi ton resim boyunca devam edip renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.2. Adada amlar Arasında (İbrahim allı)

Resim 79:İbrahim allı "Adada amlar Arasında" Tuval Üzerine Yağlıboya, 125x89 cm, Özel Koleksiyon (Güler, 2014, 374-479)

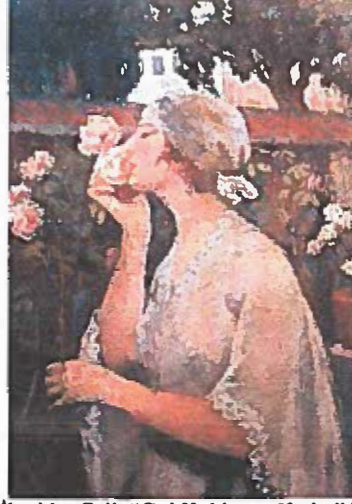
Resimdeki figürlerin başında, Türk türbanı adlı örtü görülmektedir. Ayakkabıların parlak deriden yapıldığı düşünülmektedir. Giysinin rengi pembe tonlarındadır. Bu özellikler dönemin modasını yansıtmaktadır. Fakat öndeki figürün üstündeki giysi günümüzde de var olan trençkotu yansıtmaktadır. Bu nedenle tarihsiz bir resim olmasına rağmen, giysilerde ki özellik ve sanatçının yaşadığı yıllara bakıldığında 1900-1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir. Giysilerin dönemde kullanılan özel dokuma ipek kumaşlardan yapıldığı tahmin edilmektedir.

5.11.2.1. Plastik Değerler

Resim 125x89 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, adaya gezmeye giden iki kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, deniz ve dağlar görülmektedir. Orta planda, cam ağaçları bulunmaktadır. Ön planın merkezinde, ağaçlar arasında feraceli, başında Türk türbanı bulunan iki kadın figürü yer almaktadır. Her iki figür de sağlam bir desen anlayışı ile çizilmiş tüm resim empresyonist renk ve fırça darbeleriyle boyanmıştır. Ağaç dallarında, yerde, kumaşların üzerinde ve arkadaki ada peyzajında

ışık oyunları rahatça izlenebilmektedir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.3. Gül Koklayan Kadın (İbrahim Çallı)

Resim 80:İbrahim Çallı "Gül Koklayan Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya, 50x72 cm, İş Bankası Koleksiyonu (Güler, 2014, 374-479)

Resimdeki figürün başında, Türk türbanı adlı örtü bulunmaktadır. Üstündeki elbisenin kolları, dirsekten aşağı doğru sarkık, geniş kol ağzı biçimini sahiptir. Figürün üstündeki kumaş, ipek görünümündedir. Eser tarihsiz olmasına rağmen, giysideki özellik ve sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1900-1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.3.1. Plastik Değerler

Resim 72x50 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, gül koklayan kadın figürü oluşturmaktadır. Resimde üç plan bulunmaktadır. En önde gül koklayan kadın ve güller, ardında resmin tabanına paralel uzanan yapı, en son planda ise ağaçlar ve uzakta yer alan binalar görülmektedir. Resim yumuşak çizgiler ve empresyonist anlayış ile renklendirilmiştir. Resimde kadının üzerindeki elbisenin ve başlığın şeffaf, narin, akışkan dokusu ışığın da etkisi ile figürü resmin odağı haline

gelmektedir. Sağlam desen anlayışının bulunduğu resimde renkler realisttir. Atmosferik perspektifin de uygulandığı resimde merkezi odaklı ışıklandırma mevcuttur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.4. Defli Kadın (İbrahim Çallı)

Resim 81: İbrahim Çallı "Defli Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya, 73x100 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (Güler, 2014, 374-479)

Figür üzerindeki yeşil renkteki giysinin kolları, dirsekten aşağı doğru sarkık, kol ağzları geniş şekilde oluşturulmuştur. Giysinin kollarında yırtmaçta görülmektedir. Kadının başındaki örtü kısmen de olsa, dönemdeki başörtüsünü yansıtmaktadır. Altta ise beyaz renkte etek bulunmaktadır. Elbisenin ön kısmı tamamen açık haldedir. Giysinin dönemde kullanılan, özel dokuma kumaş olduğu tahmin edilmektedir. Eser tarihsiz olsa da, giysideki ayrıntılar 1900-1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.4.1. Plastik Değerler

Resim 100x73 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, elinde def bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Çallı'nın nü'lerinden biri olan bu resimde belden yukarısı çıplak, omuz ve kollarını sabahlık benzeri bir giysi ile örten, altta beyaz bir etek ve elinde tef ile oturur vaziyette resmedilen bir kadın müzisyen yer almaktadır. Arka fon

ışığın da etkisi ile açılıp koyulaşan kahverenginden oluşmuştur. Bu zeminde tuval ve fırça izlerini izlemek mümkündür. Kadının çıplak esmer bedenine çok yakın tonda yer alan fon ile beden arasında ayırım ve geçiş aracı olarak yeşil giysi kullanılmıştır. Tuvalin alt kısmında ışık etkisini iyice yitirmiş eteğin ve yeşil örtünün konturları burada netliğini kaybetmiştir. Sol üst taraftan gelen zayıf bir ışıkla aydınlanan resimde portre ve sağ el, tef vurgulanmıştır. Sağlam bir desen anlayışı ile etüt edilen resimde empresyonist renklendirme ve palet etkileri görülmektedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.5. Mavi Şalvarlı Kız (Feyhaman Duran)

Resim 82:Feyhaman Duran "Mavi Şalvarlı Kız" 120x80 cm
(<https://tr.pinterest.com>)

Resimdeki elbisenin gösterişli oluşu ve arka plandaki görüntü sayesinde saray halkından bir kişinin resmedildiği düşünülmektedir. Figürün başında, kırmızı renk ipek yazma görülmektedir. Figür üzerinde puantiye desenli beyaz renkte, parlak ipekten yapılmış kıyafet bulunmaktadır. Bu kıyafet yere kadar uzanan ve beli kemerle sıkılmış şekildedir. Dış giysinin kolları, dirsekten aşağı doğru sarkık, kol ağzları geniş şekilde oluşturulmuştur. Altta ise mavi renkte, ipek şalvar görülmektedir. Bu özelliklere bakıldığında, eser tarihsiz olsa da ve sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1900-1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.5.1. Plastik Değerler

Eser 120x80 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, mavi şalvarıyla dikkat çeken kadın figürü oluşturmaktadır. Figür resmin orta ekseninde oturur pozisyonda bulunmaktadır. Figür, fon ve zemin ilişkisi oldukça karışıktır. Figürde yer alan coşku ve hareket, arka planda da devam etmektedir. Tüm bu hareket ve çokluğa karşın figürün yüzünde donuk ve sakin bir hava vardır. Arka fon dikey kahverengi şeritlerle üç plana bölünmüş, her bir plan içerisinde koyu lacivert zemin üzerine kahverengi, sarı renklerde bitki formlarına benzer yoğun desenler yer almaktadır. Tuvalin alt kısmında ön planda figürün kostümü, zemin, kaide ve fon karışmış adeta soyut bir tasarım olarak resimden ayrılmaktadır. Ortada yer alan figür başındaki kırmızı yazma ile arkadaki fondan ayrılmış, beyaz, uzun üst giysisi ile fondan ayrılmakta bütün olarak dikkati üzerine çekmektedir. Yarı gerçekçi romantik bir anlayışın ürünü olan bu resimde sağlam bir desen ve iyi etüt edilmiş bir portre görülmektedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.6. Karadenizli Analar (Eşref Üren)

Resim 83: Eşref Üren "Karadenizli Analar" Duralit Üzerine Yağlıboya, 124x100cm. Ankara Resim ve Heykel Koleksiyonu (<http://www.forumgercek.com>)

Eserin ön planında, üç tane, arka planda ise sağlı sollu birçok kadın figürü bulunmaktadır. Bu figürler başlarına, beyaz renkte, ipek çember sarmışlardır. Figürlerin üstünde, dış giysi olarak siyah renkte, keten kumaştan yapılmış çarşaf

görülmektedir. Bu dönemde çarşaf, kabarık kollu elbiselerin ortaya çıkmasıyla tekrar ilgi görmeye başlamıştır. Eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem ve giysilerdeki özellik nedeniyle 1910-1920'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.6.1.1. Plastik Değerler

Resim 124x100 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, deniz kıyısındaki çarşafli kadınlar oluşturmaktadır. Arka planda, gökyüzü ve dalgalı deniz görülmektedir. Orta planın solunda, deniz kıyısında tekne ve kadınlar, sağında da bir grup siyah renk çarşafli kadınlar yer almaktadır. Ön planın merkezinde, oturmuş kucagında bebek olan ve ayakta duran çarşafli üç farklı kadın figürü bulunmaktadır. Oturan figürün sol yanında çocuk oturmaktadır. Resmin yapıldığı zaman ve mekânla ilgili bilgi bulunmamaktadır. Karadeniz yöresine özgü donelerin yer almadığı bu resimde bağlantı sanatçının resme verdiği isimle kurulmaktadır. Sanatçı kendine özgü çizgi, desen ve kompozisyon anlayışı ile kurguladığı resminde empresyonist izler görülmektedir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.7. Keriman'ın Portresi (Nazlı Ecevit)

Resim 84: Nazlı Ecevit “Keriman’ın Portresi” Tuval Üzerine Yağlıboya, 138x100.5 cm (<http://turkishpaintings.com>)

Resimde tek kadın figürü resmedilmiştir. Kadın figürünün başında, yeşil renk Türk türbanı adlı ipek örtü bulunmaktadır. Resimde yeşil renkte, ipek elbise görülmektedir. Elbisenin kol ağzları, sarkık ve geniş şekildedir. Elbisede, “U” şeklinde yaka oyuntusu uygulanmıştır. Parlak deriden yapılmış ayakkabı ve dantelli çorap kullanılmıştır. Figürün üstündeki kolye ve bileklikler elbiseyi tamamlar şekildedir. Eser tarihsiz olsa da, giysideki özellikler ve sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1910’lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.7.1. Plastik Değerler

Resim 138x100.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin orta ekseninde oturur vaziyette bir kadın bulunmaktadır. Kadının arkasında yer alan fon da solda vazo içerisinde çiçekler, devamında kahverengi, yeşil zemin bulunmaktadır. Kahverengi fon figürün tam arkasına denk gelmektedir. En sağda yer alan dikdörtgen yeşil alan figürün oturduğu yer ve zemin arasında köprü kurmaktadır. Figürün oturduğu kanep üzerine altta bordo, üstte yeşil örtü örtülmüştür. Bu yeşil örtü figürün kıyafetiyle birleşmiş, konturlar ayırt edilememektedir. Sol üstten gelen ışık ile aydınlanan figürün sağ el, yüz ve göğüs dekoltesi ön plana çıkmaktadır. Işığın etkisi ile giyilen kumaş üzerinde

yer yer metalik parlamalar ve yansımalar olduğu görülmektedir. Kontrast olan kırmızı ve yeşil rengin ustaca kullanıldığı bu resimde güçlü bir desen anlayışı ile gerçekçi-izlenimci bir resim tavrı izlenmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.8. İsimsiz II (Mehmet Ruhi Arel)

Resim 85: Mehmet Ruhi Arel "İsimsiz II" (<https://tr.pinterest.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün başında kırmızı-beyaz çizgili, ön kenarında danteller bulunan türban, ellerinde eldiven bulunmaktadır. Figür üzerindeki kıyafetin ayrıntıları anlaşılmemektedir. Giysinin, özel dokuma pamuklu kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Diğer ayrıntılara bakıldığında eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı yıl itibariyle 1910'lu yılların moda anlayışıyla örtüştüğü düşünülmektedir.

5.11.8.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elindeki gülü koklarken resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planın merkezinde, sol elinde gül, kırmızı-beyaz çizgili türbanı ve kırmızı elbisesi bulunan kadın figürü yer almaktadır. Başarılı portre sanatçısı olan Arel'in bu resminde sağlam bir desen anlayışı, modelin ruh halini yansıtan portre ve izlenimci yönünün yansıdığı renk kullanımı ve fırça vuruşları görülmektedir. modelin yüzünü aydınlatan lokal ışığın

hissedildiği resimde, resmin yapıldığı tuvalin ve giysilerde kullanılan kumaşın orijinal dokusunu görmek ve hissetmek mümkündür. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Arka fondaki siyah renk, kırmızı ve bej olarak renklendirilen figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve nötr renkler tercih edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.9. Denizli’de Bir Gelin (Malik Aksel)

Resim 86:Malik Aksel “Denizli’de Bir Gelin” (Süllün, 2002)

Eserde, tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında, kırmızı başlık üzerinde beyaz renkte yazma, üzerinde ise iki renkten oluşan, çizgili, etek ve bluz görülmektedir. Kıyafette kullanılan kumaşın, yöresel dokuma kumaş olduğu tahmin edilmektedir. Bele sarılı renkli kuşak ve büyük boyutta aksesuar kullanılmıştır. Eserdeki giysinin yöresel özellikler taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca tarihsiz olsa da, 1910’lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.9.1. Plastik Değerler

Eser, dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, üzerinde yöresel kumaştan yapılmış gelinlik bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, bej renkte duvar görülmektedir. Ön planda, bej renkte örtüsü olan sedirde oturan ve üzerinde kırmızı, beyaz çizgili kıyafet, başında başlık ile türban bulunan

kadın figürü yer almaktadır. Sanatçının yapısalıcı üslubu ile çizdiği ve sağlam desen yapısı bulunan figür yine sanatçının kendine has soyutlamacı renk anlayışı ile boyanmıştır. Kostümdeki dikey çizgiler, fondaki yatay çizgiler, zemin ve arka fondaki renk bölünmeleri realist yaklaşımın dışında soyut resme doğru gidişin ipuçlarını vermektedir. Resimde Denizli dokumasından yapılmış kostümün renk ve dokusuna sadık kalındığı ve kumaşın etkisinin başarıyla seyirciye aktarıldığı görülmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.10. Eşinin Figürü (Malik Aksel)

Resim 87: Malik Aksel "Eşinin Figürü" Tuval Üzerine Yağlıboya,
51x67 cm (Sülün, 2002)

Eserdeki tek kadın figürünün başında, keçeden yapıldığı düşünülen desenli, kırmızı renk başlık üzerine yazma kullanılmıştır. Üzerinde ise pamuklu kumaştan "V" yakalı bluz ve "U" yakalı, çizgili, kol uçları geniş ve sarkık şekilde düzenlenmiş elbise bulunmaktadır. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı yıl itibariyle 1910'lu yılların sonundaki moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.10.1. Plastik Değerler

Resim 51x67 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, beyaz renkte duvar görülmektedir. Ön planın merkezinde, sol kolu yukarda duran, başında başlık ve türban, üzerinde ise kahverengi çizgili elbise bulunan kadın figürü yer almaktadır. Orta yaş üzerinde beyaz tenli, yorgun yüz ifadesi bulunan bu kadın sanatçının eşidir. Portre de gösterilen detaycılık resmin tamamına yansımamış, kollar ve beden tam olarak ayırt edilememektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka fonda yer alan beyaz renk, kahverengi giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, nötr renkler kullanılmıştır. Arka fondaki beyaz renk, ön planda figür üzerinde de kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.11. Bir Kadın Portresi (Mihri Müşfik)

Resim 88:Mihri Müşfik "Bir Kadın Portresi" Tuval Üzerine Yağlıboya, 98.5x61 cm (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün başında, siyah renkte Türk türbanı adlı ipekli örtü bulunmaktadır. Üzerinde ise ipek kumaştan yapılmış, siyah renk, "V" yaka oyuntulu, bol kesimli, uzun elbise görülmektedir. Figürün ellerinde, siyah renkte transparan eldiven bulunmaktadır. Eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem

ve giysideki özellikler doğrultusunda 1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.11.1. Plastik Değerler

Resim 98.5x61 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, siyah renk elbisesiyle poz veren kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, siyah ve sarı renkleri karıştırılarak oluşturulan fon görülmektedir. Ön planın merkezinde, başında Türk türbanı, üzerinde siyah elbise ve eldiven bulunan kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, figür odaklı yapay ışık kullanılmıştır. Sağlam desen ve portre etütlerinin izlendiği resimde sanatçının dışavurumcu, çağdaş resim anlayışı görülmektedir. Arka fonda kullanılan sarı renk, figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve nötr renkleri kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.12. Siyahlı Kadın (Mihri Müşfik)

Resim 89: Mihri Müşfik "Siyahlı Kadın" Kâğıt Üzerine Pastel Boya (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserdeki kadın figürünün başında, siyah renkte Türk türbanı adlı ipekli örtü bulunmaktadır. Figürün üzerinde siyah renkte, "V" yakalı, bol kesimli, kabarık elbise ve boğazında inci boncuktan kolye bulunmaktadır. Figürün yüzünde, dönemde kullanılan transparan siyah renkte peçe görülmektedir. Eser tarihsiz olsa da,

sanatçının yaşadığı dönem ve giysideki özellikler doğrultusunda 1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.12.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, kâğıt üzerine pastel boya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, tamamen siyah giyimli ve yüzünde transparan peçe ile resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Sanatçının ekspresif, renkçi sanat anlayışı arka planda yer alan sarı renkte lckesel değerlerle oluşturulan fonda ve figür üzerinde rahatça görülmektedir. Ön planda, sağ eli belinde, siyah giyimli kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki sarı renk, tamamen siyah renklendirilen figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve nötr renkler tercih edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.13. Oto portre (Mihri Müşfik)

Resim 90:Mihri Müşfik "Oto portre" (<http://www.lcblebitozu.com>)

Eserdeki kadın figürünün başında, ipek kumaşla yapılan, siyah renkte Türk türbanı adlı örtü bulunmaktadır. Üzerinde ise ipek kumaştan üretildiği düşünülen, siyah renk, "V" yaka oyuntulu, bol kesimli, uzun elbise ve boğazında ise inci boncuktan kolye bulunmaktadır. Eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem ve

giysideki özellikler doğrultusunda 1910'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.13.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, siyah giysili ve türbanlı kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, siyah ve sarı renkler karıştırılarak oluşturulan duvar görülmektedir. Ön planda, ahşap kenarlı koltukta oturan kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Ön planda figür üzerinde yer alan siyah renk, arka fonda lekesele kullanılarak resme dağılmış renk geçişi sağlanmıştır. Koyu değerler içerisinde bilhassa en açık değer olarak ele alınan portre eserin odak noktasını oluşturmaktadır. Portre haricinde tüm detaylar (fon, figür) birbirini içine geçmiş sadece leke olarak görülebilir hale gelmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.14. İsimsiz II (Mehmet Ruhi Arel)

Resim 91: Mehmet Ruhi Arel "İsimsiz I" (<https://tr.pinterest.com>)

Eserdeki kadın figürünün üzerinde, büyük boyutta pembe-kırmızı renkle oluşturulan gül ve puantiyeli kumaştan yapılmış, lacivert renkte bluz bulunmaktadır. Figürün boğazında sıkıca bağlanmış fular görülmektedir. Figürün saçları toplanmış ve

kırmızı renkte fiyonk tutturulmuştur. Eserdeki kıyafete bakıldığında, gündelik giyimden etkiler görülmektedir. Resim tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1920’li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.14.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, sol profilden portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, açık kahverengi tonunda fon görülmektedir. Ön planda, mavi üzerine kırmızı ve bej renkte deseni olan bluz ve başında kırmızı fiyonk olan kadın figürü yer almaktadır. Figürün saçlarında ve portre de yumuşak fırça darbeleri ve renk geçişleri izlenirken, bluzunda daha kalın boya katmanları, kaba fırça hareketleri ile dışavurumcu lekesele bir etki izlenmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka fon ve portredeki yumuşak, sakin, sadelik bluzda yerini harekete ve doluluğa bırakmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.15. Eşi Harika Lifij’in Portresi (Hüseyin Avni Lifij)

Resim 92:Hüseyin Avni Lifij “Eşi Harika Lifij’in Portresi”
Tuval Üzerine Yağlıboya (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde, kahverengi, kabarık kollu, “V” şeklinde dik yakalı, pamuklu bluz görülmektedir. Saç, kısa halde kullanılmıştır. Bu

özelliklere bakıldığında eser tarihsiz olsa da, 1920'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.15.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, kahverengi ve beyaz ince lekelerle oluşturulan fon görülmektedir. Ön planda, dalgalı kısa saçlı, kahverengi bluzla sahip kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki beyaz renk, kahverengi giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Sanatçının kendi eşini resmettiği bu resimde yüz ve saçtaki romantizm, bluz ve fonda ekspresyonizm akımlarının sanatçının kendi üslubu ile harmanladığı yorumu görülmektedir. Arka fondaki kahverengi ton, ön planda figür üzerinde kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.16. Kürklü Kadın (Eşref Üren)

Resim 93: Eşref Üren "Kürklü Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya, 60x50 cm (<http://maksivizyon.blogspot.com.tr>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Eserdeki figürün üstünde kırmızı renk, uzun, bol kesimli, vücudu gizleyen nitelikte, yünlü kumaştan üretildiği düşünülen manto bulunmaktadır. Ayrıca figürün omzuna ve başına sarılı siyah

renkte, ipek şal olduğu tahmin edilmektedir. Siyah renkte, dönemde sıkça rastlanan topuklu ayakkabılar kullanılmıştır. Bu özelliklere bakıldığında, sanatçının yaşadığı tarih itibari ile eserin 20'li yılların moda anlayışını yansıttığını düşünülmektedir.

5.11.16.1. Plastik Değerler

Resim 60x50 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, omzunda kürkü ile dikkat çeken kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sarı renk duvarda asılı duran iki portre, sol tarafta yerde de bir resim görülmektedir. Sağına ise yastıklar yerleştirilmiştir. Orta planın solunda yine sarı renkte duvara bir tablo asılmıştır. Sağında, kırmızı mantolu ve omzunda kürk bulunan kadın figürü resmedilmiştir. Ön planın sağında desenli örtüye sahip sedir, solunda arkası dönük tuval bulunmaktadır. Arka planın zemini yeşil renk taş, ön ise ahşap döşemedir. İzlenimci, soyut, çağdaş bir yaklaşımla ortaya konan bu resimde sıcak renklerin hâkimiyeti hissedilmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki sarı renk, ön planda zeminde de kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.17. Plajda Kadınlar (İbrahim Çallı)

Resim 94:İbrahim Çallı "Plajda Kadınlar"
(<https://tr.pinterest.com>)

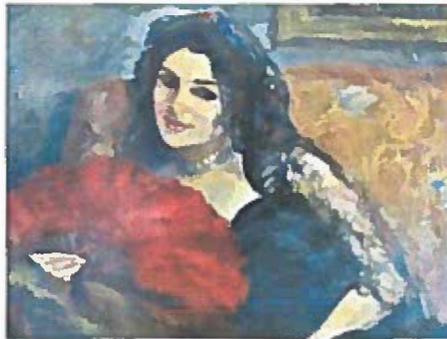
Eserde, birden fazla kadın figürü deniz kenarında resmedilmiştir. Figürlerin üzerinde askılı, önde ve arkada 'V' şeklinde derin dekoltesi, boyu diz üstünde elbise

şeklinde mayolar bulunmaktadır. Soldaki figürün üzerinde yeşil, orta ve sağ taraftakinin ize siyah renkte mayolar görülmektedir. En solda yer alan figürün omuzlarında beyaz renkte havlu yer almaktadır. Eser tarihsiz olsa da, giysideki ayrıntılar ve sanatçının yaşadığı yıllar bakıldığında, 1920'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.17.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, denize giren kadınlar oluşturmaktadır. Arka planda, mavi deniz ve beyaz gökyüzü görülmektedir. Orta planda, denize giren kadınlar ve sağında küçük kabinler bulunmaktadır. Ön planda, biri ayakta siyah mayolu, oturur halde biri yeşil diğeri siyah mayolu üç farklı kadın figürü yer almaktadır. Kadın anatomisinin rahatça izlendiği sağlam bir desen anlayışı ile çizilen desenlerin empresyonist üslupta renklendirildiği pastel tonlarda yapısının bulunduğu bu resim açık mekânda, atmosferik ve çizgisel perspektifin doğru kullanımı gösteren iyi bir örnek oluşturmaktadır. Eserde, doğal ışık kullanılmıştır. Resimde sıcak, soğuk ve nötr renkler kullanılarak figürler odak noktası haline getirilmiştir. Zeminde yer alan sarı ton, resim her alanında yer alıp renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.18. Yelpazeli Kadın (Nazlı Ecevit)

Resim 95:Nazlı Ecevit "Yelpazeli Kadın" (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde, saten kumaştan, siyah renkte, askısız (straplez) elbise, göğüsleri vurgular şekildedir. Omuza ve başa atılmış siyah renk,

şifondan şal bulunmaktadır. Boynunda inci boncuklardan aksesuar görülmektedir. Eserdeki giysinin ayrıntılarına baktığımızda, tarihsiz bir eser olsa da, sanatçının yaşadığı yıllar itibariyle 1920'lerin sonları 1930'ların başındaki moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.18.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elinde kırmızı yelpaze ile oturan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, mavi tonda duvara asılı, sadece alt köşesi görünen tablo yer almaktadır. Ön planda, sarı renkte desenli örtüye sahip koltukta oturan, siyah giyimli, elinde kırmızı yelpaze olan kadın figürü görülmektedir. İzlenimci üslupla renklendirilen resimde yumuşak fırça hareketleri ile etüt edilmiş portre dikkat çekmektedir. Portre dışında kalan resmin tüm detaylarında renk ön plana çıkmış, konturlar erimiş, resmin tamamına hareket hâkim olmuştur. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, kırmızı renkte yelpaze ön plana çıkmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.19. Portre (Eren Eyüboğlu)

Resim 96:Eren Eyüboğlu "Portre" 65x49 cm (<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde, kırmızı renkte bluz ve omuzları vatkalı, mavi renk, gabardin kumaştan yapıldığı düşünülen ceket bulunmaktadır. Saç,

kısa haldedir. Eser tarihsiz olsa da, giysideki ayrıntılar ve sanatçının yaşadığı yıllar doğrultusunda, 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.19.1. Plastik Değerler

Eser 65x49 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sarı fon görülmektedir. Ön planda, kısa saçlı, kırmızı bluz ve mavi cekete sahip kadın figürü yer almaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağdan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki sarı ton, kırmızı ve mavi olarak renklendirilen figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve soğuk renklerle denge sağlanmıştır. Düz boyama tekniği kullanarak renkçi bir anlayışla geleneksel üslubunu bu resimde ustalıkla ortaya koymuştur. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.20. İsimsiz (İbrahim Çallı)

Resim 97:İbrahim Çallı "İsimsiz"
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figür üzerinde göğüsleri vurgulayan "V" yaka, omuzları ön plana çıkararak kol oyuntulu, bel çizgisi belirgin, dar kesimli, uzun, yeşil renk. saten elbise görülmektedir. Ayrıca omuzlara atılan, siyah renkte kürk görülmektedir. Eser tarihsiz olsa da, giysideki ayrıntılar ve sanatçının yaşadığı yıllar doğrultusunda, 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.20.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, siyah kürkü ve yeşil elbisesiyle resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arkada pencere önünde yer alan yeşil renkte bitki formu görülmektedir. Figürün sağ eli belinde, sol eli önde, hafif sola yaslanır şekilde ayakta durmaktadır. Zayıf ve narin figür kollarını, göğsünü ve omzunu açıkta bırakan yeşil tonlarında bir elbise giymektedir. Her iki kolunda ve belini kavrayan siyah bir kürk kullanmaktadır. Elbisenin yeşil rengi ile fonda bulunan bitki formu aynı renklere sahiptir. Sol kenarda ve arkadaki duvar figürün ten rengi ile aynı olup sanatçı tarafından ustalıklarla birbirinden ayırt edilmiştir. Gerçekçi, sağlam bir desen anlayışı ve izlenimci renk uygulamasıyla figür resmedilmiştir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Arka fondaki bej tonu, yeşil ve siyah giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde soğuk ve nötr renkler tercih edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.21. Kadın Portresi (İbrahim Çallı)

Resim 98:İbrahim Çallı "Kadın Portresi" (<https://tr.pinterest.com>)

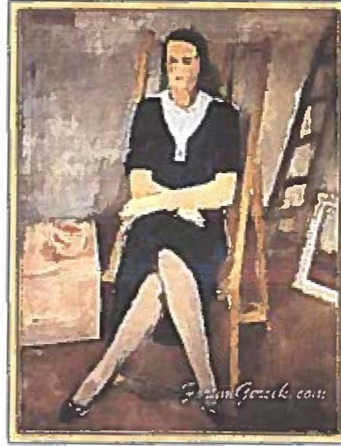
Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında siyah renk geniş çaplı, üzerinde tüy bulunan şapka bulunmaktadır. Üzerinde ise siyah askısız (straplez), dar, saten elbise bulunmaktadır. Elbisenin straplez ve dar oluşu göğüsleri ön plana çıkarmıştır. Saç, kısa haldedir. Eserdeki kıyafete baktığımızda, tarihsiz bir resim olmasına rağmen 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.21.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elinde sigara ağızlığıyla resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, yeşil ve turuncu lekelerle oluşturulan duvar görülmektedir. Orta planın sağ köşesinde, masa üzerinde içinde çiçekler bulunan vazo yer almaktadır. Ön planda, desenli örtüsü bulunan sedirde oturan, başında siyah şapka ve üzerinde straplez elbise bulunan, sağ elini koltuğun kenarına doğru uzatmış şekilde kadın figürü bulunmaktadır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, soldan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Siyah renk giyimli figürün, derin dekoltesi dikkat çekmektedir. Resmin sağ alt bölümünde ve figürün baş kısmında detayların kaybolduğu, empresyonist ışık oyunlarından daha fazlası soyut resme doğru gidiş sezilmektedir. Sıcak ve nötr renklerin yoğunlukta olduğu resimde, figür ön plana çıkmaktadır. Arka fondaki turuncu renk, ön planda sedir üzerinde kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.22. Atölyede Kadın (Hale Asaf)

Resim 99:Hale Asaf "Atölyede Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya, 90x72 cm, Özel Koleksiyon (Sevindik, 2003, 82)

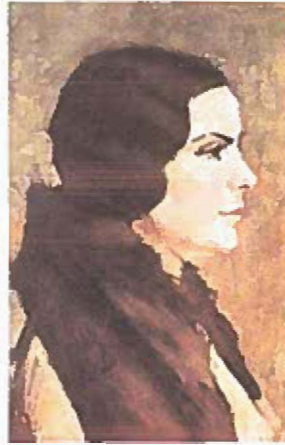
Eserde, tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üzerinde beyaz renk detaylı yakaya sahip, düz siyah renkte, bol kesimli, etek boyu diz altında, pamuklu bir elbise bulunmaktadır. Naylon çorap ve siyah renk ayakkabı

kullanılmıştır. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı yıllar itibarıyla 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığını düşünülmektedir.

5.11.22.1. Plastik Değerler

Resim 90x72 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, resim atölyesinde oturarak resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, gri duvar ve sağda merdiven görülmektedir. Orta planın solunda boş tuval, sağında masa üzerinde bardak yer almaktadır. Ön planın merkezinde, ahşap sandalyede oturan, siyah giyimli kadın figürü resmedilmiştir. Resimde perspektif öğelerin deforme edildiği, kütleli etki bırakan sağalma desen anlayışı ile titiz boya uygulamaları dikkat çekmektedir. Zemin kahverengidir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki açık ton, ön planda yer alan siyah giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve nötr renkler tercih edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.23. Eşi Leyla Bereketoğlu (Hasan Vecih Bereketoğlu)

Resim 100: Hasan Vecihi Bereketoğlu "Eşi Leyla Bereketoğlu" Tuval Üzerine Yağlıboya (<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde yan duran figürün üzerinde bulunan kıyafetin ayrıntıları görülmemektedir. Sadece omuzlara atılarak kullanılan siyah renkte, kürk

görülmektedir. Bu ayrıntı doğrultusunda eser tarihsiz olsa da 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.23.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sağ profilden resmedilen, boynundaki kürküyle dikkat çeken kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, sarı ve siyah renk lekelerle oluşturulan fon görülmektedir. Ön, kısa saçlı kadın figürü yer almaktadır. Resimde mekân belli değildir. Eserde empresyonist akımın izleri görülmektedir. Özellikle figürün yakasındaki kürkte fırça ve ışık oyunları rahatlıkla görülmektedir. resmin genelinde nötr renkler ve sakinlik hakimdir. Kahverengi ve bej renklerinin kullanımıyla yumuşak geçişlerle resim tamamlanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fonda sarı ton, figür üzerinde de kullanılarak iki plan arasında renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.24. İsimsiz II (Naci Kalmukoğlu)

Resim 101:Naci Kalmukoğlu "İsimsiz II" (<http://www.artnet.com>)

Eserde tek kadın figürünün üzerinde jarse kumaştan, siyah renk, uzun elbise ve omuza atılarak kullanılan kürk görülmektedir. Saç toplanmış haldedir. Bu özelliklere bakıldığında tarihsiz eser olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1930'lu yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.24.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, omzunda kürküyle resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planın sağında gri duvar ve konsol, solunda ahşap işlemeli dolap kapağı yer almaktadır. Orta planda, siyah giyimli ve omzunda kürk bulunan kadın figürü yerleştirilmiştir. Ön planın sol köşesinde, kenarları ahşap işlemeli, yeşil renk döşemeli koltuk görülmektedir. Ahşap dolap kapağı, koltuğun ahşap aksanı, konsol ve portrede realist gözlemler izlenirken, resim tamamında ve özellikle kürkte empresyonizm izleri görülmektedir. figürün sağ eliyle göğsünde birleştirdiği kürk resmin sol kenarında eriyerek yok olmakta, remin alt tarafına doğru siyah ve kahverengiler formdan ziyade leke değeri olarak görülmektedirler. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, soldan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Resimde, sıcak, soğuk ve nötr renkler tercih edilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.25. Kadın Portresi (Naci Kalmukoğlu)

Resim 102:Naci Kalmukoğlu "Kadın Portresi"
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üzerinde buz mavisi straplez (askısız), uzun elbise bulunmaktadır. Elbisenin üzerinde ise bel hattında toplanmış halde, uzun kollu, aynı renk bolero olduğu tahmin edilmektedir. Elbisenin yapımında, ipek kumaş kullanılmıştır. Saç kısa haldedir. Bu özelliklere bakıldığında tarihsiz eser olsa da 1940'lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.25.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elleri belinde oturarak resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, yeşil renkte duvara asılı, turuncu renk desenli kumaş yer almaktadır. Ön planda, mavi giysili, elleri belinde, yan duran kadın figürü oturmaktadır. Özellikle figürün yüzünde, saçlarında ve giysisinde empresyonist izleri görmek mümkündür. Arka fonda yer alan turuncu kumaş ve yeşil duvarda fırça izlerini ve boya katmanları görülmektedir. Figür uzun, sarı saçlıdır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ üstten gelen yaygın bir yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak-soğuk kontrastı (mavi-turuncu) kullanılarak resimde vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.26. Oturan Kadın (Hikmet Onat)

Resim 103:Hikmet Onat "Oturan Kadın" Tuval Üzerine Yağlıboya.
113.5x69.5cm (<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com>)

Eserde tek kadın figürünün üzerinde kanvas kumaştan, siyah renkte, "V" yakalı, boyu diz üstünde, eteği asimetrik kesimli, düz renkte elbise görülmektedir. Elbisenin yakasına yine "V" şeklinde beyaz renkte şerit geçirilmiştir. Yakada kullanılan şerit, kol uçlarında uygulanmıştır. Naylon çorap ve ince topuklu ayakkabı görülmektedir. Saç kısa halde kullanılmıştır. Bu özelliklere bakıldığında tarihsiz eser olsa da 1930 ve 1940'lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.26.1. Plastik Değerler

Resim 113.5x69.5 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, sedirin kenarında otururken resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planda ahşap konstrüksiyonlu kahverengi tonlarda bir kanepenin koluna oturmuş olan kadın, arka planda ise gri fon çiçek motifli, duvar yer almaktadır. Zemin, kahve tonlarda desensizdir. Figür beyaz yakası olan siyah bütün bir elbise giymektedir. Elbisenin detayları görülmemekte ve üzerinde hiçbir hareket yer almamaktadır. Bu sakinliğe karşın arka planda yer alan fon aşırı hareketli ve karmaşa içerisindedir. Aynı karmaşa ve hareket koltukta da devam etmektedir. Sanatçı karmaşa içerisinde dinginlik tezdadını başarılı bir şekilde kurgulanmıştır. Realist desen anlayışına karşın soyut dışavurumcu etkilerin izlendiği resimde bölgesel yapay ışık kullanılmıştır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.27. Aliye Moralı Portresi (İbrahim Çallı)

Resim 104:İbrahim Çallı "Aliye Moralı Portresi"
(<https://tr.pinterest.com>)

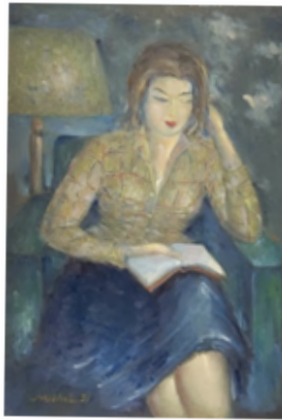
Eserde Aliye Moralı oturur halde resmedilmiştir. Figürün başında tepede duran çan şeklinde, mürdüm rengi şapka bulunmaktadır. Üzerinde ise aynı renkte, kol uçları manşetlerle toplanmış, hâkim yakalı, omuzları vatkayla vurgulanmış, bol kesimli, ipek satenden yapılmış, elbise görülmektedir. Elbisenin yakasına, aşağı doğru sarkan beyaz renk fular yerleştirilmiştir. Saç kısa haldedir. Eserdeki kıyafete

baktığımızda tarihsiz resim olmasına rağmen 1940'lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.27.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, otururken resmedilen orta yaşta kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planda beyaz kolçaklı koltukta ellerini üst üste koymuş, mor şapka ve giysiye sahip kadın figürü oturmaktadır. Kadının sağ kolunun altında kahve, yeşil tonlarda bir yastık ve örtü bulunmaktadır. Bu örtü resmin tabanına kadar ulaşmaktadır. Figürün elbisesi sol omuz hizasından başlayarak gölgede kalmış, resmin tabanına doğru kahverengi örtü ile birbirine karışmıştır. Arka fonda soldan başlayarak sağa doğru mordan yeşil-kahve tonuna kadar ön planda olan renkler minimize edilerek aktarılmıştır. Çallı'nın empresyonist etkilerin izlendiği soyut yönelimli bir çalışmasıdır. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, karşıdan gelen yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renkler kullanılarak resimde figür ön çıkmıştır. Açık-koyu değerler dengelidir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.28. İsimsiz I (Nüzhet İslimyeli)

Resim 105:Nüzhet İslimyeli "İsimsiz I"
(<http://www.leblebitozu.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figür üzerinde sarı renk karışık desenli, dar kesim, krep kumaştan yapılmış, gömlek bulunmaktadır. Altta ise

boyu diz altında, düz mavi renk, kloş etek bulunmaktadır. Saç, kısa haldedir. Bu özellikler doğrultusunda resim tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı yıllara ve giysinin ayrıntılara göre 1950’li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.28.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, kitap okuyan kadın figürü oluşturmaktadır. Ön planda, yeşil renk koltukta oturmuş kitap okumakta olan kadın figürü bulunmaktadır. Arka planda figürün sağında bir abajur ve duvar bulunmaktadır. Saf ve temiz renklerin kullanıldığı bu resimde lekeci bir üslup izlenmektedir. Boya katmanlarını, fırça izlerini tuvalde izlemek mümkündür. Sınırlı sayıda renk kullanılarak oluşturulan kompozisyonda pastel renkler hâkimdir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Arka fondaki yer alan abajurdaki sarı renk, ön planda figür üzerinde kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.29. İsimsiz I (Nevhiz Tanyeli)

Resim 106:Nevhiz Tanyeli "İsimsiz I"
(<http://www.millireasuranssanatgalerisi.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figür üzerinde siyah renkte, "U" şeklinde yaka oyuntulu, bluz ve manto görülmektedir. Saç, toplanmış halde ve turuncu renktir. Kıyafetin kanvas kumaştan, yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1950 ve 1960’lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.29.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, balkonda sigara içerken resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka plana gri gökyüzü çizilmiştir. Ön planda, sandalyede siyah giyimli, sol kolunu balkonun kenarına kaldırmış, sağ elinde sigara bulunan kadın figürü oturmaktadır. Figürün saçları toplu ve kahverengidir. Figürlerin iç dünyalarının şekle bürünerek yansıtıldığı Tanyeli resimlerinde olduğu gibi bu resimde de dışavurumcu bir desen anlayışı görülmektedir. Stilize edilerek resmedilen figürün ruh hali, oturuşu, kompozisyondaki diğer elemanlarla birlikte ironik bir şekilde aktarılmaktadır. Desende yer yer deformasyonlar görülmektedir. Modelin elbise detayları kucağında bulunan karmaşık kumaş kıvrımını anımsatan formlar ve arka fonda yer alan boğuk bir atmosfer resmin rahatsız edici etkisi arttırmaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Arka fondaki açık ton, siyah giyimli figürü ön plana çıkarmaktadır. Resimde, sıcak ve nötr renklerle denge kurulmuştur. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.30. İsimsiz IV (Emel Şahinkaya)

Resim 107:Emel Şahinkaya "İsimsiz IV"
(<http://www.aktivistdergi.com>)

Eserde üç farklı kadın figürü resmedilmiştir. Arka planda ayakta duran figürün başında beyaz şapka, üzerinde göğüs dekolteli, midi boy, bol kesimli, mor renkte elbise bulunmaktadır. Yine arka planda oturan figürün üzerinde sırt dekolteli, mini boy, bol kesimli, kırmızı renk elbise görülmektedir. Ön plandaki figürün

başında sarı renk şapka, üzerinde ise kırmızı, “V” şeklinde geniş yakalı, dar uzun kollu, bel çizgisi belirgin, maxi boy, dar elbise görülmektedir. Eserdeki kıyafetlerin, saten kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 70’li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.30.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, üç farklı kadın figürünün resmedilmesi oluşturmaktadır. Arka planda, siyah bulutlar, açık tonda turuncu gökyüzü ve ağaçlar görülmektedir. Orta planın solunda, oturur halde kırmızı giysili figür ve onun saçını ören mor giysili kadın yer almaktadır. Ön planın solunda, kırmızı elbiseli, başında türbanın üzerine şapka takan kadın figürü bulunmaktadır. En ön planda, figürün önüne beyaz renkte çiçek yerleştirilmiştir. Zemin kırmızı olarak oluşturulmuştur. Figürlerin, gerçek mekan ve objelerden oluşan bu kompozisyonda renk uygulamaları sembolik, soyut ekspresyonist, lekeci izler taşımaktadır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Sıcak-soğuk kontrastı kullanılarak resimde, vurgunun figür üzerine yoğunlaşması sağlanmıştır. Arka fonda kullanılan yeşil renk, ön planda bitkiler üzerinde de kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.31. Oturan Bayan (Leyla Gamsız)

Resim 108:Leyla Gamsız "Oturan Bayan" Kâğıt Üzerine Karışık Teknik, 35x25 cm (<https://www.artamonline.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üzerinde bol, kol uçları manşetle toplanmış, kısa kol, krep kumaştan beyaz gömlek ve yünlü kırmızı süveter görülmektedir. Alt giysi olarak mini boy, siyah renk etek bulunmaktadır. Düz babet ayakkabı kullanılmıştır. Bu özelliklere bakıldığında, eser tarihsiz olsa da sanatçının yaşadığı yıllar doğrultusunda 1970'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.31.1. Plastik Değerler

Resim 35x25 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, kâğıt üzerine karışık teknik ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, yandan resmi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Resmin orta ekseninde, yüzü resmin sağ kenarına dönük vaziyette tabure üzerinde oturan bir kadın bulunmaktadır. Figür İki eli bacakları arasında birleştirilmiş şekilde, dalgın halde oturmaktadır. Resimde sol alt kenarda zemine ait oluşumlar görülse de zemin ileride kaybolmaktadır. Arka planda yer alan renk alanları içerisinde figürün tam arkasına gelen kısımda kadının gölgesi yer almaktadır. Açık sarı ve turuncuların yer aldığı bu alanı çevreleyen kahverengi lekeler, yer yer beyaz şeffaf efektler eklenmiştir. Sanatçı gerçekçi olmayan deseni, renkçi ve lekeci bir üslup ile soyuta dönük olarak yorumlamaktadır. Resme sıcak

renkler hâkimdir. Eserde zaman ve mekana ilişkin ipuçları bulunmamaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.32. Halı Dokuyanlar II (Turgut Zaim)

Resim 109:Turgut Zaim “Halı Dokuyanlar II” Guaj,
38x50 cm (<http://www.bilgimanya.com>)

Eserde iki farklı kadın figürü çalışırken resmedilmiştir. Figürlerin başında beyaz yazmanın alın kısmına kırmızı renk şerit bağlanmıştır. Bu başörtüsü geleneksel özelliktedir. En arkadaki figürün üzerinde beyaz bluz üzerine mavi renk elbise bulunmaktadır. Figürün boğazına iki katlı kolye takılmıştır. Önde arkası dönük figürün üzerinde kahverengi cepken ve buz mavisi etek görülmektedir. Eserdeki kıyafetlerin, pamuklu kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Eser köylü giysilerinden esinlenerek oluşturulmuştur. Eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı yıllara ve giysideki ayrıntılara bakıldığında 1970’lerin köylü giyim tarzını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.32.1. Plastik Değerler

Resim 38x50 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, guaj boya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, halı dokuyan kadınlar oluşturmaktadır. Arka planda, gökyüzü ve sağ köşede çadırlar görülmektedir. Orta planda, halı dokuma tezgâhının arkasında mavi elbiseli kız çocuğu, önünde mavi giyimli, türbanlı birinin arkası dönük, iki kadın figürü yer almaktadır. Ön planın

solunda yoğurt kazanı, ortada çocuk ve sağda testi bulunmaktadır. Zemin sarı tonda toprak olarak oluşturulmuştur. Yöresel Türk Resminin kurucularından olan Turgut Zaim, bu resminde geometrik ve şematik figür anlayışından hareket ederek, Anadolu insanın yaşamlarından belli kısımlarını resmetmiştir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Resimde, sıcak ve soğuk renklerle denge kurulmuştur. Arka fondaki mavi ton, ön planda figürler üzerinde kullanılarak renk geçişi sağlanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.33. İsimsiz I (Alan Mahmuzlu)

Resim 110: Alan Mahmuzlu "İsimsiz I" (Mahmuzlu, 2006)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üstünde, sarı çizgili turuncu renk, pamuklu bluz ve altta mavi renkte, denim kumaştan elde edilen Jean pantolon bulunmaktadır. Figürün sol ayak bileğinde halhal görülmektedir. Bu özelliklere bakıldığında eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem doğrultusunda 1970'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.33.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturur halde resmedilen, yüzü olamayan kadın figürü oluşturmaktadır. Eser üç plandan oluşmaktadır. İlk ve en ön planda tabure üzerinde oturan kadın ve yanında kıvrılıp yatan kedi, orta planda çiçek saksıları ve kedi en arka planda da çim alan görünümünde fon bulunmaktadır. Resim izleyici üzerinde tamamlanmamış hissi

uyandırmaktadır. Arkada yer alan yeşil alanda puantist fırça vuruşları ile lekeci renk alanı elde edilmiştir. Onun önünde yer alan orta kısımda ise çeşitli boyutlarda ve rastgele dizilmiş etkisi veren çiçek saksıları ve içlerinde yer alan bitkiler görülmektedir. Bu bitkiler ile yeşil renk arka plandan ön plana taşınmaktadır. Önde yer alan figür düz boyama tekniği ile boyanmış, dış çeperlerinde kontur kullanılmıştır. Detaylara girilmekten kaçınılmış, portreye yer verilmemiştir. Resimde yer yer izlenimci, yer yer ekspresif izler bulmak mümkündür. Arkada yer alan ve düz bir leke olarak kalan kediye karşın önde bulunan kedi hacimle resmedilmiş, detayla etüt edilmiştir. Açık ve karmaşık olmayan renk düzenlenmesi ile zemin resimde dengeyi sağlamakta, objelerin tek tek kendini göstermesine fırsat vermektedir. Resimde karışık armoniler bir arada kullanılmıştır. Gerçek anlamda ışık kullanımından söz etmek mümkün değildir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.34. İsimsiz II (Alan Mahmuzlu)

Resim 111: Alan Mahmuzlu "İsimsiz II" (Mahmuzlu, 2006)

Eserde dört tane kadın figürü resmedilmiştir. Sağdaki figürün üstünde mini boy, sıfır kollu, sırt dekolteli ve vücut kıvrımlarını belli eden, puantiyeli yeşil renk elbise görülmektedir. Soldaki figürün üstünde mini boy, sıfır kollu, sırt dekolteli ve vücut kıvrımlarını belli eden, mavi renk elbise bulunmaktadır. Orta planda, arkada yer alan figürün üstünde, midi boy, mürdüm rengi kloş etek ve bordo t-shirt er almaktadır. Orta ön plandaki figürün üzerinde vücut kıvrımları belli eden, sıfır kol

yeşil bluz ve mini boy, bordo etek resmedilmiştir. Eserdeki kıyafetlerin, pamuklu ve emprime kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu özellikler doğrultusunda eser içindeki giysiler 1970’li yılların moda anlayışını yansıttığını söyleyebiliriz.

5.11.34.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, dans ederken resmedilen, yüzü olmayan dört farklı kadın figürü oluşturmaktadır. Eserde 4 figür bir iç mekânda resmedilmiştir. Figürlerden biri oturur diğerleri ayakta ve dans eder pozisyonadırlar. Resmin en ön planında ve sol alt köşede siyah bir kedi silueti arkada aksi köşede ise silindirik bir akvaryum içerisinde kırmızı balıklar yer almaktadır. Zeminde mavi dikdörtgen bir halı bulunmaktadır. Arka duvar ile köşe yapan sol duvar ise fonu oluşturmaktadır. Soğuk sıcak kontrastlarının ve pastel tonların kullanıldığı resimde gerçek bir ışık kullanımından söz etmek mümkün değildir. Figürler yarım bırakılmış gibi ve portre detaylarına girilmemiştir. Elbise detaylarında resmin genelinin aksine detaya ve hacim çalışmalarına girilmiştir. Soyuta doğru giden bir stilizasyon görülmektedir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.35. İsimsiz III (Nevhiz Tanyeli)

Resim 112:Nevhiz Tanyeli “İsimsiz III”
(<http://www.turkishculture.org>)

Eserde iki farklı kadın figürü resmedilmiştir. Ön plandaki figürün üzerinde, karışık desenli gömlek ve lacivert ispanyol paça pantolon görülmektedir. Arkada yer

alan figürün üzerinde, lacivert gömlek ve gri renk ispanyol paça pantolon bulunmaktadır. Eserde yer alan gömlekler krep, pantolonlar ise gabardin kumaştan imal edilmiştir. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 70'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.35.1. Plastik Değerler

Eser, dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, yatağın üzerine yüz üstü yatmış iki kadın figürü oluşturmaktadır. Nevhiz tanyeline ait olan bu resimde dağınık bir yatak üzerine enlemesine uzanmış olan iki figür görülmektedir. Taş duvarlı, tek kişilik bir yatak ve kişilerin olduğu bu odada zemin gri ve düz renktedir. Yatak ve duvar detayları realist tarzda işlenmiş ve renklendirilmiştir. Ancak figürler üst gövdelerine kadar gerçekçi şekilde etüt edilirken baş ve kolları görülmemektedir. Çizgisel perspektif uygulamaları resmi dar mekânda geriye doğru başarıyla götürmektedir. Yapay, üstten oldukça yoğun beyaz ışık ve yatağın zemine düşen gölgesi fark edilmektedir. Sanatçının kendine has romantik, dramatik, realist üslup ile birleştirdiği ekspresif kompozisyon tarzı rahatça görülebilmektedir. Resim, iç mekânda kurgulanmıştır. Eserde, açık kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.36. İsimsiz I (Leyla Gamsız)

Resim 113:Leyla Gamsız "İsimsiz I" Kontrplak Üzerine Yağlıboya (<http://turkishpaintings.com>)

Eserde tek kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Figürün üzerinde "V" yakalı, vücut kıvrımlarını gösteren, uzun kollu, mor renk bluz ve dar, enine çizgili etek bulunmaktadır. Eserdeki kıyafetin, pamuklu kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Büyük boyutlu aksesuar kullanılmıştır. Saç toplu haldedir. Bu özelliklere bakıldığında, eser tarihsiz olsa da sanatçının yaşadığı yıllar doğrultusunda 1980'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.36.1. Plastik Değerler

Resim dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, elinde yelpaze bulunan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, siyah çizgilerle kare şeklinde bölünmüş, arkasında desenler bulunan bir yapı görülmektedir. Ön planda, sol elinde yelpaze olan mor giysili, siyah çizgili eteği bulunan, saçları toplu kadın oturmaktadır. Gamsızın ölçülü deforme ettiği kadın figürü kompozisyonun merkezinde oturur pozisyonda yer almaktadır. Ön planda yer alan kadının eteği ile arka plan oldukça detaylı ve hareketli iken orta planda yer alan gövde, kollar ve portre resimde dengeyi sağlamış ve dingin bir alan oluşturmuştur. Biçimin bozulduğu ve rengin ön plana çıktığı bu resimde sıcak renklerin hâkimiyeti hissedilmektedir. Figürde yumuşak helezonik çizgiler akışkan bir şekilde kullanılırken diğer alanlarda yataylar, dikeyler

ve kesişen net çizgiler görülmektedir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.37. Rozi (Mustafa Sekban)

Resim 114:Mustafa Sekban “Rozi” Tuval Üzerine Yağlıboya,
97x116 cm (Şal, 2009, 126-138)

Eserde tek kadın figürünün başında yemeni, üstünde enine çizgili pamuklu t-shirt ve altta ise desenli basma kumaştan, siyah renk etek bulunmaktadır. Bele bağlı önlük ve ayaklarda terlik görülmektedir. Eserdeki kıyafete bakıldığında gündelik giyimden etkiler görülmektedir. Resim tarihsiz olmasına rağmen sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1980’li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.37.1. Plastik Değerler

Resim 97x116 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, duralit üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, çiçekleri kendi düzenleyip satan kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, gökyüzü ve deniz görülmektedir. Ön planın merkezinde, türbanlı, üzerinde çizgili t-shirtü ve puantiye desenli eteği olan kadın yer almaktadır. Resmin sağında ve solunda, vazo içinde papatyalar, güller ve birçok çiçek çeşidi bulunmaktadır. Yerde, figürün önünde de çiçekler yerleştirilmiştir. Hipperrealist sanatçının fotoğraf netliğinde yaptığı resmin adı “Rozi” konusu ise çiçekçi bir kadındır. Ön planda çiçek vazoları arasında

düzenleme yapan bir kadın arka planda ise İstanbul silueti görülmektedir. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sol taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Figür üzerinde yer alan kumaş yumuşak ve desenli olarak resmedilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.38. İsimsiz II (Emel Şahinkaya)

Resim 115:Emel Şahinkaya "İsimsiz II"
(<http://www.radikal.com.tr>)

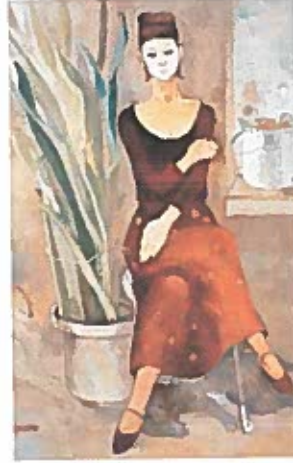
Eserde tek kadın figürünün üzerinde askısız (straplez), göğüsleri öne çıkaran, dar, bordo renk, saten elbise görülmektedir. Elbisenin de üzerinde beyaz renkte, gabardin kumaştan ceket görülmektedir. Saç kısa halde şekillendirilmiştir. Bu özellikler doğrultusunda eser tarihsiz olsa da, sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 80'li yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.38.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, ağaçların arasında resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, ağaç kökleri görülmektedir. Ön planda, kısa saçlı, beyaz manto ve kahverengi elbiseli kadın yer almaktadır. Sarı kahverengi tonlarının kullanıldığı resimde ağaçlar arasında bir kadın görülmektedir. Sanatçının lekeci, empresyonistlerin kullandığı ışık ve renk uygulamaları ile resimde soyut ekspresyonist bir dil kullanılmaktadır. Renkler tüm tuvali ustaca ve etkili bir şekilde dolaşmaktadır. Bu düzenli karmaşada figür ün üzerinde bulunan beyaz gömlek en açık leke olarak resmin merkezine dolayısı ile

figüre dikkati çekmektedir. Perspektif öğelerinin ustaca kullanıldığı çalışma dış mekânda, açık olarak kompoze edilmiştir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır.

5.11.39. İsimsiz I (Neş'e Erdok)

Resim 116:Neş'e Erdok "İsimsiz I"
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserde oturur halde tek kadın figürü resmedilmiştir. Figürün üzerinde geniş yaka oyuntulu, dekolteli, dar, uzun kollu, kahverengi, lycra kumaştan bluz görülmektedir. Altta ise aynı renk, emprime kumaştan yapılmış, midi boy etek bulunmaktadır. Bantlı, sivri uçlu ayakkabı görülmektedir. Eser tarihsiz olmasına rağmen, sanatçının yaşadığı dönem ve giysideki özelliklere bakıldığında 1980'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.39.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin konusu dış mekânda açık renk duvar önünde ve aynı renkte zemin üzerinde bir sandalyeye oturan kadın oluşturmaktadır. Kadının hemen sağ yanında bir saksı ve içinde kılıç çiçeği diye adlandırılan bitki bulunmaktadır. Oturağın altında ise belli belirsiz bir kedi yer almaktadır. Figürün sol yanında ise bir pencere çıkıntısı üzerinde bulunan küçük bir saksı ve içindeki çiçek dikkati çekmektedir. Resimde etkisi nötrleştirilmiş ancak sıcak renkler hâkimdir. Sanatçının kendi ifadesinde de yer aldığı gibi biçim önde

renk arka plana atılmıştır. Sanatçının yoğun olarak tercih ettiği turuncu rengin hâkimiyeti burada da hissedilmektedir. Figürün üst bedeninde, boynunda ve kollarında deformasyon görülmektedir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.40. İsimsiz II (Neş'e Erdok)

Resim 117:Neş'e Erdok "İsimsiz II"
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde omuzları açıkta bırakan, vücut kıvrımlarını ortaya çıkaran siyah renk, dar, keten kumaştan, tulum modeli bulunmaktadır. İki banttan oluşan topuklu ayakkabı görülmektedir. Saat aksesuar olarak kullanılmıştır. Figürün boynunda üç katlı inci boncuktan kolye ve inci küpe yer almaktadır. Eser tarihsiz olmasına rağmen, sanatçının yaşadığı dönem ve giysideki özelliklere bakıldığında 1990'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.40.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturur halde resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Mekândan ve zamandan soyutlanmış kurgusal bir kompozisyonun merkezinde koltuk formunda bir kumaşa oturmuş olan kadın oluşturmaktadır. Sol üstte ve sağ altta iki figür silueti daha kompozisyona dâhil edilmiştir. Kadının sağ kolu üzerinde yatar pozisyonda bir kedi ve beli arkasında bir

minder bulunmaktadır. Kırmızı örtüde bitki, çiçek ve tavus kuşu formu bulunmaktadır. Kırmızı formun arkasında gri fon ve altta ahşap açık sarı renk zemin döşemesi görülmektedir. Figür siyah üst ve alt giysisi ve açık ten rengi ile kırmızı renk üzerinde ilgi odağı olmuş durumdadır. Sağlam bir desen anlayışı ile çizilen desende deformasyonlar göze çarpmaktadır. Figüratif, ekspresif, soyut uygulamacı bir resim anlayışı bulunmaktadır. Resmin lirik, hikâyeci bir anlatım dili bulunmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.41. İsimsiz III (Neş'e Erdok)

Resim 118:Neş'e Erdok "İsimsiz III"
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde askılı, bel çizgisi belirgin, kloş etekli, gri renk, uzun, saten elbise görülmektedir. Elbisenin üzerinde, gabardin kumaştan yapılmış ceket atılmıştır. Saç toplanmış ve topuklu ayakkabı bulunmaktadır. Elbise de gri renk dikkat çekmektedir. Eser tarihsiz olmasına rağmen, sanatçının yaşadığı dönem ve giysideki özelliklere bakıldığında 1990'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.41.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturur halde resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. İç mekânda kahverengi bir koltuk üzerinde oturan bir kadın resmin odağında bulunmaktadır. Resimde belli belirsiz bir zemin ve

arkada dış mekâna açılım yapan bir camlı kapı bulunmaktadır. Bu cam içerisinde bitki formları gözükmektedir. Sanatçının sıkça tercih ettiği turuncu desenli renk bir örtü koltuk üzerine yayılmıştır. Önde solda bir tavşan arkada solda ise saat ve büst silüetlerin bulunduğu bir düzenleme mevcuttur. Kadının omzunda mavi bir örtü ve içindeki siyah astarı görülmektedir. Gri elbise ve aynı renkte ayakkabı giyen kadının ayaklarının hemen yanında bir kuş bulunmaktadır. Figüratif, ekspresif, soyut lekelerin izlendiği Resmin lirik, hikâyecî bir anlatım dili bulunmaktadır. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.42. İsimsiz IV (Neş'e Erdok)

Resim 119:Neş'e Erdok "İsimsiz IV"
(<https://tr.pinterest.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde, boğazlı siyah renk, uzun kollu, dar, yünlü elbise bulunmaktadır. Figürün omuzlarında uçları püsküllü, mavi renk, kalın kumaştan şal görülmektedir. Figürün başında mor renkte, çan şeklinde şapka yer almaktadır. Şapkanın etrafında iki tane çizgi, açık mor renginde şerit çizilmiştir. Saç, kısa haldedir. Eser tarihsiz olmasına rağmen, sanatçının yaşadığı dönem ve giysideki özelliklere bakıldığında 1990'lerin moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.42.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, elinde sarı renkte lalelerle resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Gri arka fon önünde gri şal, siyah elbiseleri ve bordo şapkası ile ayakta duran figürün kucağında sarı laleler göze çarpmaktadır. Tuvalin sol üst kenarında bir portre silueti yer almaktadır. Resmin sol üst kenarından başlayarak gri renk sağ alta doğru kademeli olarak koyulaşmakta ve sarı renk laleler bu koyu gri leke içerisinde ön plana çıkmaktadır. Figürde deformasyonlar bulunmaktadır. Biçim ve hacimde soyutlamacı bir üslup göze çarpmaktadır. Resimde açık-koyu değerler dengeli olarak kullanılmıştır. Resimde, mekân belli değildir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.43. İsimsiz I (Emel Şahinkaya)

Resim 120:Emel Şahinkaya "İsimsiz I"
(<http://www.aktivistdergi.com>)

Eserde iki farklı kadın figürü resmedilmiştir. Sağdaki figürün üzerinde askılı, derin göğüs dekolteli, bel çizgisi belirgin, vücudu saran bordo, saten elbise bulunmaktadır. Soldaki figürün üzerinde askılı, derin göğüs dekolteli, bel çizgisi belirgin, vücudu saran beyaz, saten elbise bulunmaktadır. Saçlar toplanmış haldedir. Eserde tarihsiz olmasına rağmen sanatçının yaşadığı dönem ve resimdeki giysinin özellikleri doğrultusunda 90'lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.43.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, ağaçların arasında resmedilen iki farklı kadın figürü oluşturmaktadır. Açık mekânda iki kadın figürünün konu edildiği resimde tuval ortadan ikiye bölünmüş gibi durmaktadır. Sol tarafta beyaz renk elbise giyen kadın figürü ve aydınlık ağaçlıklı alan, diğer tarafta kırmızı elbise giyen figür ve karanlık alan bulunmaktadır. Bir ağacın altında ve ağacın dallarına tutunur vaziyette birbirlerine dönük olarak durmaktadırlar. Işık beyaz elbiseli figür üzerinde yoğunlaşmış ve sol tarafı aydınlatırken sağ tarafı karanlıkta bırakmıştır. Gün ışığının beyaz ve hareketli lekeler halinde resmin tamamına dağıldığı görülmekte ve konturlar hissedilmektedir. Sanatçının Ekspresif anlatımı ve lekeci tavrı bulunmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.44. Çiçekçi Kız (Mustafa Sekban)

Resim 121:Mustafa Sekban "Çiçekçi Kız" Tuval
Üzerine Yağlıboya, 89x116 cm (Şal, 2009, 126-138)

Eserdeki tek kadın figürünün başında bordo yemeni, üzerinde dikey çizgili beyaz renk, pamuklu bluz ve gri polar görülmektedir. Eserdeki kıyafete bakıldığında gündelik giyimden etkiler görülmektedir. Resim tarihsiz olmasına rağmen sanatçının yaşadığı dönem itibariyle 1990'lı yılların moda anlayışını yansıttığı düşünülmektedir.

5.11.44.1. Plastik Değerler

Resim 89x116 cm yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, çiçek satarken resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Çiçekçi bir kadının resmedildiği resimde arkada İstanbul silueti yer almaktadır. Önde solda ellerinde turuncu lale buketleri olan çiçekçi kadın, hemen arkasında hafif dalgalı bir deniz ve arkada vapurların yanaştığı limanı ile İstanbul silueti görülmektedir. Siluetin gökyüzünü kestiği noktada bir mantı ve günbatımı esnasında sızan ışık huzmeleri bulunmaktadır. Hipperrealist anlayışla tuvale aktarılan resimde açık kompozisyon kullanılmıştır. Resim, dış mekânda kurgulanmıştır. Eserde, sağ taraftan gelen doğal ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.45. Portre (Hakkı Anlı)

Resim 122:Hakkı Anlı "Portre" Tuval Üzerine Yağlıboya, 47x32 cm (<http://www.antikalar.com>)

Eserdeki tek kadın figürün başında, yarısı açık şekilde, kenarları oyali yazma bulunmaktadır. Figür üzerinde koyu mavi elbisenin, yaka ve kol etrafına açık mavi renkle desenler çizilmiştir. Elbisenin kol ağzları geniş şekildedir. Eserdeki giysinin, özel dokuma kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Eserdeki giysi yöresel özellikler taşıdığı nedeniyle tarihi ve modası hakkında bilgi verilememektedir.

5.11.45.1. Plastik Değerler

Resim 47x32 cm dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Eser, tuval üzerine yağlıboya tekniği ile oluşturulmuştur. Resmin ana temasını, yöresel kıyafetlerle resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Anadolu kadınının geleneksel kıyafetleri içerisinde resmedildiği resimde boya ve ışığın farklı kullanımı göze çarpmaktadır. Türkiye’de kübizmin ilk ve önemli temsilcilerinden olan Anlı az renk kullanmış, rengin tonları ile hacmi vermiş ve kütleli etki yaratmıştır. Sol üst köşeden gelen yapay ışık ile yüz aydınlanan figürün arkasında mavi ve krem renkli fon bulunmaktadır. Sağ kolunun bir yükseltiyeye koyarak oturur halde resmedilen figürün el, kol ve oturduğu zemin ve arkasından yukarıya doğru uzanan krem alanda renklerin karıştığı ve biçim ve boyuttan uzaklaşıp, soyuta doğru yöneldiği görülmektedir. Soğuk renklerin hâkim olduğu resimde kumaş dokuları hissedilmekte, özellikle portrede kübizmin öncü izleri görülmektedir. Resim iç mekânda kapalı kompozisyon olarak kurgulanmıştır.

5.11.46. İsimsiz II (Naci Kalmukoğlu)

Resim 123:Naci Kalmukoğlu “İsimsiz II” (<https://tr.pinterest.com>)

Eserde iki farklı kadın figürü oturur halde resmedilmiştir. Arka plandaki figürün başında turuncu yazma, üzerinde beyaz elbise görülmektedir. Ön plandaki figürün üzerinde derin dekolteli, kısa, beyaz elbise ve onun üzerinde pembe dikey çizgili, beyaz renk, uzun sabahlık bulunmaktadır. Boğazında inci boncuktan yapılmış aksesuar görülmektedir. Eserdeki kıyafetlerin, pamuklu kumaştan yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu özelliklere bakıldığında, kıyafet hakkında ayırt edici noktaların

olmaması ve eserin tarihsiz olması sebebiyle modası hakkında bilgi verilememektedir.

5.11.46.1. Plastik Değerler

Eser yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, oturur halde resmedilen iki kadın figürü oluşturmaktadır. İç mekânda yer alan iki kadının resmedildiği bu kompozisyonda üç plan mevcuttur. İlk ve en ön planda açık renk gecelik ve sabahlık içerisinde yerde mindere oturur halde sağ elini bir rahlenin üzerine koyarak poz veren esmer bir kadın bulunmaktadır. Bu rahle klasik Osmanlı ahşap işçiliği ile yapılmış sekizgen bir yapıdadır. Bir sonraki planda aynı sehpaye her iki elini de koyarak öndeki kadına yönelmiş oturan diğer bir kadın, en arkada ise duvara asılı bir halının kullanıldığı arka fon bulunmaktadır. Sanatçı klasik Rus desen eğitimi aldığından her iki figürde de bu klasisizm hissedilmektedir. Sağ taraftan gelen ışık ile aydınlanan ana karakter vurgulanmış, soldaki yardımcı figür ve arka plan karanlıkta kalmıştır. Dekoratif sanatlar eğitimi alan sanatçının kullandığı dekoratif unsurlar arka fondaki halıda, sehpa ve figürün üzerinde bulunan ipek kumaşın detaylarında gösterdiği ustalık hayranlık uyandırmaktadır. Lekeseli etkiler ve tonlardaki hareketlilik ile resim renklendirilmiş ve ışık-gölge oyunlarına yer verilmiştir. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.47. İsimsiz III (Emel Şahinkaya)

Resim 124:Emel Şahinkaya "İsimsiz III"
(<http://www.radikal.com.tr>)

Eserdeki iki farklı kadın figürü üzerinde lacivert renkte, sıfır kollu, sırt dekoltesi, bel çizgisi belirgin, bol etekli, düz saten kumaştan yapıldığı düşünülen elbise görülmektedir. Arka plandaki figürün saçı toplanmış ön plandakinin ise dağınık şekildedir. Bu özellikler doğrultusunda eser içinde kıyafet 50'li yıllardan sonra her dönemde kullanıldığı için tam anlamıyla tarih verilememektedir.

5.11.47.1. Plastik Değerler

Eser, yatay konumda, dikdörtgen plandadır. Resim dış mekânda, bir bahçede oturan iki kadını konu almaktadır. Peyzaj düzenlenmesi yapıldığı anlaşılan bu alanın en ön planında, beyaz bir sandalye üzerinde sırtı manzaraya dönük olarak oturan lacivert elbiseli kumral bir kadın, arkasında benzer giysiler ve oturak üzerinde oturan ikinci bir figür ve yeşil bitki öbeği içerisinde ateş kırmızısı çiçekler, en arkada ağaçlar ve ardından izlenen bitki örtüsü bulunmaktadır. Alışlagelenin dışında figürler merkezi konumda değil resmin sol kenarına itilmişlerdir. Figürlerin yüzlerindeki mutsuzluk ve kasvet resin renklerine de sirayet etmiştir. Sağ kenardan belli belirsiz gelen ışık ile canlanan renkler soldaki karanlığı dağıtmaya yetmemiştir. Gerçekçi bir peyzaj içerisinde yer alan figürler lirik bir anlatıma sahiptir. Yer yer kontur ve desende deformasyonların yer aldığı resim soyut anlayışa doğru akmaktadır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.48. İsimsiz II (Nevhiz Tanyeli)

Resim 125:Nevhiz Tanyeli "İsimsiz II"
(<http://www.cornucopia.net>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde sıfır kollu, "V" şeklinde yaka oyuntulu bedene oturan, kahverengi elbise görülmektedir. Saç, kısa haldedir. Eserde kullanılan kumaşın, tok bir kumaş türü olduğu tahmin edilmektedir. Tarihsiz olması ve eser içinde giysinin ayırt edici özellik olmadığından hangi yıllarda yapıldığı hakkında bilgi verilmemektedir.

5.11.48.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, kollarını göğüs hizasında birleştirmiş şekilde resmedilen kadın figürü oluşturmaktadır. Arka planda, haki yeşili fon görülmektedir. Ön planda, gri tenli, kahverengi sıfır kol elbiseye sahip, kısa saçlı kadın figürü yer almaktadır. Figürü Deforme ettiği,sadece üç renk ve nüanslarını kullanarak renklendirdiği resimde sanatçının çizgilerini açıkça izlemek mümkündür. Figürün yüz ve ellerini deforme ederek mimik ve beden dilini güçlendiren sanatçı ve figürün rahatsız edici ruh halini olduğu aktarmasını sağlamıştır. Resimde mekânda belli değildir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

5.11.49. Portre (Feyhaman Duran)

Resim 126:Feyhaman Duran "Portre"
(<http://turkishpaintings.com>)

Eserdeki tek kadın figürünün üzerinde sıfır yakalı, uzun kollu kazak bulunmaktadır. Boğazında ise büyük boyutlu aksesuar görülmektedir. Saç, toplanmış haldedir. Eserde kullanılan kumaşın, pamuklu bir kumaş türü olduğu tahmin edilmektedir. Eserdeki kıyafette pek fazla ayrıntı bulunmamaktadır. Bu nedenle giysinin hangi yılların modasını yansıttığı hakkında bilgi verilememektedir.

5.11.49.1. Plastik Değerler

Eser dikey konumda, dikdörtgen plandadır. Resmin ana temasını, portresi çizilen kadın figürü oluşturmaktadır. Bu portre sanatçının sağlam deseni, kullandığı empresyonizm benzeri ışık-gölge uygulaması, realist etütleri ile açık ve koyu tonlar arasında kurduğu başarılı ilişki ile teknik bakımdan başarılı çalışmalarından biridir. Kirli bej fon önünde resmin sağına bakar halde resmedilen kadının karakteri resimden olduğu gibi yansıtılmaktadır. Sol yandan aldığı ışık ile yüzü aydınlanan figür yeşil bir kazak giymektedir. Konturların yumuşayıp eridiği resimde fon figür arasında lekesel geçişler bulunmaktadır. Resimde mekân belli değildir. Eserde, yapay ışık kullanılmıştır. Eserde, kapalı kompozisyon uygulanmıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Giyinme ihtiyacından dolayı geçmişten günümüze çok çeşitli kumaşlar üretilmiştir. Kullanılan farklı kumaşlarla birlikte moda kavramı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle her dönemde birbirinden farklı giysi modelleri görülmektedir. Bu kavram bütün dönemlerde çok fazla ilgi görmüş ve hızla yayılmıştır.

Çalışmanın konusunu 1900-2000'li yılları arasında yapılmış olan resimlerden seçilen kadın temalı eserlerdeki figürlere ait giysilerin modası, kumaş türü ve içinde buldukları resmin plastik değerlerinin incelenmesi oluşturmaktadır. 1900-2000 yılları arasındaki 100 yıllık süreç 10'ar yıllık dönemlere ayrılmıştır. Her döneme ilişkin veriler ayrı ayrı sonuç ve öneriler kısmında belirtilmiştir.

Çalışmada tarihi belli olan 79 eserde resmedilen giysilerin 56'su yapıldığı dönemin moda anlayışını yansıtırken, 23'si yansıtmamaktadır. Bu eserlerden 2'sinin ise tam olarak belirgin bir özelliği bulunmamaktadır.

1900-1930'lu dönem aralığında yapılan eserlerdeki giysilere bakıldığında, bu dönemde genellikle Osmanlı hanedanından, sosyo-ekonomik ve kültürel olarak üst düzey sınıfa mensup kişilerin kıyafetlerinin resmedildiği görülmektedir. Aynı süreçte dış mekânda resmedilen eserlerdeki kişilerin üzerinde ferace, başlarında da çoğunlukla türban bulunmaktadır. Bu nedenle resimlerde feracenin altına giydikleri giysiler gözükmemekte ve yorum yapılamamaktadır. 1900-1930 yılları arasında incelenen 16 eserdeki giysilerin 15'i tamamen dönemde belirtilen moda ayrıntılarını yansıtmaktadır. Eserden 1 tanesinde ise ayrıntılar tam olarak yapıldığı dönemin moda özelliğini yansıtmamaktadır.

1930-1940 dönemin başlangıcında resmedilen giysilerde 20'li yılların etkisi görülse de, kısa süre içinde değişikliğe uğramış ve belirtilen moda özelliklerinin, renk seçiminin izleri görülmeye başlamıştır. Bu yıllar arasında resmedilen 16 eserdeki giysilerden 13'ü tamamen dönem moda özelliklerini yansıtırken, 2'si yansıtmamaktadır. Eserlerden 1'i ise yapıldığı dönemin ayrıntıları tamamen görülmemektedir.

1940-2000 yılları aralığında resmedilen 49 eserdeki giysilerin 31'si dönem moda özelliklerini yansıtırken, 20'si yansıtmamaktadır. Bu dönem aralığında resmedilen kıyafetlerde çok fazla değişiklik ve çeşitlilik görülmektedir. Resmedilen kıyafetlerde sadece yapıldığı dönemden değil, daha önceki yıllarda da görülen ayrıntılar yer almaktadır. Kıyafetlere bakıldığında dönemdeki moda özellikleri daha belirgin ve anlaşılır şekildedir.

Araştırma sırasında tarihsiz olarak elde edilen 61 eserdeki giysiler ayrıntılara ve sanatçının yaşadığı dönemlere bakılarak resimler hakkında yorumlar yapılmıştır. Bu 61 eserden 46'sının dönem moda anlayışını yansıttığı düşünülürken, 9'unun yansıtmadığı tahmin edilmektedir. Bu eserlerden 6'sının ayrıntıları tam anlaşılmadığından giysiler hakkında bilgi verilememiştir. Eserlerde her dönemden giysiler görülmektedir.

İncelenen 140 eserden 29'unun Anadolu halkının günlük yaşantısının resmedildiği görülmektedir. Eserler içinde kullanılan giysilerin çoğunun dönemlerin moda olarak kabul gören ayrıntılarını ve özelliklerini yansıtmadığı gözlemlenmiştir.

1900-1940 yılları arasında savaş ve ekonomik krizler sebebiyle ülkemizde çeşitli kumaş üretimleri yapılamamıştır. Bu dönem aralığında daha çok ipek ve özel dokuma kumaşlar dikkat çekmektedir. Yüksek statüdeki kişiler giysi üretiminde kullanılan kumaşları yurtdışından getirtmektedir. Eserdeki giysilere bakıldığında çoğunlukla bu kumaşlardan yapıldığı görülmektedir.

1940 yılından sonra kurulan tekstil fabrikaları sayesinde kumaş üretimleri başlamıştır. Giysilerde ipek, jarse, gabardin, krep, emprime gibi kumaşlar kullanılmıştır. Anadolu halkının giysilerin pamuklu ve şile bezinden kumaşlardan yapıldığı görülmektedir.

Çalışma sonucunda Fahri Sümer'in Pamuk Toplayanlar, Alan Çalışanları, İnek Sağan Kadın, Çapa Yapan Kadınlar, Pamuk Toplayan Kadınlar, Figüratif Kompozisyon eserleri; Mihri Müşfik'in Peçeli Kadın eseri; Turgut Atalay'ın İki Pazarcı Kadın, Kadınlar eserleri; Nuri İyem'in Tarladan Dönüş, Enteriyör, Un Öğüten Kadınlar eserleri; Naci Kalmukoğlu'nun Oturan Kadın eseri; Leyla

Gamsız'ın Figüratif Kompozisyon eseri; Turgut Zaim'in Hamur Açan Kadın, Halı Doyunalar I eserleri; İbrahim Çallı'nın Anadolu Güzel eserleri, sanatçıların diğer eserleri ile aynı özellikleri taşıması sebebiyle incelemeye alınmamıştır.

Çalışmada incelenen eserler plastik değerler açısından da değerlendirilmiş, kompozisyon, tasarım öğeleri, ilişkili oldukları sanat akımları, sanatçının kişisel özellikleri açısından da incelenmiştir.

İncelenen 140 eserlerden 16'i açık, 124'u kapalı kompozisyonla oluşturulmuştur. Resimlerin 81'sinde yapay, 42'unde doğal ışık kullanılırken, 17 eserde ışık görülmemektedir. Eserlerin 110'si dikey, 30'si yatay konumda oluşturulmuştur. Resimlerin 33'i dış mekânda, 88'i iç mekânda kurgulanmıştır. 19'unda ise mekân belli değildir. 142 eserden 2'si oto portre, 22'sinin ise kim olduğu bellidir. 29 resim ise yöresel ve köylü kadınların kıyafetleri yansıtmaktadır. Bu eserlerin 89 tanesinin kişileri, yeri ve zamanı belli değildir. İncelenen eserlerde sanatçıların empresyonizm, dışavurumculuk, sosyal gerçekçilik, kübizm, realizm, konstrüktivizm, soyut akımların özellikleri sergiledikleri görülmüştür. 140 eserin 67'si tuval üzerine, 8'i duralit üzerine, 3'ünün kontrplak üzerine, 1'inin kâğıt üzerine yağlıboya tekniğinde yapıldığı görülmektedir. Diğer eserlerden 2'si kâğıt üzerine karışık teknik, 3'ünün suluboya, 1'inin kâğıt üzerine pastel boya, 1'i ise guaj boya tekniği ile yapılmıştır. Geriye kalan 54 eserin ise teknikleri belirtilmemiştir.

Bu çalışma tamamlandıktan sonra konuyla ilgili farklı alanlarda çalışma yapma imkânı bulunmaktadır. Bu nedenle aşağıda bulunan öneriler verilmiştir.

- 1- Geleneksel kıyafetler içerisinde resmedilen figürlerin giysi ve kumaş analizlerinin ayrıntılı olarak yapılması neticesinde resmin ait olduğu coğrafya ve kültür ile ilişkilerinin incelenmesi.
- 2- Resimlerde kullanılan dekoratif (ahşap, halı, seramik) öğelerin ayrıntılı olarak incelenmesi ait olduğu dönem, kültür ve bu öğelerin plastik değerlerinin incelenmesi.

7. KAYNAKÇA

- Ağaç, S. Çivitci, Ş. Boğday Saygılı, B. (2007). **Cumhuriyet'ten Günümüze Kadın Giyim Kültüründeki Değişimler Üzerine Bir Araştırma**. Sayfa: 5-16.
- Altunay, H. Y. (1992). **Moda ve Tarihi**, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Avcı, Y. H. (2015). **Kapitalizm ve Moda**. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aykuş, Ş. (2010). **Zeki Kocamemi**. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Baytar, M. (2010). **Batı'da Eğitim Görmüş Türk Ressamları ve Aldıkları Eğitimin Sanatlarına Yansımaları**. Yüksek Lisans Eser Metni. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Benli, F. (2013). **1960'lı Yıllardan Günümüze Kadar 18-40 Yaş Kadın Giyiminde Moda Değişkenliği ve Giysiyi Tamamlayan Aksesuarlar**. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Blackman, C. (2013). **Modanın Tarihi 1900'den Bugüne**. (K. O. Kaftanoğlu, Çev) İstanbul: Karadeniz Kitap LTD. ŞTİ.
- Bond, D. (1988). **The Guinness Guide To 20th Century Fashion**. Great Britain: Guinness Publishing Limited.
- Burda, M. (2000). **Burda Özel**. İstanbul.
- Clancy, D. (1996). **Costume Since 1945 Couture .Street Style and Anti-Fashion**. London: Herbert Press.
- Connikie, Y. (1990). **Fashions of a Decade: The 1960s**. London: Batsford Ltd.
- Dereboy, E. J. (2008). **Moda ve 100 Yılın Moda Tasarımcıları**. Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilizlik Ltd. Şti.
- Dereboy, Elif J. (2004). **Kostüm ve Moda Tarihi**. Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilizlik Ltd. Şti.
- Feldman, E. (1992). **Fashions of a Decade: The 1990s**. London: Batsford Ltd.
- Gökdemir, G. (2012). **20. Yüzyılda Moda Kavramı**. Anadolu Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi. Eskişehir.

İmre, M. (2011). **Tarihsel Gelişim İçerisinde Moda, Ayakkabı ve İnsan İlişkileri**. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

İşbilen, A. (1995). **20.Yüzyıl Süresince Kadın Giysi Kalıplarının Uğradığı Form Değişikliği Ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma**. Bilimde Uzmanlık Tezi,.Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Kadın Ansiklopedisi. (1961). İstanbul: Bir Yayınları.

Kocaman A., E. (2014). **Cumhuriyet Döneminde Geleneksel Tarzda Çalışan Türk Ressamlar**. Yüksek Lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Denizli.

Komşuoğlu, Ş. İmer, A. Seçkinöz, M. Alpaslan, S. ve Etike, S. (1986). **Resim II: Moda Resmi ve Giyim Tarihi**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Laver, J. (2002). **Costume and Fashion (Kostüm ve Moda)**. London: Thames and Hudson.

Mahmuzlu, A. (2006). **Figüratif Resim Geleneği İçinde "Kadını" Yorumlayan Ressam Kadınlar**. Yüksek Lisans Eser Metni. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Onur, N. (2004). **Moda Bulaşıcıdır**. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ormanlar, Ç. (1999). **75 Yılda Değişen Yaşam Değişen İnsan**. Tarih Vakfı "Bilanço 98" Yayın Projesi. Sayfa: 53,58,60,76.

Öndoğan, Z. (1996). **1940'dan 1960'a Kadar Moda**. Tekstil ve Konfeksiyon Dergisi. Cilt:6. Sayı: 4. Sayfa:364-370.

Özudoğru, Ş. (2013). **Modern Sanat Akımları ve Moda**. İdil Dergisi. Cilt:2. Sayı:6. Sayfa: 226.

Pamuk, B. (2009). **Giysi Moda Eğilimlerini Etkileyen Faktörler ve Bir Model Önerisi**. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Pektaş, H. (2008). **Moda ve Küreselleşme**. Girne Amerikan Üniversitesi. K.K.T.C. Sayfa:5.

Sevin, N. (1973). **On Üç Asırlık Türk Kıyafet Tarihine Bir Bakış**. İstanbul: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Yayınları.

Sevindik, Ö. (2003). **Hale Asaf (Hayatı ve Eserleri)**. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. İstanbul.

Uzun, Y. (2012). **Giyim Modasında ve Kadın Güzelliği Anlayışında Bir Gelecek Önerisi**. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Watson, L. (2007). **Modaya Yön Verenler**. (G. Ayas, Çev.) İstanbul: İma-Güncel Yayıncılık.

Yılmaz, S. (2011). **Cumhuriyet'ten Günümüze Toplumsal Olayların Giyim Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi (1920 – 2010)**. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

[http:// www.busetirim.com.tr](http://www.busetirim.com.tr). 09. 02. 2018 tarihinde [http:// www.busetirim.com.tr/moda/twiggyden-ozel-koleksiyon/145](http://www.busetirim.com.tr/moda/twiggyden-ozel-koleksiyon/145) adresinden alınmıştır.

<http://artshopgaleri.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://artshopgaleri.com/portfolio/fahri-sumer/> adresinden alınmıştır.

<http://cihatburak.kimdirkimdir.com/>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://cihatburak.kimdirkimdir.com/> adresinden alınmıştır.

<http://earsiv.sehir.edu.tr>. 28 11. 2017 tarihinde <http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/12264/001581773010.pdf?sequence=1> adresinden alınmıştır.

<http://malik-aksel.kimdirkimdir.com/>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://malik-aksel.kimdirkimdir.com/> adresinden alınmıştır.

<http://sanatkaravani.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://sanatkaravani.com/turkiyede-onemli-kisilikler-fahrelnisa-zeid/> adresinden alınmıştır.

<http://sergirehberi.com>. 07. 12. 2017 tarihinde http://sergirehberi.com/artist_detay.aspx?a_id=2081&gorsel=&t_id=2996&q=Izzet-Ziya-Ozgecmis&q1= adresinden alınmıştır.

<http://turkishpaintings.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPaintersartistDetailID=169>, <http://turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPaintersartistDetailID=828>, http://turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=941, adresinden alınmıştır.

[http://www. antikalar.com](http://www.antikalar.com). 07. 12. 2017 tarihinde <http://www. antikalar.com/hakki-anli/>, <http://www.antikalar.com/hikmet-onat/>, <http://www.antikalar.com/naci-kalmukoglu/> adresinden alınmıştır.

[http://www. harmonygaleri.com](http://www.harmonygaleri.com). 07 12. 2017 tarihinde <http://www.harmonygaleri.com/> emel-ahinkaya adresinden alınmıştır.

[http://www. kadinbakisi.com](http://www.kadinbakisi.com). 09. 02. 2018 tarihinde <http://www. kadinbakisi.com/terikoton-nedir/> adresinden alınmıştır.

<http://www.artekanvastablo.com>. 09. 02. 2018 tarihinde <http://www.artekanvastablo.com/kanvas-kumas-nedir-neredekullanilir> adresinden alınmıştır.

[http://www. aytuglumoda.com](http://www.aytuglumoda.com). 09. 02. 2018 tarihinde <http://www.aytuglumoda.com/v2/> populer-kumas-turleri adresinden alınmıştır.

<http://www.beyazart.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.beyazart.com/sanatci/Nedret-Sekban> adresinden alınmıştır.

<http://www.beyaztarih.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.beyaztarih.com/ansiklopedi/nese-erdok> adresinden alınmıştır.

<http://www.biyografi.info>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.biyografi.info/kisi/mihri-musfik-hanim>, <http://www.biyografi.info/kisi/nazmi-ziya-guran> adresinden alınmıştır.

<http://www.biyografya.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.biyografya.com/biyografi/8897>, <http://www.biyografya.com/biyografi/11151> adresinden alınmıştır.

<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.edebiyatvesanatakademisi.com/turk-ressamlar/esref-uren-hayati-ve-ressamligi-2103.aspx>, <http://www.edebiyatvesanatakademisi.com/turk-ressamlar/mahmut-c-da-nin-ressamligi-ve-hayati-2094.aspx> adresinden alınmıştır.

<http://www.filozof.net>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/43800-guelsuen-karamustafa-kimdirhayat-esserleri-hakk-nda-bilgi.html> adresinden alınmıştır.

<http://www.kimkimdir.gen.tr>. 07. 12. 2017 tarihinde <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=1317>, <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=5973> adresinden alınmıştır.

<http://www.nedirnedemek.com>. 09. 02. 2018 tarihinde <http://www.nedirnedemek.com/krepdöşin-nedir-krepdöşin-ne-demek>,

<http://www.nedirnedemek.com/peplos-nedir-peplos-ne-demek>,
<http://www.nedirnedemek.com/sırmalı-ipek-kumaş-nedir-sırmalı-ipek-kumaş-ne-demek> adresinden alınmıştır.

<http://www.tamsanat.net>. 07. 12. 2017 tarihinde
<http://www.tamsanat.net/sanaticilar/eserleri.php?sanatci=1214> adresinden alınmıştır.

<http://www.tekstildershanesi.com.tr>. 09. 02. 2018 tarihinde
<http://www.tekstildershanesi.com.tr/bilgi-deposu/kumas-cesitleri-1406.html>,
<http://www.tekstildershanesi.com.tr/makaleler/moda-141.html> adresinden alınmıştır.

<http://yoncatoptan.net>. 09. 02. 2018 tarihinde <http://yoncatoptan.net/viskon-nedir-ozellikleri-nelerdir/> adresinden alınmıştır.

<http://zeynepcansoylu.com..> 28. 11. 2017 tarihinde <http://zeynepcansoylu.com/wp-content/uploads/2017/06/1910s-Gibson-Girl> mükemmel -kadın-vücutu algısı.jpg adresinden alınmıştır.

<https://c1.staticflickr.com>. 28. 11. 2017 tarihinde
https://c1.staticflickr.com/3/2420/2537554581_895a58d6f8_n.jpg adresinden alınmıştır.

<https://commons.wikimedia.org>. 28. 11. 2017 tarihinde
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:THE_DELINEATORaugust1901page163.jpg adresinden alınmıştır.

<https://eksisozluk.com>. 09. 02. 2018 tarihinde <https://eksisozluk.com/japone--189281>, <https://eksisozluk.com/lambada-etegi--216593>, <https://eksisozluk.com/otris--294248> adresinden alınmıştır.

<https://nedemek.com.tr>. 09. 02. 2018 tarihinde <https://nedemek.com.tr/kombin-nedir-kombin-ne-demek/> adresinden alınmıştır.

<https://www.biyografi.net.tr>. 07. 12. 2017 tarihinde
<https://www.biyografi.net.tr/ibrahim-calli-kimdir/>, <https://www.biyografi.net.tr/nuri-iyem-kimdir/>, <https://www.biyografi.net.tr/nurullah-berk-kimdir/> adresinden alınmıştır.

<https://www.istanbulsanatevi.com>. 07. 12. 2017 tarihinde
<https://www.istanbulsanatevi.com/sanaticilar/soyadi-a/akdik-seref/seref-akdik-biyografi/> adresinden alınmıştır.

<https://www.nedir.com>. 09. 02. 2018 tarihinde <https://www.nedir.com/maskülen> adresinden alınmıştır.

<https://www.seslisozluk.net>. 09. 02. 2018 tarihinde
<https://www.seslisozluk.net/lycra-nedir-ne-demek/> adresinden alınmıştır.

<https://www.tarihnotlari.com>. 07. 12. 2017 tarihinde
<https://www.tarihnotlari.com/namik-ismail/> adresinden alınmıştır.

<https://www.turkcebilgi.com>. 09. 02. 2018 tarihinde
<https://www.turkcebilgi.com/tekstil> adresinden alınmıştır.

TDK. 09. 02. 2018 tarihinde
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a888482f3ed10.56484379 adresinden alınmıştır.

www.tekstilbilgi.net. 09. 02. 2018 tarihinde <https://www.tekstilbilgi.net/etiket/jakar-kumas-nedir>, <https://www.tekstilbilgi.net/osmanli-doneminde-kiyafet.html>, <https://www.tekstilbilgi.net/turk-osmanli-kiyafetleri-nelerdir.html> adresinden alınmıştır.

RESİM KAYNAKLARI

Başaran, G. (2014). **1914 Kuşağı Türk Ressamlarının Empresyonist Eğilimleri**. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi. Resim Anasanat Dalı. İstanbul.

Güler, A. (2014). **İbrahim Çallı**. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat Programı. İstanbul.

Güvener, Y. (2015). **Eren Eyüboğlu'nun Sanatı**. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat Programı. İstanbul.

Sülün, E. N. (2002). **Yöresellik Ve Ulusallık Açısından Malik Aksel**. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı. Sivas.

Şal, A. (2009). **Türkiye'de Yaşayan Çingenelerin Sanatsal Olarak Ele Alınışı**. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi. Resim-iş Eğitimi Bilim Dalı Resim Bölümü. Edirne.

<http://artshopgaleri.com>. 11.04.2017 tarihinde
<http://artshopgaleri.com/portfolio/fahri-sumer/>,
<http://www.artpointgallery.com/arama/?q=ramiz+aydın&artpoint=1> adresinden alınmıştır.

<http://blog.saltonline.org>. 01.06.2017 tarihinde <http://blog.saltonline.org/post/96342133284/gulsun-karamustafa-ve-arabesk> adresinden alınmıştır.

<http://brooklynrail.org>. 01.06.2017 tarihinde <http://brooklynrail.org/2016/09/artseen/glsn-karamustafa-chronographia> adresinden alınmıştır.

<http://gezicolubaskani.com>. 01.06.2017 tarihinde <http://gezicolubaskani.com/post/83306229708/gulsun-karamustafa> adresinden alınmıştır.

<http://maksivizyon.blogspot.com.tr>. 11. 04. 2017 tarihinde <http://maksivizyon.blogspot.com.tr/2015/06/esref-uren-eser-biyografi.html> adresinden alınmıştır.

<http://sanatonline.net> 01.06.2017 tarihinde <http://sanatonline.net/guncel-sanat/kentlilesemeyen-kentliler> adresinden alınmıştır.

<http://turkishpaintings.com>. 19.02.2018 tarihinde http://turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=524, http://turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=169, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=598, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=95, http://turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=240, http://turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=779 adresinden alınmıştır.

<http://wowturkey.com>. 19.02.2018 tarihinde <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=17888&start=170> adresinden alınmıştır.

<http://www.aktivistdergi.com>. 03.06.2017 tarihinde <http://www.aktivistdergi.com/emel-sahinkaya-resim-sergisi-17-mart-11-nisan.html> adresinden alınmıştır.

<http://www.antikalar.com>. 19.02.2018 tarihinde <http://www.antikalar.com/hakki-anli/> adresinden alınmıştır.

<http://www.artnet.com>. 19.02.2018 tarihinde <http://www.artnet.com/artists/naci-kalmukoglu/past-auction-results/3>, <http://www.artnet.com/artists/turgut-atalay/past-auction-results> adresinden alınmıştır.

<http://www.beyazart.com>. 06.06.2017 tarihinde
<http://www.beyazart.com/sanatci/Fahrelnissa-Zeid>,
<http://www.beyazart.com/sanatci/Eren-Eyüboğlu> adresinden alınmıştır.

<http://www.bilgimanya.com>. 15.04.2017 tarihinde
<http://www.bilgimanya.com/turgut-zaim-kimdir-hayati-eserleri-ve-resimleri/>
adresinden alınmıştır.

<http://www.cornucopia.net>. 03.06.2017 tarihinde
<http://www.cornucopia.net/events/nevhiz-tanyeli> adresinden alınmıştır.

<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com>. 11.04.2017 tarihinde
<http://www.edebiyatvesanatakademisi.com/resim-sanati/1914-calli-kusagi-turk-izlenimcileri-19228.aspx> adresinden alınmıştır.

<http://www.forumgercek.com>. 19.02.2018 tarihinde
<http://www.forumgercek.com/105293-post2.html> adresinden alınmıştır.

<http://www.halilhandostal.com>. 19.06.2017 tarihinde
<http://www.halilhandostal.com/kultursuzlugun-kulturu-ya-da-algisi/> adresinden alınmıştır.

<http://www.kadimdostlar.com>. 10.04.2017 tarihinde
<http://www.kadimdostlar.com/topic/73000-cemal-tollu-d-1899-istanbul-oe-1968-ystanbul-d-grubu-kurucularyndan-turk-ressam/> adresinden alınmıştır.

<http://www.leblebitozu.com>. 19.02.2018 tarihinde
<http://www.leblebitozu.com/kaplumbaga-terbiyecisi-ile-taninan-osman-hamdi-bey-ve-tablolari/>,
<http://www.leblebitozu.com/feyhaman-duranin-eserleri-ve-hayati/>,
<http://www.leblebitozu.com/namik-ismailin-eserleri-ve-hayati/>,
<http://www.leblebitozu.com/nurullah-berk-eserleri-ve-hayati/>,
<http://www.leblebitozu.com/portreleriyle-olumsuzlesen-16-turk-ressam/>,
<http://www.leblebitozu.com/15-unlu-turk-ressamin-goz-alici-kadin-resimleri/>,
<http://www.leblebitozu.com/anadolu-kadin-portreleriyle-taninan-nuri-iyemin-16-eseri/>,
<http://www.leblebitozu.com/mihri-musfikin-eserleri-ve-hayati/>,
<http://www.leblebitozu.com/bedri-rahmi-eyuboglunun-resimleri-siirleri-ve-hayati/>,
<http://www.leblebitozu.com/turk-ressamlarin-kitap-temali-10-tablosu/> adresinden alınmıştır.

<http://www.mehmetguleryuz.com>. 29.05.2017 tarihinde
<http://www.mehmetguleryuz.com/tr/works/view/1108> adresinden alınmıştır.

<http://www.millireasuranssanatgalerisi.com>. 03.06.2017 tarihinde <http://www.millireasuranssanatgalerisi.com/sergiler/-kiskirti-ressami:-nevhiz-tanyeli> adresinden alınmıştır.

<http://www.nuriiyem.com>. 19.02.2018 tarihinde <http://www.nuriiyem.com/eser/s2015-047/> adresinden alınmıştır.

<http://www.pilliblog.com>. 29.05.2017 tarihinde <http://www.pilliblog.com/public/pilli/15-unlu-turk-ressamdan-15-goz-alici-kadin-resmi> adresinden alınmıştır.

<http://www.radikal.com.tr>. 03.06.2017 tarihinde <http://www.radikal.com.tr/kultur/bu-resimlerin-gizli-bir-emeli-var-1321375/> adresinden alınmıştır.

<http://www.turkishculture.org>. 19.02.2018 tarihinde http://www.turkishculture.org/picture_shower.php?ImageID=785, <http://www.turkishculture.org/whoiswho/nevhiz-tanyeli-3376.html> adresinden alınmıştır.

<https://tr.pinterest.com>. 09.06.2018 tarihinde <https://tr.pinterest.com/pin/365424957250705375/>, <https://tr.pinterest.com/pin/443815738254539475/>, www.pinterest.dk/pin/354517801905015409/?lp=true, <https://tr.pinterest.com/pin/365424957250705375/>, <https://tr.pinterest.com/pin/436708495095866152/>, <https://tr.pinterest.com/pin/511088257695775127/?lp=true>, [https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=ibrahim%7Ctyped&term_meta\[\]=ibrahim%7Ctyped&term_meta\[\]=çallıCtyped](https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=ibrahim%7Ctyped&term_meta[]=ibrahim%7Ctyped&term_meta[]=çallıCtyped), [https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=neşe%20erdok&rs=rs&eq=&etslf=2821&term_meta\[\]=neşe%7Crecentsearch%7Cundefined&term_meta\[\]=erdok%7Crecentsearch%7Cundefined](https://tr.pinterest.com/search/pins/?q=neşe%20erdok&rs=rs&eq=&etslf=2821&term_meta[]=neşe%7Crecentsearch%7Cundefined&term_meta[]=erdok%7Crecentsearch%7Cundefined) adresinden alınmıştır.

<https://www.artamonline.com> 19.02.2018 tarihinde <https://www.artamonline.com/279-muzayede-cagdas-sanat-eserleri/4184-hale-asaf-1905-1938-otoportre>, <https://www.artamonline.com/280-muzayede-degerli-tablolar-ve-antikalar/3977-feyhaman-duran-1886-1970-tambur-calan-kadin>, <https://www.artamonline.com/283-muzayede-cagdas-sanat-eserleri/3470-leyla-gamsiz-1921-2010-figuratif-kompozisyon> adresinden alınmıştır.

8. EKLER

Ek1:

Cumhuriyetten Bu Yana Türk Resim Sanatındaki Kadın Temalı Eserlerin Tekstil,
Moda ve Plastik Değerler Açısından İncelenmesi

Görüşme Formu

Soru 1: Eserlerde yer alan kıyafetleri dönemde belirtilen moda ayrıntılarını yansıtıyor mu? Neden yansıtıp yansıtmadığını açıklayınız?

Soru 2: Eserlerde yer alan kıyafetleri dönemde belirtilen kumaş özelliklerini ve cinsini yansıtıyor mu? Neden yansıtıp yansıtmadığını açıklayınız?

Soru 3: Eserlerin plastik değerler açısından incelenmesi doğru teknikle oluşturulup oluşturulmadığını açıklayınız?

Not: Görüşme sırasında, görüş bildiren kişilerin adı soyadı, yaşı, cinsiyeti ve meslekleri belirtilmemiştir.

9. ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Arzu KEÇECİ

Doğum Yeri ve Tarihi: Giresun/Tirebolu- 09.06.1993

Medeni Hali: Bekâr

E-Mail : arzu.kececi1@gmail.com

EĞİTİM DURUMU

Yüksek Lisans: T.C. Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı (2016-2018)

Lisans: T.C. Giresun Üniversitesi, Şebinkarahisar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Moda Tasarım ve Konfeksiyon Bölümü (2013-2015)

Ön Lisans: Giresun Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Moda Tasarım Bölümü (2011-2013)

Lise: Tirebolu Kız Teknik Ve Meslek Lisesi, Giyim Üretim Teknolojileri Bölümü, Hazır Giyim Model Makineci Dalı (2007-2011)

İlkokulu: Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan İlk Öğretim Okulu

İş Tecrübesi: Giresun DS Damat Fabrikası 2014 (Staj)

İstanbul Özlem Ahıakın Moda Evi 2015 (Staj)

Makale: Gülcan BAŞAR, Arzu KEÇECİ, Özlem SİVİŞ, Derya ASLAN (2017) **Türk Kadın Modasının Türk Resmine Yansımaları (Reflections Of Turkish Female Fashion in Turkish Paintings)**. 6th World Conference On Desing And Art- 2017. Zagreb-Croatia

